

MATERIAŁ PORÓWNAWCZY

do ustawy z dnia 22 marca 2018 r.

o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw

(druk nr 771)

USTAWA z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2017 r. poz. 631 i 1321 oraz z 2018 r. poz. 138)

Art. 1.

Służba Więzienna jest umundurowaną i uzbrojoną formacją apolityczną podległą Ministrowi Sprawiedliwości, posiadającą własną strukturę organizacyjną.

<Art. 1a.

W celu realizacji uprawnień wynikających z podległości Służby Więziennej Minister Sprawiedliwości może, na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. poz. 1092), przeprowadzać kontrole organów Służby Więziennej i jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, o których mowa w art. 7 i art. 8 ust. 1.>

Art. 7.

Organami Służby Więziennej są:

- 1) Dyrektor Generalny Służby Więziennej, zwany dalej "Dyrektorem Generalnym";
- 2) dyrektor okręgowy Służby Więziennej, zwany dalej "dyrektorem okręgowym";
- 3) dyrektor zakładu karnego i dyrektor aresztu śledczego;
- [4) Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej.]*

<4)Rektor-Komendant uczelni Służby Więziennej, zwany dalej „Rektorem”, Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej.>

Art. 8.

1. Jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej, zwanymi dalej "jednostkami organizacyjnymi", są:

- 1) Centralny Zarząd Służby Więziennej;
- 2) okręgowe inspektoraty Służby Więziennej;
- 3) zakłady karne i areszty śledcze;

<3a) uczelnia Służby Więziennej, zwana dalej „Uczelnią”;>

- 4) Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej oraz ośrodki szkolenia Służby Więziennej i ośrodki doskonalenia kadr Służby Więziennej.

<1a. Uczelnia jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości, działającą na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183 i 2201 oraz z 2018 r. poz. 138, 398 i ...), posiadającą osobowość prawną, która może realizować proces dydaktyczny również poza swoją siedzibą z wykorzystaniem infrastruktury Służby Więziennej.>

2. W ramach jednostek organizacyjnych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, mogą, w razie potrzeby, działać szkoły i podmioty lecznicze w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, a w ramach jednostek organizacyjnych, o których mowa w ust. 1 pkt 4 - podmioty lecznicze.

3. W jednostkach organizacyjnych mogą być tworzone służby, działy, oddziały, zespoły i stanowiska prowadzące działalność, w szczególności w zakresie oddziaływania penitencjarnego, specjalistycznego oddziaływania terapeutycznego, nauczania i szkolenia, działalności duszpasterskiej, zatrudnienia, czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem kary pozbawienia wolności, ochrony, spraw obronnych, zwalczania czynów mogących zagrozić porządkowi i bezpieczeństwu, zapewnienia stosownych warunków bytowych i pomocy socjalnej, opieki zdrowotnej i sanitarnej, a także składnice mundurowe i magazynowe.

4. Jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, mogą posiadać podległe oddziały położone w tej samej lub innej miejscowości.

5. Jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 4, z wyjątkiem Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, mogą być prowadzone w formie instytucji gospodarki budżetowej, o której mowa w art. 9 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, 1948, 1984 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60 i 191).

6. Instytucja gospodarki budżetowej, o której mowa w ust. 1, może otrzymywać dotacje z budżetu państwa na realizację zadań publicznych związanych z prowadzeniem oddziaływań penitencjarnych wymienionych w art. 2 ust. 2 pkt 1, wykonywaniem zadań obronnych na podstawie przepisów odrębnych, organizowaniem i prowadzeniem szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy oraz pracowników, a także realizacji programów poprawy sprawności funkcjonariuszy, w formie obozów kondycyjnych.

Art. 9.

1. Liczbę etatów w poszczególnych jednostkach organizacyjnych nalicza się w oparciu o ustaloną w ustawie budżetowej na dany rok liczbę etatów funkcjonariuszy Służby Więziennej, zwanych dalej "funkcjonariuszami", oraz przyznaną dla więziennictwa liczbę etatów pracowników Służby Więziennej, zwanych dalej "pracownikami", uwzględniając następujące kryteria:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych i bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy i pracowników;
- 2) zakres i stopień złożoności realizowanych przez funkcjonariuszy i pracowników ustawowych zadań Służby Więziennej;
- 3) liczbę, typ i rodzaj jednostek organizacyjnych nadzorowanych przez właściwe organy Służby Więziennej;
- 4) terytorialny zasięg działania jednostek organizacyjnych oraz liczbę współpracujących z nimi organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości;
- 5) liczbę, typ i rodzaj posiadanych budowli i urządzeń.

2. Przy naliczaniu liczby etatów, o których mowa w ust. 1, ponadto uwzględnia się następujące kryteria szczególne:

- 1) w zakładach karnych:
 - a) liczbę funkcjonariuszy i pracowników niezbędnych do zapewnienia realizacji zadań wynikających z celów wykonywania kary pozbawienia wolności,
 - b) rodzaj realizowanych systemów wykonywania kary pozbawienia wolności i programów oddziaływań wobec osób pozbawionych wolności,
 - c) typ, rodzaj oraz przeznaczenie zakładu karnego,
 - d) strukturę organizacyjną, w tym oddziały aresztu śledczego,
 - e) liczbę podległych oddziałów zewnętrznych,

- f) liczbę miejsc zakwaterowania dla osób pozbawionych wolności oraz ruch osób pozbawionych wolności,
 - g) liczbę działających szkół, ośrodków diagnostycznych, podmiotów leczniczych, aptek i przywieziennych zakładów pracy;
- 2) w aresztach śledczych:
- a) liczbę miejsc zakwaterowania dla osób pozbawionych wolności oraz ruch osób pozbawionych wolności,
 - b) strukturę organizacyjną, w tym oddziały zakładu karnego,
 - c) liczbę podległych oddziałów zewnętrznych,
 - d) liczbę działających szkół, ośrodków diagnostycznych, podmiotów leczniczych, aptek i przywieziennych zakładów pracy;
- <2a) na Uczelni:**
- a) programy studiów,**
 - b) liczbę studentów i liczbę miejsc zakwaterowania,**
 - c) harmonogramy szkoleń i doskonalenia zawodowego;>**
- 3) w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej oraz w ośrodkach szkolenia i doskonalenia kadr Służby Więziennej: liczbę miejsc zakwaterowania oraz harmonogram szkoleń i doskonalenia zawodowego.

Art. 11.

1. Do zakresu działania Dyrektora Generalnego należy w szczególności:

- 1) ustalanie kierunków prowadzenia oddziaływań penitencjarnych i nadzór nad ich realizacją;
- 2) tworzenie warunków prawidłowego i praworządnego wykonywania kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania;
- 3) ustalanie zasad technicznego zabezpieczenia ochronnego i bezpieczeństwa w jednostkach organizacyjnych, rodzaju uzbrojenia i środków ochrony stosowanych przez funkcjonariuszy w różnych rodzajach jednostek organizacyjnych oraz szczegółowego sposobu wykorzystywania zwierząt do realizacji zadań Służby Więziennej;
- 4) ustalanie metod i form działalności w zakresie ochrony i przygotowań obronnych w podległych jednostkach organizacyjnych;

- 5) udział w pracach nad projektem budżetu państwa w zakresie dotyczącym więziennictwa oraz opracowywanie planu dochodów i wydatków budżetowych więziennictwa w ramach kwot wynikających z ustawy budżetowej;
- 6) nadzorowanie działalności okręgowych inspektoratów Służby Więziennej, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodków szkolenia Służby Więziennej i ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległych oraz sprawowanie nadzoru nad organizacją i realizowaniem zadań przez pozostałe jednostki organizacyjne;
- 7) kształtowanie polityki kadrowej w Służbie Więziennej;
- 8) ustalanie liczby etatów i stanowisk w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, liczby etatów w okręgowych inspektoratach Służby Więziennej oraz łącznej liczby etatów w podległych jednostkach organizacyjnych;
- 9) ustalanie szczegółowego sposobu gospodarowania składnikami majątkowymi i racjonalnego wykorzystywania środków finansowych przeznaczonych na działalność Służby Więziennej;

<9a) ustalanie programów szkoleń wstępnego, zawodowego oraz specjalistycznego w Służbie Więziennej dla funkcjonariuszy i pracowników;>

- 10) inicjowanie badań naukowych dotyczących zadań Służby Więziennej oraz współdziałanie z placówkami naukowymi w tym zakresie;
- 11) ustalanie metod i form wykonywania zadań służbowych przez funkcjonariuszy w zakresie nieobjętym przepisami wydanymi na podstawie niniejszej ustawy;
- 12) realizacja zadań wynikających z innych ustaw.

2. W ramach realizacji swoich zadań Dyrektor Generalny może wydawać zarządzenia, instrukcje lub wytyczne.

Art. 13.

1. Zakładem karnym i aresztem śledczym kieruje dyrektor.
2. Do zakresu działania dyrektora zakładu karnego i dyrektora aresztu śledczego należy w szczególności:
 - 1) koordynacja oddziaływań penitencjarnych prowadzonych w podległej jednostce organizacyjnej i nadzór nad nimi;
 - 2) zapewnienie prawidłowego i praworządnego wykonywania kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania oraz zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w podległej jednostce organizacyjnej;

- 3) nadzorowanie działających w ramach zakładu karnego i aresztu śledczego szkół i podmiotów leczniczych;
 - 4) racjonalne wykorzystanie środków finansowych;
 - 5) zapewnienie odpowiedniego do potrzeb doboru i wykorzystania kadry, stałego podnoszenia jej kwalifikacji, właściwego wykonywania obowiązków i dyscypliny;
 - 6) ustalanie liczby stanowisk w podległej jednostce organizacyjnej;
 - 7) realizacja zadań wynikających z innych ustaw.
3. W ramach realizacji swoich zadań dyrektor zakładu karnego i dyrektor aresztu śledczego mogą wydawać zarządzenia, instrukcje lub wytyczne.
4. Dyrektor Generalny ustala, w drodze zarządzenia, szczegółowy zakres działania dyrektorów oraz strukturę organizacyjną zakładów karnych i aresztów śledczych.
5. Zasady tworzenia zakładów karnych i aresztów śledczych określa odrębna ustawa.

<Art. 13a.

1. Uczelnią kieruje Rektor.

2. Do zakresu działania Rektora należy:

- 1) zapewnienie właściwych warunków realizacji studiów, szkoleń i doskonalenia zawodowego;**
- 2) koordynacja, nadzór i odpowiedzialność za prowadzone na Uczelni studia, szkolenia oraz doskonalenie zawodowe;**
- 3) realizacja zadań z zakresu spraw ochronnych i przygotowań obronnych;**
- 4) zapewnienie odpowiedniego do potrzeb doboru i wykorzystania kadry, stałego podnoszenia jej kwalifikacji, właściwego wykonywania obowiązków i dyscypliny;**
- 5) ustalanie liczby stanowisk na Uczelni;**
- 6) realizacja zadań wynikających z innych ustaw.**

3. W ramach realizacji swoich zadań Rektor może wydawać zarządzenia, instrukcje lub wytyczne.

4. Rektor określi, w drodze zarządzenia, sposób ochrony Uczelni.>

[Art. 32.

- 1. Kierownicy jednostek organizacyjnych: Dyrektor Generalny, dyrektorzy okręgowi, Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, dyrektorzy zakładów karnych i aresztów śledczych oraz komendanci ośrodków szkolenia Służby Więziennej i*
-

ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej są przełożonymi funkcjonariuszy i pracowników tych jednostek.

2. *Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanci ośrodków szkolenia Służby Więziennej i ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej są przełożonymi funkcjonariuszy i pracowników szkolonych w tych ośrodkach.]*

<Art. 32.

- 1. Kierownicy jednostek organizacyjnych: Dyrektor Generalny, dyrektorzy okręgowi, Rektor, Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, dyrektorzy zakładów karnych i aresztów śledczych, komendanci ośrodków szkolenia Służby Więziennej i ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej są przełożonymi funkcjonariuszy i pracowników tych jednostek.**
- 2. Rektor, Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanci ośrodków szkolenia Służby Więziennej i ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej są przełożonymi funkcjonariuszy i pracowników kształconych lub szkolonych w tych jednostkach.>**

[Art. 39

- 1. Wstąpienie do służby w Służbie Więziennej jest dobrowolne i następuje po pozytywnym zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego.*
- 2. Kandydat, wraz z pisemnym podaniem o przyjęcie do służby, składa następujące dokumenty:*
 - 1) wypełnioną ankietę personalną;*
 - 2) świadectwa pracy lub służby;*
 - 3) dokumenty potwierdzające posiadane wykształcenie, kwalifikacje zawodowe i specjalistyczne;*
 - 4) wypełnioną ankietę bezpieczeństwa osobowego w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych lub aktualne poświadczenie bezpieczeństwa osobowego, wymagane na danym stanowisku;*
 - 5) zaświadczenie lekarskie stwierdzające zdolność do przystąpienia do testu sprawności fizycznej;*
 - 6) odpis skrócony aktu urodzenia: własnego, małżonka i dzieci oraz odpis skrócony aktu małżeństwa;*

7) *inne, jeżeli obowiązek ich przedłożenia wynika z odrębnych przepisów.*

3. *Postępowanie kwalifikacyjne składa się z następujących etapów:*

- 1) *oceny złożonych dokumentów;*
- 2) *przeprowadzenia jednej lub kilku rozmów kwalifikacyjnych;*
- 3) *uzyskania informacji o kandydacie w rejestrach skazanych i ukaranych;*
- 4) *testu sprawności fizycznej kandydata;*
- 5) *przeprowadzenia postępowania sprawdzającego w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych, jeżeli kandydat nie posiada aktualnego poświadczenia bezpieczeństwa osobowego;*
- 6) *ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Służbie Więziennej;*
- 7) *sporządzenia arkusza oceny predyspozycji kandydata;*
- 8) *zatwierdzenia listy kandydatów przez kierownika jednostki organizacyjnej.*

4. *Kierownik jednostki organizacyjnej odmawia poddania kandydata postępowaniu kwalifikacyjnemu albo przerywa to postępowanie w przypadku:*

- 1) *niezłożenia dokumentów w wyznaczonym terminie lub nieusunięcia braków w dokumentacji w wyznaczonym dodatkowym terminie;*
- 2) *niepoddania się przez kandydata czynnościom lub badaniom przewidzianym w postępowaniu kwalifikacyjnym;*
- 3) *niespełnienia wymagań określonych w art. 38;*
- 4) *negatywnego wyniku choćby jednego z etapów postępowania kwalifikacyjnego;*
- 5) *gdy nie znajduje to uzasadnienia w potrzebach kadrowych Służby Więziennej.*

5. *Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego do Służby Więziennej, uwzględniając w szczególności konieczność oceny przydatności kandydata do służby, etapy postępowania kwalifikacyjnego oraz sposób jego zakończenia.]*

<Art. 39.

1. Wstąpienie do służby w Służbie Więziennej jest dobrowolne i następuje po pozytywnym zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego. Postępowanie kwalifikacyjne ma na celu ustalenie, czy kandydat spełnia warunki przyjęcia do służby w Służbie Więziennej, oraz określenie jego kwalifikacji, kompetencji i przydatności do pełnienia tej służby.

2. Nabór do służby w Służbie Więziennej jest otwarty i konkurencyjny.

3. Dyrektor Generalny co najmniej raz w roku ustala planowane terminy przyjęć do służby w jednostkach organizacyjnych, z wyłączeniem Uczelni, oraz określa minimalną liczbę osób planowanych do przyjęcia w określonym roku kalendarzowym, o czym informuje w formie ogłoszenia udostępnianego na stronie internetowej Służby Więziennej i w Biuletynie Informacji Publicznej Centralnego Zarządu Służby Więziennej.>

<Art. 39a.

1. Postępowanie kwalifikacyjne jest poprzedzone:

- 1) powołaniem komisji kwalifikacyjnej przez podmiot właściwy w sprawie przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego;
- 2) zebraniem informacji o istniejących wakatach w Służbie Więziennej;
- 3) podziałem wakatów pod kątem potrzeb Służby Więziennej oraz określeniem liczby wakatów w poszczególnych jednostkach organizacyjnych z podziałem na stanowiska służbowe;
- 4) określeniem preferencji z tytułu posiadanego wykształcenia lub posiadanych umiejętności, z uwzględnieniem potrzeb działów Służby Więziennej;
- 5) opublikowaniem ogłoszenia, o którym mowa w art. 39.

2. W skład komisji kwalifikacyjnej, z wyłączeniem Uczelni, wchodzi co najmniej pięciu członków, w tym:

- 1) przedstawiciel Dyrektora Generalnego jako przewodniczący;
- 2) przedstawiciel podmiotu właściwego w sprawie przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego właściwy z zakresu spraw kadrowych;
- 3) psycholog;
- 4) przedstawiciele okręgowego inspektoratu Służby Więziennej lub jednostek mu podległych, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej lub ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej.

Art. 39b.

1. Postępowanie kwalifikacyjne kandydata do służby w Służbie Więziennej zarządza i prowadzi:

- 1) Dyrektor Generalny – w stosunku do kandydatów:
 - a) do służby w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej,

- b) do służby w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej lub ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej,
 - c) ubiegających się o przyjęcie do służby w Służbie Więziennej przed upływem 3 lat, licząc od dnia zwolnienia z tej służby, jeżeli podczas jej pełnienia uzyskali kwalifikacje zawodowe w ramach form kształcenia wymienionych w art. 43zk;
- 2) dyrektor okręgowy – w stosunku do kandydatów do służby w okręgowym inspektoracie Służby Więziennej oraz w jednostkach organizacyjnych funkcjonujących na terenie jego działania;
 - 3) Rektor – w stosunku do kandydatów do służby na Uczelni.
2. Dyrektor Generalny może:
- 1) zarządzić przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego przez Centralny Zarząd Służby Więziennej w stosunku do kandydatów do wszystkich jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem Uczelni;
 - 2) zarządzić przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego przez wyznaczonego dyrektora okręgowego dla kandydatów do jednostek podległych innym dyrektorom okręgowym.
3. Podmiot właściwy w sprawie przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego zarządza postępowanie kwalifikacyjne i udostępnia odpowiednio na stronie internetowej Służby Więziennej i w Biuletynie Informacji Publicznej Centralnego Zarządu Służby Więziennej, okręgowego inspektoratu Służby Więziennej, Uczelni, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej i ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej, a także w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w siedzibach tych jednostek i w wojewódzkich oraz powiatowych urzędach pracy ogłoszenie o przyjmowaniu do służby w jednostkach organizacyjnych objętych postępowaniem kwalifikacyjnym.
4. Postępowanie kwalifikacyjne zarządza się z uwzględnieniem terminów wskazanych w ogłoszeniu, o którym mowa w art. 39 ust. 3, a w przypadku postępowania kwalifikacyjnego prowadzonego przez Rektora – z uwzględnieniem potrzeb Uczelni.

Art. 39c.

1. Kandydat do służby w Służbie Więziennej składa następujące dokumenty:

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

◊ druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

- 1) podanie o przyjęcie do służby ze wskazaniem działu Służby Więziennej i stanowiska służbowego, o które się ubiega;
- 2) wypełnioną ankietę personalną;
- 3) świadectwa pracy lub służby;
- 4) dokumenty potwierdzające posiadane wykształcenie, kwalifikacje zawodowe i specjalistyczne;
- 5) wypełnioną ankietę bezpieczeństwa osobowego lub odpowiednie poświadczenie bezpieczeństwa w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych, jeżeli stanowisko służbowe, o które ubiega się kandydat, jest związane z dostępem do informacji niejawnych o klauzuli „poufne” lub wyższej;
- 6) oświadczenie kandydata o zdolności do przystąpienia do testu sprawności fizycznej.

2. Postępowanie kwalifikacyjne składa się z:

- 1) etapu wstępnego obejmującego:
 - a) ocenę złożonych dokumentów i wstępną kwalifikację kandydatów z podziałem na działy Służby Więziennej i stanowiska służbowe,
 - b) przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej, w trakcie której ocenie podlegają kompetencje personalne i społeczne kandydata,
 - c) przeprowadzenie testu wiedzy w zakresie funkcjonowania władzy publicznej oraz bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego,
 - d) uzyskanie informacji o kandydacie z Krajowego Rejestru Karnego,
 - e) przeprowadzenie testu sprawności fizycznej kandydata w zakresie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 110 ust. 2,
 - f) sporządzenie arkusza oceny kandydata,
 - g) wyłonienie kandydatów dopuszczonych do kolejnych etapów postępowania kwalifikacyjnego;
- 2) etapu sprawdzającego obejmującego:
 - a) przeprowadzenie postępowania sprawdzającego w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych, jeżeli kandydat ubiega się o stanowisko służbowe, które jest związane z dostępem do informacji niejawnych o klauzuli „poufne” lub wyższej, i nie ma odpowiedniego poświadczenia bezpieczeństwa,

- b) ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Służbie Więziennej przez komisje lekarskie, o których mowa w art. 110 ust. 1;
- 3) etapu końcowego obejmującego utworzenie rankingu kandydatów, którzy pozytywnie ukończyli etap wstępny i sprawdzający, przez podmiot właściwy w sprawie przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego.

Art. 39d

Podmiot właściwy w sprawie przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego odmawia poddania kandydata postępowaniu kwalifikacyjnemu albo odstępuje od jego prowadzenia w przypadku:

- 1) zatajenia informacji lub podania nieprawdziwych informacji w ankiecie personalnej;
- 2) niespełnienia wymagań określonych w art. 38;
- 3) niezłożenia wymaganych dokumentów w wyznaczonym terminie;
- 4) niepoddania się przez kandydata czynnościom lub badaniom przewidzianym w postępowaniu kwalifikacyjnym;
- 5) negatywnego wyniku uzyskanego na choćby jednym z etapów postępowania kwalifikacyjnego.

Art. 39e.

- 1. Ranking kandydatów, o którym mowa w art. 39c ust. 2 pkt 3, zawiera imiona i nazwiska kandydatów wraz z oceną kandydata uzyskaną w postępowaniu kwalifikacyjnym i liczbą porządkową wskazującą na jego miejsce w rankingu, podane z podziałem na działy Służby Więziennej i stanowiska służbowe. Ranking kandydatów komisja ogłasza na stronie internetowej podmiotu przeprowadzającego postępowanie kwalifikacyjne w sposób zapewniający anonimizację danych kandydatów.
- 2. Na ocenę kandydata z etapów postępowania kwalifikacyjnego, o których mowa w art. 39c ust. 2 pkt 1 i 2, składa się suma punktów uzyskanych:
 - 1) z testu sprawności fizycznej;
 - 2) z arkusza oceny kandydata sporządzonego na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej i testu wiedzy;
 - 3) z oceny kwalifikacji kandydata potwierdzonych złożonymi przez niego dokumentami;

- 4) w związku z ukończeniem przez kandydata:
- a) szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej umożliwiającej mu uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu przez niego egzaminu maturalnego, w której ten kandydat zrealizował programy nauczania, o których mowa w art. 3 pkt 13b lub 13c ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, 2203 i 2361), uwzględniające cele kształcenia i treści nauczania związane ze służbą, w szczególności w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Służbie Więziennej, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, lub
 - b) uczelni wojskowej, lub
 - c) uczelni służb państwowych.
3. O miejscu w rankingu decyduje ocena kandydata, o której mowa w ust. 2. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów uzyska taką samą liczbę punktów, wszystkich tych kandydatów umieszcza się na jednym miejscu w rankingu.

Art. 39f.

1. Kandydatom przysługuje wybór jednostki organizacyjnej, w której istnieje wakat na stanowisku zgodnym z kwalifikacjami danego kandydata i potrzebami Służby Więziennej, według kolejności miejsca zajmowanego w rankingu.
2. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami kandydata i potrzebami Służby Więziennej Dyrektor Generalny albo, za jego zgodą, inny podmiot właściwy w sprawie przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego może wyznaczyć kandydatowi, za jego zgodą, miejsce pełnienia służby, z wyłączeniem kolejności miejsca zajmowanego w rankingu.

Art. 39g.

Dyrektor Generalny może wyrazić zgodę na przyjęcie do Służby Więziennej w pierwszej kolejności pracownika zatrudnionego co najmniej 2 lata w Służbie Więziennej, jeżeli w okresie zatrudnienia pracownik ten wykazał się odpowiednimi kwalifikacjami i kompetencjami szczególnie przydatnymi w Służbie Więziennej. Przepisów art. 39c ust. 2 pkt 1 lit. a–c i f oraz pkt 3 nie stosuje się.

Art. 39h.

Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) termin powoływania komisji kwalifikacyjnej,
-

- 2) wzór ankiety personalnej oraz wzór arkusza oceny kandydata do służby w Służbie Więziennej,
 - 3) zakres informacji udzielanej w ogłoszeniu o przyjmowaniu do służby w jednostkach organizacyjnych objętych postępowaniem,
 - 4) punktację stosowaną do oceny kompetencji i wykształcenia kandydata do służby w Służbie Więziennej,
 - 5) sposób przeprowadzania rozmowy kwalifikacyjnej i testu wiedzy oraz punktację stosowaną do ich oceny,
 - 6) punktację stosowaną do oceny testu sprawności fizycznej,
 - 7) sposób dokonywania anonimizacji rankingu kandydatów do służby w Służbie Więziennej ogłaszanego na stronie internetowej podmiotu przeprowadzającego postępowanie kwalifikacyjne,
 - 8) tryb dokonywania wyboru jednostki organizacyjnej przez kandydatów do służby w Służbie Więziennej
- uwzględniając powszechność dostępu do informacji o postępowaniu kwalifikacyjnym, czynności niezbędne do przeprowadzenia tego postępowania i ustalenia w jego toku kwalifikacji kandydata, jego kompetencji i przydatności do pełnienia służby w Służbie Więziennej oraz potrzebę zapewnienia sprawności przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, przejrzystości stosowanych kryteriów oceny, obiektywności wyników postępowania i wyboru kandydatów posiadających w największym stopniu cechy, umiejętności oraz kwalifikacje przydatne do realizacji zadań służbowych, a także mając na względzie charakter służby w Służbie Więziennej oraz warunki jej pełnienia.>

<Rozdział 6a

Kształcenie funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej

Art. 43a.

Kształcenie funkcjonariuszy i pracowników obejmuje:

- 1) szkolenia wstępne, zawodowe i specjalistyczne;
- 2) doskonalenie zawodowe;
- 3) studia na Uczelni.

Art. 43b.

1. Organizacja i sposób prowadzenia szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego oraz doskonalenia zawodowego powinny uwzględniać:
 - 1) wskazania nauki i doświadczeń pedagogicznych, w szczególności dydaktyki osób dorosłych;
 - 2) wyniki ewaluacji prowadzonej w ramach nadzoru nad realizacją szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego oraz doskonalenia zawodowego.
2. Kolejne etapy szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego oraz doskonalenia zawodowego opracowuje się i realizuje w taki sposób, aby były elementami procesu kształcenia ustawicznego i sprzyjały tworzeniu zintegrowanego systemu wiedzy i umiejętności zawodowych.
3. W szkoleniach wstępnym, zawodowym i specjalistycznym oraz doskonaleniu zawodowym uwzględnia się zdalne nauczanie i dostęp do tej formy nauczania funkcjonariuszy i pracowników zarówno w godzinach pełnienia służby lub wykonywania pracy, jak i w czasie wolnym od służby lub pracy.

Art. 43c.

1. Podstawę realizacji szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego funkcjonariuszy i pracowników stanowią programy szkoleń.
2. Uczestnictwo funkcjonariuszy i pracowników w zajęciach objętych programem szkolenia jest obowiązkowe.
3. Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, programy szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego w Służbie Więziennej dla funkcjonariuszy i pracowników, w tym zakres tematyczny i metodykę oraz efekty kształcenia, które mają być osiągnięte w blokach i modułach tematycznych, a także w odniesieniu do tych szkoleń:
 - 1) organizację procesu kształcenia, w tym czas jego trwania i formy;
 - 2) sposób uzyskiwania zaliczeń i zdawania egzaminów;
 - 3) skalę ocen z zaliczeń i egzaminów;
 - 4) stanowiska pracowników podlegających tym szkoleniom, z uwzględnieniem formy i wymiaru zatrudnienia.

4. W programach szkolenia pracowników nie uwzględnia się zagadnień dotyczących szkolenia strzeleckiego, musztry i technik działań interwencyjnych, z wyłączeniem technik i zagadnień dotyczących samoobrony.
5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzory zaświadczeń i świadectw ukończenia szkolenia wstępnego, zawodowego i specjalistycznego w Służbie Więziennej, mając na uwadze potrzebę umieszczenia w zaświadczeniach i świadectwach rodzaju, zakresu i czasu trwania szkolenia.

Art. 43d.

W szkoleniach wstępnym, zawodowym i specjalistycznym oraz doskonaleniu zawodowym obowiązuje zasada doboru metod i środków dydaktycznych odpowiednich dla cech słuchaczy, w szczególności adekwatnych do rodzaju i poziomu ich wykształcenia, zdolności i umiejętności, a także specyfiki zadań służbowych, jakie będą realizowali na poszczególnych stanowiskach.

Art. 43e.

Szkolenia wstępne, zawodowe i specjalistyczne oraz doskonalenie zawodowe mają na celu kształtowanie u funkcjonariuszy i pracowników kompetencji w szczególności w zakresie:

- 1) radzenia sobie w sytuacjach trudnych i ekstremalnych;
- 2) zachowań asertywnych i empatii;
- 3) zdyscyplinowania i współdziałania;
- 4) kreatywnego rozwiązywania problemów;
- 5) postępowania etycznego;
- 6) postępowania na podstawie i w granicach prawa.

Art. 43f.

1. Funkcjonariusz i pracownik niezwłocznie po przyjęciu do służby albo pracy odbywają szkolenie wstępne, na które składa się wstępna adaptacja zawodowa, kurs przygotowawczy oraz praktyka zawodowa.
2. Szkolenie wstępne ma na celu umożliwienie zdobycia przez funkcjonariusza i pracownika wiedzy i umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania

zadań służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym albo stanowisku pracy oraz sprzyjanie jego adaptacji zawodowej.

3. Szkolenie wstępne powinno zakończyć się przed upływem 11 miesięcy od dnia przyjęcia do służby albo pracy.

Art. 43g.

Szkolenie wstępne odbywa się w trzech etapach, z których:

- 1) pierwszy jest realizowany w jednostce organizacyjnej, w której funkcjonariusz lub pracownik pełni służbę albo wykonuje pracę w ramach wstępnej adaptacji zawodowej;
- 2) drugi jest realizowany stacjonarnie na Uczelni, w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej albo ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej w ramach kursu przygotowawczego;
- 3) trzeci jest realizowany w jednostce organizacyjnej w formie praktyki zawodowej.

Art. 43h.

1. W ramach wstępnej adaptacji zawodowej oraz praktyki zawodowej funkcjonariusz lub pracownik pozostaje pod opieką bezpośredniego przełożonego oraz funkcjonariusza lub pracownika wyznaczonych do pełnienia funkcji mentora, którzy są opiekunami funkcjonariusza lub pracownika w trakcie szkolenia.
2. Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, tryb i sposób wyznaczania mentorów oraz organizację ich pracy.

Art. 43i.

1. Kurs przygotowawczy kończy się egzaminem, który obejmuje sprawdzenie stopnia przyswojenia wiedzy i opanowania umiejętności określonych w programie kursu przygotowawczego.
2. Egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez Rektora lub Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej albo komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej.
3. Z egzaminu sporządza się protokół, który podpisują członkowie komisji egzaminacyjnej i zatwierdza Rektor albo właściwy komendant.

4. Funkcjonariusz lub pracownik, który uzyskał negatywny wynik egzaminu, ma prawo przystąpić do jednego egzaminu poprawkowego w terminie wyznaczonym przez Rektora albo właściwego komendanta.
5. W przypadku uzyskania przez funkcjonariusza negatywnego wyniku egzaminu poprawkowego albo nieprzystąpienia lub niedopuszczenia do tego egzaminu wydaje się opinię służbową zawierającą ocenę przydatności tego funkcjonariusza do służby.

Art. 43j.

1. Szkolenie wstępne kończy się egzaminem, który obejmuje sprawdzenie wiedzy i umiejętności określonych w programie szkolenia wstępnego, oraz oceną przydatności do służby lub pracy.
2. Dyrektor Generalny wyznacza jednostki organizacyjne, w których przeprowadza się egzamin.
3. Egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez Dyrektora Generalnego. Przepisy art. 43i ust. 3–5 stosuje się odpowiednio.

Art. 43k.

Funkcjonariusza ponownie przyjętego do służby przed upływem 18 miesięcy, licząc od dnia zwolnienia go ze służby, jeżeli podczas jej pełnienia ukończył szkolenie wstępne, nie kieruje się na takie szkolenie.

Art. 43l.

1. Funkcjonariusz lub pracownik uczestniczy w kursie przygotowawczym w terminach ustalonych w centralnym harmonogramie szkolenia, w którym ustala się roczny plan realizacji szkolenia i doskonalenia zawodowego, określonym przez Dyrektora Generalnego.
2. Terminy kursów przygotowawczych ustala Dyrektor Generalny w uzgodnieniu z Rektorem i komendantami, o których mowa w art. 43i ust. 2.
3. W uzasadnionych przypadkach Dyrektor Generalny z urzędu lub na wniosek Rektora lub właściwego komendanta może dokonywać zmiany terminów kursów przygotowawczych ustalonych w centralnym harmonogramie szkolenia.

Art. 43m.

Potwierdzeniem ukończenia szkolenia wstępnego jest:

- 1) arkusz realizacji wstępnej adaptacji zawodowej sporządzony w jednostce organizacyjnej, w której funkcjonariusz na stałe pełni służbę albo pracownik jest zatrudniony;
- 2) zaświadczenie o ukończeniu kursu przygotowawczego sporządzone w jednostce organizacyjnej, w której odbył się kurs;
- 3) arkusz realizacji programu praktyki zawodowej sporządzony w jednostce organizacyjnej, w której funkcjonariusz albo pracownik realizował praktykę zawodową;
- 4) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia wstępnego sporządzone w jednostce organizacyjnej, w której przeprowadzono egzamin.

Art. 43n.

Nadzór nad przebiegiem szkolenia wstępnego w okresie wstępnej adaptacji zawodowej i praktyki zawodowej sprawuje kierownik jednostki, a w okresie kursu przygotowawczego – Rektor, właściwy komendant lub kierownik jednostki, a także wyższy przełożony w ramach sprawowanego nadzoru.

Art. 43o.

1. Funkcjonariusz lub pracownik może rozpocząć szkolenie zawodowe po ukończeniu szkolenia wstępnego.
2. Szkolenie zawodowe stanowi kontynuację oraz rozszerzenie treści programowych szkolenia wstępnego i służy pogłębieniu wiedzy oraz umiejętności zawodowych funkcjonariusza koniecznych do należytego wykonywania zadań służbowych w korpusie podoficerów, chorążych i oficerów lub wiedzy oraz umiejętności zawodowych pracownika na zajmowanym stanowisku.
3. Program szkolenia zawodowego składa się z części:
 - 1) wspólnej dla wszystkich uczestników szkolenia (część unitarna);
 - 2) dotyczącej zakresu działu Służby Więziennej właściwego dla funkcjonariusza albo pracownika (część specjalistyczna).

Art. 43p.

Celem szkolenia zawodowego jest:

- 1) przygotowanie funkcjonariuszy lub pracowników do wykonywania zadań wynikających z ustawy oraz innych przepisów regulujących działalność Służby Więziennej;
- 2) rozwijanie wiedzy ogólnej i zawodowej oraz wspieranie samokształcenia i umiejętności analizowania, a także rozwijanie i podtrzymywanie zdolności fizycznej i psychicznej do służby albo pracy w Służbie Więziennej oraz niezbędnych umiejętności interpersonalnych;
- 3) wspieranie wszechstronnego rozwoju zawodowego i osobistego funkcjonariuszy i pracowników oraz zapobieganie chorobom i schorzeniom pozostającym w związku ze służbą albo pracą przez promocję zdrowia, a także kształtowanie praworządnych zachowań funkcjonariuszy i pracowników zgodnie z zasadami etyki oraz równości.

Art. 43q.

W szkoleniu zawodowym realizuje się zajęcia teoretyczne oraz praktyczne.

Art. 43r.

W szkoleniu zawodowym uwzględnia się dorobek polskiej penitencjarystyki oraz osiągnięcia i standardy międzynarodowe w zakresie obejmującym w szczególności:

- 1) humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności;
- 2) przeciwdziałanie dyskryminacji i nietolerancji;
- 3) respektowanie prawa do indywidualnej skargi oraz znaczenia orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w ochronie praw człowieka w Europie;
- 4) zapobieganie wiktylizacji, wykrywanie aktów przemocy oraz respektowanie potrzeb i praw ofiar przemocy;
- 5) wykonywanie obowiązujących przepisów z zakresu ochrony praw człowieka i podstawowych wolności.

Art. 43s.

Szkolenie zawodowe prowadzi się na Uczelni, w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej lub ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej.

Art. 43t.

1. Na szkolenie zawodowe nie kieruje się funkcjonariusza, który:

- 1) nie ukończył pozytywnie szkolenia wstępnego;
 - 2) ma negatywną opinię służbową;
 - 3) złożył raport o niekierowanie go na szkolenie zawodowe w określonym terminie z przyczyn losowych;
 - 4) opiekuje się dzieckiem do ukończenia przez nie 4. roku życia i nie wyraził zgody na delegowanie go poza stałe miejsce pełnienia służby.
2. Pracownika nie kieruje się na szkolenie zawodowe w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4.

Art. 43u.

1. Dyrektor Generalny, w drodze zarządzenia, ustala kryteria naboru na szkolenie zawodowe z uwzględnieniem potrzeb danego działu Służby Więziennej.
2. Dyrektor okręgowy, Rektor i właściwy komendant zgłaszają potrzeby szkoleniowe komendantowi wyznaczonemu przez Dyrektora Generalnego, który prowadzi nabór kandydatów na szkolenie zawodowe w elektronicznym systemie obsługi szkolenia.
3. Dyrektor Generalny na wniosek Rektora lub właściwego komendanta może dokonywać zmian ustalonych limitów miejsc i terminów szkolenia zawodowego.

Art. 43v.

1. Postępowanie rekrutacyjne na szkolenie zawodowe, zwane dalej „postępowaniem rekrutacyjnym”, prowadzi komisja rekrutacyjna powołana przez Rektora lub komendanta prowadzącego nabór na szkolenie zawodowe.
2. Postępowanie rekrutacyjne obejmuje ocenę kandydatów zgłoszonych przez kierowników jednostek w elektronicznym systemie obsługi szkolenia zgodnie z ustalonymi kryteriami naboru na szkolenie zawodowe.
3. Dyrektor Generalny może zarządzić przeprowadzenie testu wiedzy kwalifikującego do szkolenia zawodowego.
4. Listę kandydatów zawierającą ich imiona i nazwiska oraz treść i organizację testu wiedzy opracowują Rektor lub komendant prowadzący nabór na szkolenie zawodowe, a zatwierdza – Dyrektor Generalny.

Art. 43w.

1. Komisja rekrutacyjna sporządza protokół z przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego i przekazuje go do zatwierdzenia Rektorowi lub właściwemu komendantowi.
2. O wynikach przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego Rektor lub komendant, który prowadzi nabór na szkolenie zawodowe, informuje Dyrektora Generalnego.
3. W przypadku przeprowadzenia testu wiedzy kwalifikującego do szkolenia zawodowego, na to szkolenie kwalifikują się funkcjonariusze lub pracownicy, którzy uzyskali najwyższe oceny, z uwzględnieniem ustalonego limitu miejsc. W przypadku gdy kilku funkcjonariuszy lub pracowników uzyskało taką samą liczbę punktów i został przekroczony limit miejsc, na szkolenie kwalifikuje się funkcjonariusz albo pracownik z najdłuższym stażem służby lub pracy w Służbie Więziennej.
4. W przypadku skreślenia, rezygnacji lub niemożności udziału funkcjonariusza lub pracownika w szkoleniu zawodowym dokonuje się ponownej kwalifikacji zgodnie z ust. 3.

Art. 43x.

1. Rektor lub właściwy komendant sporządza listę funkcjonariuszy lub pracowników zakwalifikowanych na szkolenie zawodowe zawierającą ich imiona i nazwiska, a następnie jej kopię przekazuje niezwłocznie Dyrektorowi Generalnemu.
2. Wyciąg z listy, o której mowa w ust. 1, Rektor lub właściwy komendant przekazuje niezwłocznie właściwym kierownikom jednostek organizacyjnych.

Art. 43y.

1. Warunkiem ukończenia szkolenia zawodowego jest uzyskanie zaliczeń i zdanie egzaminów określonych w programie szkolenia.
 2. W przypadku gdy funkcjonariusz lub pracownik nie uzyskał zaliczenia lub nie zdał egzaminu w terminie podstawowym, może złożyć do Rektora lub właściwego komendanta wnioski o dopuszczenie do zaliczenia poprawkowego lub egzaminu poprawkowego. Nieprzekraczalne terminy na złożenie wniosku określa Rektor lub właściwy komendant.
 3. Rektor lub właściwy komendant ustala skład komisji przeprowadzającej zaliczenie poprawkowe lub egzamin poprawkowy i wyznacza jej przewodniczącą oraz zarządza przeprowadzenie zaliczenia poprawkowego lub egzaminu poprawkowego.
-

4. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności funkcjonariusza lub pracownika na zaliczeniu, egzaminie, zaliczeniu poprawkowym lub egzaminie poprawkowym funkcjonariusz lub pracownik może złożyć do Rektora lub właściwego komendanta wnioski o wyznaczenie innego terminu zaliczenia lub egzaminu. Przepisy ust. 2 zdanie drugie i ust. 3 stosuje się odpowiednio.
5. Funkcjonariusz lub pracownik może przystąpić jeden raz do zaliczenia poprawkowego lub egzaminu poprawkowego z bloku tematycznego lub modułu, w terminie wyznaczonym przez Rektora lub właściwego komendanta.

Art. 43z.

1. Funkcjonariusz lub pracownik nie otrzymuje zaliczenia lub nie zdaje egzaminu również w przypadku, gdy w trakcie ich przeprowadzania:
 - 1) niesamodzielnie wykonuje zadania;
 - 2) posługuje się urządzeniami służącymi do przekazu lub odbioru informacji lub korzysta z pomocniczych materiałów niedopuszczonych przez komisję egzaminacyjną;
 - 3) w inny sposób zakłóca ich przebieg.
2. Okoliczności, o których mowa w ust. 1, dokumentuje się w notatce służbowej sporządzonej przez przewodniczącego komisji, którą załącza się do protokołu egzaminacyjnego.
3. Przepisy art. 43y ust. 2–5 stosuje się odpowiednio.

Art. 43za.

Funkcjonariusz lub pracownik po ukończeniu szkolenia zawodowego otrzymuje świadectwo ukończenia szkolenia zawodowego.

Art. 43zb.

1. Funkcjonariusza lub pracownika skreśla się z listy uczestników szkolenia zawodowego, jeżeli:
 - 1) złożył pisemny wniosek o zwolnienie ze szkolenia zawodowego, który został pozytywnie rozpatrzony;
 - 2) zgłosił na piśmie wystąpienie ze służby w Służbie Więziennej albo wystąpił o rozwiązanie stosunku pracy;
-

- 3) bez usprawiedliwienia nie przystąpił w wyznaczonym terminie do zaliczeń lub egzaminów przeprowadzanych w ramach szkolenia zawodowego lub do egzaminu końcowego;
 - 4) bez usprawiedliwienia przerwał udział w szkoleniu zawodowym;
 - 5) nie uzyskał zaliczenia lub nie zdał egzaminu przewidzianego w programie szkolenia zawodowego albo nie zdał egzaminu końcowego;
 - 6) przełożony zawiesił funkcjonariusza w czynnościach służbowych.
2. Funkcjonariusza lub pracownika można skreślić z listy uczestników szkolenia zawodowego, jeżeli:
- 1) naruszył przepisy regulaminu pobytu na terenie Uczelni, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej lub ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej;
 - 2) w szkoleniu zawodowym nastąpiła jego usprawiedliwiona nieobecność trwająca ponad 7 dni, uniemożliwiająca uczestnictwo w zajęciach i przystąpienie do egzaminów oraz zaliczeń.
3. Rektor lub właściwy komendant informuje niezwłocznie Dyrektora Generalnego oraz właściwego kierownika jednostki organizacyjnej o skreśleniu funkcjonariusza lub pracownika z listy uczestników szkolenia zawodowego.

Art. 43zc.

Dokumentację szkolenia zawodowego stanowią:

- 1) protokoły postępowania rekrutacyjnego;
- 2) pisma w sprawie zakwalifikowania na szkolenie zawodowe lub skreślenia z listy uczestników szkolenia zawodowego;
- 3) plany zajęć;
- 4) dzienniki szkoleń;
- 5) protokoły zaliczeń i egzaminów;
- 6) rejestry wydanych dokumentów potwierdzających ukończenie szkolenia.

Art. 43zd.

Szkolenie specjalistyczne stanowi uzupełnienie szkolenia wstępnego lub szkolenia zawodowego w zakresie przygotowującym funkcjonariusza lub pracownika do

samodzielnej służby albo pracy na stanowisku służbowym i realizacji zadań związanych z:

- 1) prowadzeniem oddziaływań penitencjarnych, resocjalizacyjnych oraz terapeutycznych;
- 2) ochroną i obroną jednostek organizacyjnych oraz technikami działań interwencyjnych;
- 3) kierowaniem zespołem ludzkim oraz zarządzaniem jednostkami organizacyjnymi;
- 4) zagadnieniami prawnymi, kadrowymi, ewidencyjnymi, finansowo-kwatermistrzowskimi, dotyczącymi zatrudnienia osadzonych, informatyki, ochrony informacji niejawnych, więziennej służby zdrowia, medycyny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 5) realizacją innych zadań wynikających z obowiązujących przepisów, w szczególności z zakresu ochrony praw człowieka i podstawowych wolności.

Art. 43ze.

Do szkolenia specjalistycznego stosuje się odpowiednio przepisy art. 43t, art. 43y–43za, art. 43zg ust. 2 oraz art. 43zj ust. 1.

Art. 43zf.

1. Doskonalenie zawodowe jest elementem podnoszenia kwalifikacji zawodowych funkcjonariuszy i pracowników, w szczególności w formie kursów, warsztatów, szkoleń i konferencji.
2. Doskonalenie zawodowe powinno uwzględniać:
 - 1) podnoszenie poziomu wiedzy ogólnozawodowej lub specjalistycznej oraz umiejętności praktycznych funkcjonariusza lub pracownika;
 - 2) zapoznanie funkcjonariusza lub pracownika z aktualnymi przepisami dotyczącymi działalności Służby Więziennej;
 - 3) utrzymanie i podnoszenie umiejętności strzeleckich funkcjonariuszy;
 - 4) instruktaż prowadzony w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonywania zadań i czynności służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym.
3. Doskonalenie zawodowe organizuje się w zależności od aktualnych potrzeb szkoleniowych jednostek organizacyjnych.

4. W celu utrzymania i podnoszenia umiejętności, o których mowa w ust. 2 pkt 3, organizuje się w Służbie Więziennej szkolenie strzeleckie w formach określonych w art. 43zg ust. 1 pkt 1–3.
5. Dyrektor Generalny określi w drodze zarządzenia:
 - 1) organizację szkolenia strzeleckiego w jednostkach organizacyjnych,
 - 2) dokumentację szkolenia strzeleckiego,
 - 3) obowiązki i funkcje związane z prowadzeniem szkolenia strzeleckiego,
 - 4) rodzaje i formy szkolenia strzeleckiego,
 - 5) warunki dopuszczenia do szkolenia strzeleckiego,
 - 6) podstawowe komendy podczas strzelań,
 - 7) obowiązki uczestników szkolenia strzeleckiego,
 - 8) zasady użytkowania i wymagania dotyczące strzelnic, będących w zarządzie Służby Więziennej– mając na względzie zapewnienie właściwego poziomu umiejętności strzeleckich funkcjonariuszy w zależności od potrzeb jednostek organizacyjnych oraz zapewnienie bezpiecznego przebiegu szkolenia strzeleckiego.

Art. 43zg.

1. Doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy i pracowników jest organizowane jako:
 - 1) doskonalenie centralne;
 - 2) doskonalenie okręgowe;
 - 3) doskonalenie zakładowe;
 - 4) doskonalenie zewnętrzne.
2. Rekrutacja na doskonalenie zawodowe, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4, może odbywać się z wykorzystaniem elektronicznego systemu obsługi szkolenia. Kryteria naboru oraz limity miejsc określa organizator doskonalenia zawodowego.
3. Funkcjonariusze i pracownicy uczestniczą, nie rzadziej niż co 3 lata, w co najmniej jednej ze zorganizowanych form doskonalenia zawodowego, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4, zgodnych z zakresem wykonywanych przez nich obowiązków służbowych.

Art. 43zh.

1. Doskonalenie centralne jest organizowane przez Dyrektora Generalnego dla funkcjonariuszy i pracowników.
-

2. Doskonalenie okręgowe jest organizowane przez dyrektora okręgowego dla funkcjonariuszy i pracowników podległych mu jednostek organizacyjnych.
3. Doskonalenie zakładowe jest organizowane przez kierownika jednostki organizacyjnej dla wszystkich funkcjonariuszy i pracowników podległej mu jednostki lub dla funkcjonariuszy i pracowników określonych działów Służby Więziennej.
4. Doskonalenie zewnętrzne jest prowadzone w szczególności w formach, o których mowa w art. 146 ust. 1. Przepisów art. 43zi oraz art. 43zj nie stosuje się.

Art. 43zi.

Doskonalenie zawodowe prowadzi się na podstawie programu doskonalenia zawodowego określonego przez organizatora szkolenia.

Art. 43zj.

1. Jeżeli doskonalenie zawodowe kończy się zaliczeniem lub egzaminem, organizator szkolenia prowadzi dokumentację, którą stanowią lista obecności oraz protokoły zaliczeń lub egzaminów.
2. Funkcjonariusz lub pracownik po ukończeniu doskonalenia zawodowego otrzymuje zaświadczenie o jego zaliczeniu albo niezaliczeniu, o ile program tego szkolenia przewiduje ten sposób ukończenia doskonalenia zawodowego.

Art. 43zk.

1. Kształcenie przygotowujące do zajmowania stanowisk oficerskich w Służbie Więziennej prowadzi się w formie studiów podyplomowych na Uczelni, studiów drugiego stopnia na Uczelni lub szkolenia zawodowego.
2. Kształcenie przygotowujące do zajmowania stanowisk chorążych w Służbie Więziennej prowadzi się w formie studiów pierwszego stopnia na Uczelni lub szkolenia zawodowego.
3. Kształcenie przygotowujące do zajmowania stanowisk podoficerskich w Służbie Więziennej prowadzi się w formie szkolenia zawodowego.

Art. 43zl.

1. Funkcjonariusze, którzy ukończyli kształcenie w formach, o których mowa w art. 43zk, przystępują do egzaminu na pierwszy stopień w korpusie odpowiednio oficerów, chorążych albo podoficerów Służby Więziennej.
2. Dyrektor Generalny, nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia ukończenia kształcenia, określi, w drodze zarządzenia, miejsce przeprowadzania egzaminów, skład komisji egzaminacyjnych i ich przewodniczących oraz terminy i zakres tematyczny egzaminów z uwzględnieniem terminów ukończenia kształcenia w odpowiednich formach.
3. Zestawy egzaminacyjne opracowują osoby wyznaczone przez Dyrektora Generalnego niewchodzące w skład komisji egzaminacyjnej.
4. Otwarcia zestawu egzaminacyjnego dokonuje komisja egzaminacyjna w obecności funkcjonariuszy uczestniczących w egzaminie.
5. Po przeprowadzeniu egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza protokół, który przekazuje Dyrektorowi Generalnemu w celu niezwłocznego podjęcia działań zmierzających do nadania funkcjonariuszom pierwszego stopnia w korpusie odpowiednio oficerów, chorążych albo podoficerów.
6. Negatywny wynik egzaminu albo nieprzystąpienie do egzaminu oznacza nieuzyskanie kwalifikacji zawodowych, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz na określonym stanowisku służbowym w korpusie oficerów, chorążych albo podoficerów.

Art. 43zm.

1. Funkcjonariusz, który uzyskał negatywny wynik egzaminu, o którym mowa w art. 43zl ust. 1, może złożyć do Dyrektora Generalnego wnioski o dopuszczenie do egzaminu poprawkowego.
2. Egzamin poprawkowy przeprowadza się w terminie kolejnego egzaminu. O terminie egzaminu poprawkowego zawiadamia się funkcjonariusza za pośrednictwem kierownika jednostki organizacyjnej.
3. Funkcjonariusz, który uzyskał negatywny wynik egzaminu poprawkowego, może zostać skierowany ponownie na szkolenie zawodowe po upływie co najmniej roku od dnia uzyskania negatywnego wyniku egzaminu poprawkowego.

Art. 43zn.

1. Nadzór nad organizacją szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego sprawuje **Dyrektor Generalny.**
2. Nadzór nad metodyką szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego sprawuje **Rektor.**
3. Nadzór nad realizacją szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego na Uczelni, w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej i ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej sprawuje odpowiednio **Rektor lub właściwy komendant.**
4. Nadzór nad realizacją doskonalenia zawodowego centralnego sprawuje **Dyrektor Generalny.**
5. Nadzór nad realizacją doskonalenia zawodowego okręgowego sprawuje w okręgowym inspektoracie Służby Więziennej oraz w podległych jednostkach organizacyjnych – **dyrektor okręgowy**, a nad realizacją doskonalenia zawodowego okręgowego realizowanego na Uczelni, w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej i ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej – **odpowiednio Rektor lub właściwy komendant.**
6. Nadzór nad realizacją doskonalenia zawodowego zakładowego sprawuje:
 - 1) w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej – **Dyrektor Generalny;**
 - 2) w okręgowym inspektoracie oraz w podległych jednostkach organizacyjnych – **dyrektor okręgowy;**
 - 3) na Uczelni – **Rektor;**
 - 4) w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej i ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej – **właściwy komendant;**
 - 5) w zakładzie karnym i areszcie śledczym – **dyrektor.**
7. Czynności związane z nadzorem nad realizacją szkoleń wstępnego, zawodowego i specjalistycznego podlegają udokumentowaniu.

Art. 43zo.

Nadzór nad realizacją szkolenia zawodowego na Uczelni, w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej i ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej jest sprawowany poprzez:

- 1) ewaluację szkolenia polegającą w szczególności na badaniu opinii funkcjonariuszy i pracowników biorących udział w szkoleniu oraz ich oczekiwań związanych z wybranymi obszarami działalności w zakresie szkolenia zawodowego;
- 2) kontrolę procesu szkolenia;
- 3) analizę dokumentacji szkoleniowej;
- 4) ocenę kwalifikacji i umiejętności kadry dydaktycznej;
- 5) ocenę warunków pracy kadry dydaktycznej.

Art. 43zp.

1. Dyrektor Generalny, Rektor lub właściwy komendant, sprawując nadzór, wyznacza zadania, określa sposoby ich realizacji oraz wskazuje osoby odpowiedzialne za realizację czynności i zadań wykonywanych w ramach nadzoru, w tym przygotowanie narzędzi badawczych, przeprowadzenie badań i opracowanie raportów.
2. Osoby wyznaczone przez Dyrektora Generalnego, Rektora lub właściwego komendanta są obowiązane do:
 - 1) opracowania wyników sprawowanego nadzoru oraz przygotowania wniosków do dalszej pracy;
 - 2) przedstawiania modyfikacji i usprawnień sprzyjających zapewnieniu właściwych warunków szkolenia i doskonalenia zawodowego, jeżeli wyniki nadzoru to uzasadniają;
 - 3) przedkładania na piśmie, w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz w roku, odpowiednio Dyrektorowi Generalnemu, Rektorowi lub właściwemu komendantowi sprawozdania z prowadzonych czynności związanych z nadzorem nad realizacją szkolenia zawodowego wraz z wnioskami, w tym również sprawozdania z prac zespołu, w przypadku jego powołania.

Art. 43zq.

1. Funkcjonariuszom i pracownikom uczestniczącym w szkoleniach wstępnym, zawodowym i specjalistycznym oraz doskonaleniu zawodowym, organizowanych na Uczelni, w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej i ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej, a także
-

skierowanym na studia na Uczelni przysługuje bezpłatne zakwaterowanie oraz wyżywienie albo równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie, gdy rodzaj i warunki pełnienia służby lub pracy lub względy techniczno-organizacyjne uniemożliwiają korzystanie z wyżywienia w ramach form kształcenia.

2. Bezpłatne wyżywienie albo równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie oraz bezpłatne zakwaterowanie przysługują również funkcjonariuszom i pracownikom delegowanym do wykonywania czynności służbowych w ramach form kształcenia, o których mowa w ust. 1.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) uprawnienia funkcjonariuszy i pracowników do wyżywienia w trakcie wykonywania czynności służbowych w ramach form kształcenia, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając normy wyżywienia oraz formy ich realizacji, a także wysokość dziennej pieniężnej wartości normy wyżywienia, jej waloryzację oraz dopuszczalne przekroczenia, a także inne przypadki, w których wyżywienie przysługuje, mając na względzie czas i charakter wykonywanych czynności służbowych;
- 2) tryb i warunki otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie oraz jego wysokość przez funkcjonariuszy i pracowników wykonujących czynności służbowe w ramach form kształcenia, uwzględniając sposób jego naliczania oraz wypłaty, mając na względzie czas i charakter wykonywanych czynności służbowych.>

Art. 44.

1. Stanowiska służbowe w Służbie Więziennej dzieli się na oficerskie, chorążych i podoficerskie.

[2. *Na stanowiskach oficerskich wymaga się posiadania tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego, ukończenia szkolenia zawodowego zakończonego złożeniem egzaminu na pierwszy stopień oficerski oraz ukończenia szkolenia specjalistycznego.*

3. *Na stanowiskach chorążych wymaga się posiadania tytułu zawodowego licencjata lub równorzędnego, ukończenia szkolenia zawodowego zakończonego złożeniem egzaminu na pierwszy stopień chorążego oraz ukończenia szkolenia specjalistycznego.*

4. ⁽²⁾ *Na stanowiskach podoficerskich wymaga się posiadania wykształcenia średniego lub średniego branżowego, ukończenia szkolenia zawodowego zakończonego złożeniem egzaminu na pierwszy stopień podoficerski oraz ukończenia szkolenia specjalistycznego.]*
- <2. Na stanowiskach oficerskich wymaga się posiadania tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego oraz złożenia egzaminu na pierwszy stopień oficerski.**
- 3. Na stanowiskach chorążych wymaga się posiadania tytułu zawodowego licencjata lub równorzędnego oraz złożenia egzaminu na pierwszy stopień chorążego.**
- 4. Na stanowiskach podoficerskich wymaga się posiadania wykształcenia średniego lub średniego branżowego oraz złożenia egzaminu na pierwszy stopień podoficerski.>**

[Art. 45.

1. *Funkcjonariusz niezwłocznie po przyjęciu do służby odbywa szkolenie wstępne, na które składa się kurs przygotowawczy oraz praktyka zawodowa.*
2. *Funkcjonariusz może rozpocząć szkolenie zawodowe po pozytywnym zakończeniu szkolenia wstępnego.*
3. *Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki odbywania szkolenia wstępnego, zawodowego, specjalistycznego oraz doskonalenia zawodowego w Służbie Więziennej, rodzaje, formy, warunki i tryb ich odbywania, a także organizację i sposób prowadzenia szkoleń i doskonalenia zawodowego oraz nadzór nad ich realizacją, mając na względzie konieczność podnoszenia kwalifikacji funkcjonariuszy.*
4. *Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, programy szkolenia wstępnego, zawodowego oraz specjalistycznego w Służbie Więziennej oraz czas trwania szkoleń.]*

Art. 47.

- [1. Funkcjonariusza przyjętego do służby mianuje się na pierwsze stanowisko oficerskie, chorążego albo podoficerskie, jeżeli spełnia wymogi w zakresie wykształcenia, przed uzyskaniem określonych kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby.]*
- <1. Funkcjonariusza przyjętego do służby mianuje się na stanowisko podoficerskie albo chorążego przed uzyskaniem kwalifikacji w zakresie szkolenia i stażu w służbie oraz przed złożeniem egzaminu na pierwszy stopień podoficerski albo chorążego, jeżeli spełnia wymogi w zakresie wykształcenia, o którym mowa w art. 44 ust. 3 i 4. Funkcjonariusza przyjętego do służby można mianować, za zgodą Dyrektora Generalnego, na stanowisko oficerskie przed uzyskaniem kwalifikacji w zakresie**
-

szkolenia i stażu w służbie oraz przed złożeniem egzaminu na pierwszy stopień oficerski, jeżeli spełnia wymogi w zakresie wykształcenia, o którym mowa w art. 44 ust. 2.>

<1a. Funkcjonariusz może być mianowany na stanowisko oficerskie, jeżeli:

- 1) mianowanie jest uzasadnione potrzebami Służby Więziennej oraz zgodne z kwalifikacjami i kompetencjami funkcjonariusza;
 - 2) ukończył:
 - a) studia drugiego stopnia na Uczelni lub
 - b) podyplomowe studia na Uczelni, lub
 - c) szkolenie zawodowe;
 - 3) pozytywnie złożył egzamin na pierwszy stopień oficerski.>
2. Do stażu służby wymaganego do zajmowania poszczególnych stanowisk służbowych nie wlicza się urlopu wychowawczego oraz urlopu bezpłatnego.
3. Mianowanie funkcjonariusza na wyższe stanowisko służbowe następuje na wniosek bezpośredniego przełożonego funkcjonariusza, skierowany do przełożonego właściwego do mianowania funkcjonariusza na to stanowisko.

[Art. 55.

Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) *rodzaje stanowisk służbowych oficerskich, chorążych i podoficerskich w jednostkach organizacyjnych,*
- 2) *staż służby wymagany do zajmowania poszczególnych stanowisk,*
- 3) *wymagany do zajmowania niektórych stanowisk rodzaj wykształcenia ogólnego oraz szkolenia specjalistycznego,*
- 4) *maksymalne stopnie przypisane do poszczególnych stanowisk,*
- 5) *tryb nadawania funkcjonariuszom stopni*
- uwzględniając konieczność posiadania przez funkcjonariuszy odpowiednich kwalifikacji specjalistycznych na określonych stanowiskach służbowych.]

<Art. 55.

Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) **rodzaje stanowisk oficerskich, chorążych i podoficerskich w jednostkach organizacyjnych,**
-

- 2) staż służby wymagany do zajmowania poszczególnych stanowisk,
 - 3) rodzaj wykształcenia wymagany do zajmowania poszczególnych stanowisk,
 - 4) rodzaj szkolenia specjalistycznego oraz zawodowego wymagany do zajmowania niektórych stanowisk,
 - 5) maksymalne stopnie przypisane do poszczególnych stanowisk,
 - 6) tryb nadawania funkcjonariuszom stopni
- uwzględniając konieczność posiadania przez funkcjonariuszy odpowiednich kwalifikacji specjalistycznych i zawodowych na określonych stanowiskach służbowych.>

Art. 56.

1. Z tytułu służby funkcjonariusz otrzymuje uposażenie.
2. Prawo do uposażenia powstaje z dniem mianowania funkcjonariusza na pierwsze stanowisko służbowe.
- [3. Przeciętne uposażenie funkcjonariuszy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.]*
- <3. Przeciętne uposażenie funkcjonariuszy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa. Przez przeciętne uposażenie funkcjonariuszy należy rozumieć uposażenie wraz z miesięczną równowartością nagrody rocznej.>**
4. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 3, uwzględniając specyfikę i warunki pełnionej służby.

Art. 60h.

1. Środki finansowe uzyskane z tytułu zmniejszenia uposażeń funkcjonariuszy w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim przeznaczają się w całości na nagrody uznaniowe za wykonywanie zadań służbowych w zastępstwie funkcjonariuszy przebywających na zwolnieniach lekarskich.
 - [2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, zwiększają fundusz na nagrody roczne, nagrody uznaniowe i zapomogi.]*
 - <2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, zwiększają fundusz na nagrody uznaniowe i zapomogi.>**
 3. Rozdział środków finansowych, o których mowa w ust. 1, odbywa się po zakończeniu okresu rozliczeniowego, trwającego nie krócej niż miesiąc kalendarzowy i nie dłużej niż 3
-

miesiące kalendarzowe, przy czym wybór okresu rozliczeniowego uzależnia się od wielkości środków finansowych uzyskanych z tytułu zmniejszenia uposażeń funkcjonariuszy.

<Rozdział 7a

Służba kandydacka

Art. 62a.

Służba kandydacka polega na:

- 1) odbywaniu studiów zgodnie z programem kształcenia;**
- 2) wykonywaniu zadań służbowych w jednostkach organizacyjnych.**

Art. 62b.

Funkcjonariuszem w służbie kandydackiej może zostać osoba, która została zakwalifikowana na studia pierwszego stopnia na Uczelni oraz która w trakcie procesu rekrutacji:

- 1) spełniła wymagania, o których mowa w art. 38;**
- 2) złożyła podanie o przyjęcie do służby kandydackiej;**
- 3) złożyła zobowiązanie do pełnienia służby po ukończeniu nauki przez okres 5 lat od dnia mianowania funkcjonariuszem w służbie stałej.**

Art. 62c.

- 1. Osobę, o której mowa w art. 62b, Rektor kieruje na kurs przygotowawczy, o którym mowa w art. 43f ust. 1. Przepisy art. 43g pkt 2 i art. 43i stosuje się odpowiednio.**
- 2. W pierwszym dniu kursu przygotowawczego Rektor wydaje rozkaz personalny w sprawie przyjęcia kandydata do służby kandydackiej i nadania mu stopnia szeregowego Służby Więziennej. Przepis art. 41 stosuje się.**
- 3. Po ukończeniu kursu przygotowawczego funkcjonariusz w służbie kandydackiej podlega opiniowaniu, o którym mowa w rozdziale 10.**

Art. 62d.

Funkcjonariusz w służbie kandydackiej, który uzyskał pozytywną opinię służbową po ukończeniu kursu przygotowawczego, odbywa studia.

Art. 62e.

1. Rozkład czasu służby kandydackiej określają plany i programy studiów.

2. Studia dzielą się na lata i semestry oraz obejmują:

- 1) zajęcia programowe;**
- 2) praktyki organizowane na Uczelni lub w innych jednostkach organizacyjnych;**
- 3) przeszkolenia i ćwiczenia w warunkach polowych;**
- 4) sesje egzaminacyjne;**
- 5) wykonanie pracy dyplomowej (końcowej) lub przystąpienie do egzaminu dyplomowego (końcowego);**
- 6) czas wolny.**

3. Szczegółowy przebieg studiów, w tym praktyk oraz zdawania egzaminów określa regulamin studiów.

Art. 62f.

1. Funkcjonariusz w służbie kandydackiej pełni służbę w systemie skoszarowanym.

2. Funkcjonariusz w służbie kandydackiej otrzymuje:

- 1) zakwaterowanie oraz wyżywienie w naturze albo równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie;**
- 2) wyposażenie polowe oraz umundurowanie właściwe dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej;**
- 3) dodatek za stopień;**
- 4) należności z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie art. 73 ust. 4.**

3. Funkcjonariusz w służbie kandydackiej może otrzymać:

- 1) nagrodę uznaniową, o której mowa w art. 203;**
- 2) zapomogę pieniężną, o której mowa w art. 204.**

Art. 62g.

Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej mogą być udzielone następujące urlopy:

- 1) okolicznościowy, na załatwienie spraw osobistych lub rodzinnych – w wymiarze do 5 dni w każdym roku nauki;**
- 2) krótkoterminowy, w drodze wyróżnienia – w wymiarze do 7 dni w każdym roku nauki.**

Art. 62h.

1. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej w trakcie studiów pierwszego stopnia na Uczelni, w zależności od wyników w nauce i pozytywnej opinii, może być nadany stopień:
 - 1) starszego szeregowego Służby Więziennej – na pierwszym roku studiów;
 - 2) kaprała Służby Więziennej – na drugim roku studiów;
 - 3) starszego kaprała Służby Więziennej – na trzecim roku studiów.
2. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej w trakcie studiów drugiego stopnia na Uczelni, w zależności od wyników w nauce i pozytywnej opinii, może być nadany stopień:
 - 1) chorążego Służby Więziennej – na pierwszym roku studiów;
 - 2) starszego chorążego Służby Więziennej – na drugim roku studiów.

Art. 62i.

1. Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na Uczelni funkcjonariusz w służbie kandydackiej ma prawo przystąpić do egzaminu na pierwszy stopień w korpusie chorążych Służby Więziennej, o którym mowa w art. 43zł.
2. Egzamin przeprowadza się w terminie do 2 miesięcy od dnia ukończenia studiów pierwszego stopnia.
3. Funkcjonariusz w służbie kandydackiej, który nie przystąpił do egzaminu w wyznaczonym terminie albo uzyskał wynik negatywny tego egzaminu, jest kierowany do służby na stanowisko podoficerskie.
4. W przypadku złożenia egzaminu i nadania pierwszego stopnia w korpusie chorążych Służby Więziennej funkcjonariusz w służbie kandydackiej ma prawo do kontynuowania nauki na studiach drugiego stopnia na Uczelni albo zwrócenia się o skierowanie do służby na stanowisko chorążego.
5. Decyzję, o której mowa w ust. 4, funkcjonariusz w służbie kandydackiej przedkłada na piśmie Rektorowi w terminie 7 dni od dnia nadania pierwszego stopnia w korpusie chorążych Służby Więziennej.

Art. 62j.

1. Po ukończeniu studiów drugiego stopnia na Uczelni funkcjonariusz w służbie kandydackiej ma prawo przystąpić do egzaminu na pierwszy stopień w korpusie oficerów Służby Więziennej, o którym mowa w art. 43zl.
2. Egzamin przeprowadza się w terminie do 2 miesięcy od dnia ukończenia studiów drugiego stopnia.
3. Funkcjonariusz w służbie kandydackiej, który nie przystąpił do egzaminu w wyznaczonym terminie albo uzyskał wynik negatywny tego egzaminu, jest kierowany do służby na stanowisko chorążego.
4. W przypadku złożenia egzaminu funkcjonariusz w służbie kandydackiej jest kierowany do służby na stanowisko oficerskie.

Art. 62k.

1. Dyrektor Generalny na wniosek Rektora wskazuje stanowiska służbowe z uwzględnieniem działów Służby Więziennej w jednostkach organizacyjnych, na które może być kierowany do służby stałej funkcjonariusz po odbyciu służby kandydackiej.
2. Przy kierowaniu do służby w jednostce organizacyjnej Dyrektor Generalny uwzględnia:
 - 1) wynik egzaminu na pierwszy stopień w korpusie chorążych lub w korpusie oficerów;
 - 2) potrzeby służby;
 - 3) miejsce zamieszkania funkcjonariusza.
3. Przy kierowaniu do służby w jednostce organizacyjnej Dyrektor Generalny może uwzględnić umotywowaną prośbę funkcjonariusza.
4. Dyrektor Generalny, kierując funkcjonariusza do pełnienia służby na stałe, wskazuje jednostkę organizacyjną, stanowisko służbowe oraz datę rozpoczęcia służby, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia zakończenia nauki.

Art. 62l.

1. Funkcjonariusz po odbyciu służby kandydackiej zostaje mianowany funkcjonariuszem w służbie stałej. Przepisy art. 40 ust. 3 i ust. 4 pkt 1–4 i 6 stosuje się.

2. Wobec funkcjonariusza w służbie kandydackiej, w okresie od dnia ukończenia nauki na Uczelni do dnia mianowania na stałe, przepisów art. 62f ust. 1, ust. 2 pkt 1 i 4 oraz ust. 3 nie stosuje się.
3. W razie niepodjęcia służby stałej w terminie wskazanym przez Dyrektora Generalnego dyrektor ten na wniosek funkcjonariusza w służbie kandydackiej może określić inną datę podjęcia służby stałej, jeżeli niepodjęcie służby nastąpiło z przyczyn nieleżących po stronie funkcjonariusza w służbie kandydackiej. W takim przypadku zakończenie służby kandydackiej następuje z dniem podjęcia służby stałej.
4. W razie niepodjęcia służby stałej w terminie wskazanym przez Dyrektora Generalnego albo w terminie, o którym mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio art. 103–106.

Art. 62m.

Funkcjonariusz w służbie kandydackiej, który w związku ze służbą doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu, otrzymuje świadczenia odszkodowawcze w trybie i na zasadach określonych dla funkcjonariuszy. W razie śmierci funkcjonariusza w służbie kandydackiej mającej związek ze służbą świadczenia odszkodowawcze otrzymują pozostali po nim członkowie rodziny.

Art. 62n.

1. Do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej stosuje się:

- 1) przepisy art. 18 ust. 1–6, art. 19, art. 27, art. 28, art. 34, art. 35, art. 37 ust. 1 i 2, art. 43 ust. 1, art. 86–92, art. 94–98, art. 101, art. 108 ust. 1 i 3, art. 109 ust. 1–3, art. 110 ust. 1, art. 111–113, art. 114 ust. 1–3, art. 115, art. 117 ust. 1 i 2, art. 118 ust. 1–13, 16 i 17, art. 119 ust. 1 i 2, art. 152, art. 154 ust. 1 i 2, art. 155 ust. 1–3, art. 156 ust. 1, art. 157–159, art. 160 ust. 1–3, art. 161–165, art. 168 ust. 1–8, art. 209, art. 210 ust. 1–6, art. 213 ust. 1 i 2, art. 216–227, art. 228 ust. 1 i 2 oraz art. 229–263;
- 2) przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 18 ust. 7, art. 26 ust. 2, art. 33 ust. 1, art. 37 ust. 3 i 4, art. 43 ust. 2, art. 93, art. 109 ust. 4, art. 110 ust. 2, art. 114 ust. 4, art. 117 ust. 3, art. 118 ust. 14, 15, 18 i 19, art. 119 ust. 3 i 4, art. 154 ust. 3, art. 155 ust. 4, art. 156 ust. 2, art. 160 ust. 4, art. 168 ust. 9, art. 205, art. 210 ust. 7, art. 213 ust. 3, art. 228 ust. 3 i art. 264.

2. Do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej, którzy zrezygnowali z nauki na Uczelni lub którzy zostali z niej wydalen, stosuje się odpowiednio art. 103–106.>

Art. 63.

1. Stanowiska:

- 1) Dyrektora Generalnego,
 - 2) zastępcy Dyrektora Generalnego,
 - 3) dyrektora okręgowego,
 - 4) zastępcy dyrektora okręgowego,
 - 5) dyrektora zakładu karnego i dyrektora aresztu śledczego,
 - 6) zastępcy dyrektora zakładu karnego i zastępcy dyrektora aresztu śledczego,
 - [7) Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej,*
 - 8) zastępcy Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej i zastępcy komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej]*
 - <7) Rektora, Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej,**
 - 8) prorektora Uczelni, zastępcy Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej i zastępcy komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej>**
- są wyższymi stanowiskami kierowniczymi w Służbie Więziennej.

2. Przełożonym funkcjonariusza zajmującego wyższe stanowisko kierownicze w Służbie Więziennej, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, jest:

- 1) Minister Sprawiedliwości - w odniesieniu do Dyrektora Generalnego;
 - [2) Dyrektor Generalny - w odniesieniu do zastępcy Dyrektora Generalnego, dyrektora okręgowego, Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej oraz komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległego;]*
 - <2) Dyrektor Generalny – w odniesieniu do zastępcy Dyrektora Generalnego, dyrektora okręgowego, Rektora, Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia**
-

Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej oraz komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległego;>

- 3) dyrektor okręgowy - w odniesieniu do zastępcy dyrektora okręgowego, dyrektora zakładu karnego i dyrektora aresztu śledczego oraz komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej;

<3a) Rektor – w odniesieniu do prorektora Uczelni;>

- 4) dyrektor zakładu karnego i dyrektor aresztu śledczego, Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej - w odniesieniu do swoich zastępców.

Art. 66.

1. Dyrektora zakładu karnego i dyrektora aresztu śledczego powołuje, spośród oficerów Służby Więziennej, i odwołuje ze stanowiska Dyrektor Generalny na wniosek właściwego dyrektora okręgowego.
2. Zastępców dyrektora zakładu karnego i zastępców dyrektora aresztu śledczego powołuje, spośród oficerów Służby Więziennej, i odwołuje ze stanowiska dyrektor okręgowy na wniosek dyrektora tego zakładu karnego lub dyrektora tego aresztu śledczego.

<Art. 66a.

- 1. Minister Sprawiedliwości powołuje Rektora na pięcioletnią kadencję spośród oficerów Służby Więziennej posiadających co najmniej stopień naukowy doktora.**
- 2. Minister Sprawiedliwości może powołać prorektora Uczelni na pięcioletnią kadencję spośród osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora.**
- 3. Kadencja Rektora lub prorektora Uczelni wygasa w przypadku:**
 - 1) upływu jego kadencji;**
 - 2) jego śmierci;**
 - 3) złożenia przez niego rezygnacji;**
 - 4) pisemnego zgłoszenia przez funkcjonariusza wystąpienia ze służby albo rozwiązania umowy o pracę przez pracownika;**
 - 5) jego odwołania.**
- 4. Minister Sprawiedliwości odwołuje Rektora lub prorektora Uczelni przed upływem kadencji, jeżeli:**

- 1) **nie wypełnia on swoich obowiązków na skutek choroby trwającej dłużej niż 180 dni w roku kalendarzowym;**
 - 2) **został on skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.**
- 5. Minister Sprawiedliwości może powierzyć pełnienie obowiązków Rektora lub prorektora Uczelni osobie spełniającej warunki określone w ust. 1 lub 2 do czasu powołania Rektora lub prorektora Uczelni, na okres nie dłuższy niż 18 miesięcy.>**

Art. 70.

1. Funkcjonariusz może być z urzędu delegowany na okres do 6 miesięcy do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej, w tym do instytucji gospodarki budżetowej, o której mowa w art. 8 ust. 5, w przypadkach uzasadnionych ważnymi potrzebami służby; ponowne lub dalsze delegowanie przed upływem 2 lat wymaga zgody funkcjonariusza. Funkcjonariusz może być delegowany również na własną prośbę, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie względy służbowe.
2. Do delegowania funkcjonariusza oraz określenia jego stanowiska służbowego właściwi są:
 - 1) Dyrektor Generalny - na obszarze kraju;
 - 2) dyrektor okręgowy - na obszarze swojego działania.
3. Do uczestnictwa w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym funkcjonariusza deleguje właściwy kierownik jednostki organizacyjnej.

<Art. 70a.

Przeniesienia albo delegowania funkcjonariusza do pełnienia służby na Uczelni oraz przeniesienia albo delegowania funkcjonariusza pełniącego służbę na Uczelni dokonuje Dyrektor Generalny w porozumieniu z Rektorem.>

Art. 74.

1. Dyrektor Generalny może oddelegować funkcjonariusza, na czas określony i za jego zgodą, do pełnienia służby poza Służbą Więzienną w kraju lub poza granicami państwa.
 2. Funkcjonariusz może być oddelegowany do pełnienia służby poza Służbą Więzienną w celu realizacji zadań określonych w ustawie lub zadań określonych w innych ustawach lub w ratyfikowanych umowach międzynarodowych.
 3. Funkcjonariusz może być oddelegowany do:
-

- 1) urzędu krajowego obsługującego organ władzy publicznej, w którym są wykonywane zadania o charakterze określonym w ust. 2, zwanego dalej "instytucją krajową";
- 2) urzędu, organizacji lub instytucji międzynarodowej albo państwa obcego, w których są wykonywane zadania, o których mowa w ust. 2, zwanych dalej "instytucją zagraniczną".

<Art. 74a.

- 1. Minister Sprawiedliwości może oddelegować funkcjonariusza, za jego zgodą, do wykonywania zadań służbowych w Ministerstwie Sprawiedliwości na wskazanym stanowisku służbowym na czas określony nie dłuższy niż 2 lata albo na czas nieokreślony.**
- 2. Funkcjonariusz oddelegowany na czas nieokreślony może być odwołany z oddelegowania przez Ministra Sprawiedliwości albo ustąpić z tego oddelegowania, z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem. W pozostałych przypadkach oddelegowania odwołanie lub ustąpienie funkcjonariusza następuje bez zachowania okresu wyprzedzenia.**
- 3. W okresie oddelegowania:**
 - 1) przeniesienie funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe, o którym mowa w art. 85 ust. 2,**
 - 2) zwolnienie funkcjonariusza ze służby, o którym mowa w art. 96 ust. 2,**
 - 3) zawieszenie funkcjonariusza w czynnościach służbowych w przypadku, o którym mowa w art. 94 ust. 2**

– wymaga zgody Ministra Sprawiedliwości.
- 4. Do funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 77 pkt 2 oraz art. 81.>**

Art. 80.

1. Instytucja krajowa, do której oddelegowano funkcjonariusza, wypłaca oddelegowanemu funkcjonariuszowi:
 - 1) uposażenie;
 - 2) nagrody roczne, proporcjonalnie do okresu trwania oddelegowania;
 - 3) nagrody uznaniowe.

<1a. W przypadku oddelegowania funkcjonariusza do wykonywania zadań służbowych w Ministerstwie Sprawiedliwości na podstawie art. 74a ust. 1 świadczenia, o których

mowa w ust. 1, wypłaca oddelegowanemu funkcjonariuszowi jednostka organizacyjna, w której pełnił on służbę przed oddelegowaniem.>

2. Jednostka organizacyjna, w której funkcjonariusz pełnił służbę przed oddelegowaniem, wydaje świadczenia w naturze oraz wypłaca ich równoważniki, a także wypłaca inne niż wymienione w ust. 1 należności i świadczenia pieniężne, przysługujące funkcjonariuszowi z tytułu pełnienia służby.

[3. Oddelegowanemu funkcjonariuszowi urlopów udziela organ instytucji, do której został oddelegowany, na zasadach i w wymiarze określonym w ustawie.]

<3. Oddelegowanemu funkcjonariuszowi urlopów udziela organ instytucji krajowej lub zagranicznej, do której został oddelegowany, albo Minister Sprawiedliwości, na zasadach i w wymiarze określonych w ustawie.>

<Art. 80a.

1. Funkcjonariuszowi oddelegowanemu do Ministerstwa Sprawiedliwości przysługują należności z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

2. Należności, o których mowa w ust. 1, wypłaca Ministerstwo Sprawiedliwości.

3. Należności, o których mowa w ust. 1, nie przysługują w przypadku, gdy odległość od miejsca stałego pełnienia służby lub miejsca stałego zamieszkania funkcjonariusza oddelegowanego do Ministerstwa Sprawiedliwości nie przekracza 60 km, chyba że Minister Sprawiedliwości na wniosek funkcjonariusza oddelegowanego uzna, że nie jest celowy codzienny dojazd funkcjonariusza oddelegowanego do Ministerstwa Sprawiedliwości.>

Art. 87.

1. [Opiniowanie służbowe uwzględnia następujące kryteria:]

<W opiniowaniu służbowym w zależności od zajmowanego stanowiska i charakteru wykonywanych zadań służbowych uwzględnia się odpowiednio następujące kryteria:>

- 1) umiejętności zawodowe, z uwzględnieniem wymagań na zajmowanym stanowisku służbowym, kwalifikacji specjalistycznych wynikających z ukończenia szkoleń lub studiów, znajomości języków obcych oraz wyniki osiągnięte przez funkcjonariusza podczas szkoleń;
- 2) wykorzystywanie posiadanych umiejętności, z uwzględnieniem znajomości obowiązujących przepisów i procedur oraz ich stosowania, zasobu wiadomości i

umiejętności pozwalających na wywiązywanie się z obowiązków i realizację zadań służbowych na zajmowanym stanowisku;

- 3) inicjatywę oraz podnoszenie kwalifikacji, a także umiejętności samodzielnego wyszukiwania i zdobywania niezbędnych informacji;
- 4) umiejętność planowania i organizowania pracy, z uwzględnieniem zdolności stopniowania zadań według ich ważności, oraz sprawność i terminowość realizacji zadań;
- 5) umiejętność pracy w zespole, z uwzględnieniem przejawiania postawy sprzyjającej kształtowaniu dobrej atmosfery pracy, niepowodowania sytuacji konfliktowych, a w razie potrzeby udzielania pomocy i doradzania;
- 6) komunikatywność, z uwzględnieniem umiejętności przekazywania, odbierania i rozumienia informacji w mowie i piśmie, jasnego i wyrazistego formułowania wypowiedzi w sposób gwarantujący ich zrozumienie;
- 7) zdolność analitycznego myślenia, z uwzględnieniem umiejętności oceny wartości informacji, ich źródeł i wyboru oraz interpretowania, wyciągania wniosków;
- 8) samodzielność, z uwzględnieniem umiejętności działania bez angażowania innych osób oraz konieczności nadzoru przełożonych;
- 9) motywację i kreatywność, z uwzględnieniem umiejętności tworzenia nowych rozwiązań oraz doskonalenia już istniejących, inicjowania działań i przyjmowania odpowiedzialności za nie;
- 10) dyspozycyjność, z uwzględnieniem możliwości i gotowości podejmowania oraz realizacji zadań i czynności służbowych;
- 11) radzenie sobie w sytuacjach kryzysowych, z uwzględnieniem umiejętności stanowczego i zdecydowanego działania w sytuacjach nietypowych, gdy nie wystarczają obowiązujące (standardowe) procedury postępowania, odporność na stres, opanowanie emocjonalne, umiejętność dostosowania działań do szybko zmieniających się warunków i sytuacji;
- 12) przestrzeganie etyki zawodowej i zdyscyplinowanie, z uwzględnieniem przestrzegania zasad wynikających ze złożonego ślubowania.

2. [*W opiniowaniu służbowym na wyższe stanowiska kierownicze w Służbie Więziennej oprócz kryteriów wymienionych w ust. 1 ocenie podlega:*]

<W opiniowaniu służbowym na wyższe stanowiska kierownicze w Służbie Więziennej oraz opiniowaniu funkcjonariuszy zajmujących stanowiska kierownicze oprócz kryteriów wymienionych w ust. 1 ocenie podlegają:>

- 1) umiejętność efektywnego zarządzania, z uwzględnieniem umiejętności prawidłowego rozlokowania i wykorzystania potencjału ludzkiego oraz zasobów rzeczowych, finansowych i informacyjnych, niezbędnych w realizacji zadań służbowych, umiejętności pozyskania nowych zasobów, nadzoru nad realizacją czynności służbowych oraz kontroli realizacji zadań, a także motywowania podległych funkcjonariuszy i pracowników do wyższej jakości pracy oraz rozwoju zawodowego;
- 2) zdolność negocjowania, z uwzględnieniem umiejętności wypracowania pożądanego stanowiska, utrzymania właściwych stosunków międzyludzkich, a w sytuacji konfliktowej - podejmowania otwartej dyskusji na temat źródeł konfliktu w celu rozwiązania problemu;
- 3) umiejętność strategicznego myślenia, rozpoznawania potrzeb i generowania kierunków działania, umiejętność oceny ryzyka, tworzenia strategii działania zgodnej z celami służby.

<3. W przypadku funkcjonariuszy nauczycieli oraz funkcjonariuszy nauczycieli akademickich w opiniowaniu służbowym ocenie podlega również wywiązywanie się z obowiązków wynikających odpowiednio z przepisów o systemie oświaty oraz przepisów o szkolnictwie wyższym.>

Art. 88.

Opinie służbowe wydają:

- 1) Minister Sprawiedliwości - o Dyrektorsze Generalnym;
- [2) *Dyrektor Generalny - o swoich zastępcach, kierownikach komórek organizacyjnych w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, dyrektorach okręgowych, Komendancie Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendantach ośrodków szkolenia Służby Więziennej oraz komendantach ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległych;]*

<2) Dyrektor Generalny – o swoich zastępcach, kierownikach komórek organizacyjnych w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, dyrektorach okręgowych, Rektorze, Komendancie Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendantach ośrodków szkolenia Służby Więziennej oraz

komendantach ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległych;>

- 3) dyrektor okręgowy - na terenie swojego działania - o swoich zastępcach i funkcjonariuszach pełniących służbę w okręgowym inspektoracie Służby Więziennej, dyrektorach zakładów karnych i dyrektorach aresztów śledczych oraz komendantach ośrodków doskonalenia kadr Służby Więziennej;

<3a) Rektor – o prorektorach Uczelni, kierownikach komórek organizacyjnych oraz funkcjonariuszach pełniących służbę na stanowiskach samodzielnych;>

- 4) Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej, komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej - odpowiednio - o swoich zastępcach, kierownikach komórek organizacyjnych oraz funkcjonariuszach pełniących służbę na stanowiskach samodzielnych;
- 5) dyrektor zakładu karnego i dyrektor aresztu śledczego - o swoich zastępcach, kierownikach komórek organizacyjnych oraz funkcjonariuszach pełniących służbę na stanowiskach samodzielnych;
- 6) kierownik komórki organizacyjnej - o podległych mu bezpośrednio funkcjonariuszach;
- 7) o funkcjonariuszach delegowanych do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej - przełożony właściwy w czasie delegowania.

Art. 89.

1. Opinię służbową o funkcjonariuszu wydaje się:

- 1) w okresie służby przygotowawczej - nie później niż 30 dni przed upływem pierwszego roku tej służby i 60 dni przed mianowaniem na stałe;

[2) w służbie stałej - nie później niż 30 dni przed upływem każdych 3 lat służby do osiągnięcia 15 lat służby oraz każdych 5 lat służby po przekroczeniu 15 lat służby.]

<2)w służbie stałej – nie później niż 30 dni przed upływem każdych 4 lat służby do osiągnięcia 20 lat służby oraz każdych 5 lat służby po przekroczeniu 20 lat służby;>

<3)w służbie kandydackiej – nie później niż w ciągu 7 dni po ukończeniu kursu przygotowawczego oraz nie później niż w terminie 30 dni przed ukończeniem każdego roku studiów.>

2. Termin wydania opinii liczy się od dnia przyjęcia do służby lub dnia ostatniego opiniowania.

3. Termin wydania opinii może ulec przesunięciu o okres:

- 1) zawieszenia w czynnościach służbowych;
- 2) odbywania szkolenia zawodowego;
- 3) urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego lub urlopu rodzicielskiego;
- 4) urlopu wychowawczego;
- 5) urlopu bezpłatnego lub zwolnienia od zajęć służbowych;
- 6) choroby;
- 7) delegowania do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej;
- 8) oddelegowania do pełnienia służby poza Służbą Więzienną.

[4. Opiniowanie służbowe przeprowadza się niezależnie od terminów, o których mowa w ust. 1, w następujących przypadkach:

- 1) wniosku o mianowanie lub powołanie funkcjonariusza na wyższe stanowisko służbowe albo o nadanie kolejnego wyższego stopnia Służby Więziennej, jeżeli od ostatniego opiniowania upłynął co najmniej 1 rok;
- 2) stwierdzenia nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, nieprzydatności do służby w okresie służby przygotowawczej albo niewywiązywania się z obowiązków służbowych;
- 3) jeżeli od dnia wydania opinii stwierdzającej niewywiązywanie się z obowiązków służbowych upłynęło 6 miesięcy;
- 4) polecenia wyższego przełożonego.]

<4. Opiniowanie służbowe przeprowadza się niezależnie od terminów, o których mowa w ust. 1, w następujących przypadkach:

- 1) stwierdzenia nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, nieprzydatności do służby w okresie służby przygotowawczej albo niewywiązywania się z obowiązków służbowych;
- 2) jeżeli od dnia wydania opinii stwierdzającej niewywiązywanie się z obowiązków służbowych upłynęło 6 miesięcy;
- 3) polecenia wyższego przełożonego.>

<5. Opiniowanie służbowe można przeprowadzić niezależnie od terminów, o których mowa w ust. 1, w przypadku wniosku o mianowanie lub powołanie funkcjonariusza

na wyższe stanowisko służbowe albo o nadanie kolejnego wyższego stopnia Służby Więziennej, jeżeli od ostatniego opiniowania upłynęły co najmniej 3 lata.>

Art. 96.

1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadkach:

[1) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;]

<1)nieprzydatności do służby stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej albo w okresie służby kandydackiej;>

2) pisemnego zgłoszenia wystąpienia ze służby.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:

1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w dwóch kolejnych opiniach, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;

<1a) braku postępów w nauce w służbie kandydackiej;>

2) powołania do innej służby państwowej;

3) osiągnięcia 30-letniego stażu służby w Służbie Więziennej;

4) likwidacji jednostki organizacyjnej lub jej reorganizacji połączonej ze zmniejszeniem obsady etatowej, jeżeli przeniesienie funkcjonariusza do innej jednostki organizacyjnej lub na niższe stanowisko służbowe nie jest możliwe;

5) niewyrażenia zgody na przeniesienie na niższe stanowisko w przypadkach określonych w pkt 4 oraz w art. 85 ust. 2;

6) nieobecności w służbie spowodowanej chorobą, trwającej nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy;

7) upływu 12-miesięcznego okresu zawieszenia w czynnościach służbowych;

8) dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na badania, o których mowa w art. 111 ust. 2, lub niepoddania się im, albo w przypadku dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na obserwację w podmiocie leczniczym, w przypadku wyrażenia zgody przez funkcjonariusza, chyba że skierowanie do komisji lekarskiej nastąpiło na wniosek funkcjonariusza;

9) prawomocnej odmowy wydania poświadczenia bezpieczeństwa osobowego w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych [.] <;>

<10) gdy dalsze pozostawanie funkcjonariusza w służbie nie daje się pogodzić z dobrem służby.>

3. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w terminie do 3 miesięcy od dnia złożenia przez niego pisemnego zgłoszenia wystąpienia ze służby.
4. W przypadkach określonych w ust. 2 pkt 4 zwolnienie ze służby stałej może nastąpić po upływie 6 miesięcy, a w przypadku służby przygotowawczej - po upływie 3 miesięcy od dnia podjęcia decyzji o likwidacji jednostki organizacyjnej lub jej reorganizacji.
5. O planowanym zwolnieniu funkcjonariusza ze służby z przyczyny określonej w ust. 2 pkt 3 uprzedza się na piśmie funkcjonariusza co najmniej na 6 miesięcy przed terminem jego zwolnienia.

Art. 97.

1. Stosunek służbowy funkcjonariusza wygasa w przypadku:
 - 1) ostatecznego orzeczenia przez komisję lekarską całkowitej niezdolności do służby;
 - 2) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby;
<2a) nieukończenia kursu przygotowawczego, o którym mowa w art. 62c ust. 1;
2b) nieuzyskania pozytywnej opinii, o której mowa w art. 62c ust. 3;
2c) niepodjęcia studiów, o których mowa w art. 62a pkt 1;>
 - 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, jeżeli wykonanie tej kary nie zostało warunkowo zawieszono;
 - 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe z oskarżenia publicznego lub umyślnie popełnione przestępstwo skarbowe;
 - 5) orzeczenia prawomocnym wyrokiem sądu środka karnego pozbawienia praw publicznych lub środka karnego zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza Służby Więziennej;
 - 6) nieobecności w służbie przez okres powyżej 3 miesięcy z powodu tymczasowego aresztowania;
 - 7) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
 - 8) porzucenia służby przez funkcjonariusza;
 - 9) śmierci funkcjonariusza;
 - 10) stwierdzenia zaginięcia funkcjonariusza.
 2. Przez porzucenie służby należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność funkcjonariusza trwającą ponad 10 dni kalendarzowych.
-

3. ⁽³⁾ Wygaśnięcie stosunku służbowego jest równoznaczne z rozwiązaniem stosunku służbowego w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708 i 2270 oraz z 2017 r. poz. 38, 715 i 1321).

Art. 98.

- <1.> Zwolnienia ze służby albo stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego dokonuje przełożony właściwy do mianowania funkcjonariusza na ostatnio zajmowane stanowisko służbowe.
- <2. **Zwolnienia ze służby z przyczyny określonej w art. 96 ust. 2 pkt 10 dokonuje przełożony przełożonego, o którym mowa w ust. 1.>**

[Art. 103.

1. *Funkcjonariusz zwolniony ze służby z przyczyn określonych w art. 96 ust. 1 pkt 2 i funkcjonariusz, którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 2-8 przed upływem 5 lat od odbycia kursu przygotowawczego lub szkolenia zawodowego, jest obowiązany zwrócić zrewaloryzowaną kwotę stanowiącą równowartość kosztów wyżywienia, zakwaterowania, umundurowania oraz kosztów podróży służbowych otrzymanych w czasie szkolenia.*
2. *Koszty wyżywienia, zakwaterowania, umundurowania oraz podróży służbowych otrzymanych przez funkcjonariusza w czasie szkolenia ustala się jako sumę:*
- 1) *dziennych stawek budżetowych na wyżywienie i zakwaterowanie funkcjonariusza w czasie szkolenia;*
 - 2) *wartości przedmiotów umundurowania wydanych funkcjonariuszowi w czasie szkolenia, zgodnie z przepisami o normach i zasadach przydzielania umundurowania i wyposażenia specjalnego funkcjonariuszom, wyliczonej na podstawie liczby dni użytkowania tych przedmiotów i kosztu jednorazowego ich czyszczenia;*
 - 3) *otrzymanych diet na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży służbowych;*

- 4) *otrzymanych kwot za przejazd na trasie od stałego miejsca pełnienia służby do ośrodka szkolenia albo doskonalenia kadr Służby Więziennej i z powrotem oraz ryczałtów na dojazdy środkami komunikacji miejscowej.*
3. *Wysokość kwoty stanowiącej równowartość kosztów wyżywienia, zakwaterowania i umundurowania ustala się według stawek obowiązujących w dniu zwolnienia funkcjonariusza ze służby.]*

<Art. 103.

1. **Funkcjonariusz zwolniony ze służby z przyczyn określonych w art. 96 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 8 i 10 oraz funkcjonariusz, którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 2–8 przed upływem 5 lat od odbycia kursu przygotowawczego lub szkolenia zawodowego, a także studiów na Uczelni, jest obowiązany zwrócić kwotę stanowiącą równowartość kosztów wyżywienia, zakwaterowania, umundurowania oraz kosztów podróży służbowych otrzymanych w czasie kształcenia. Koszty te funkcjonariusz zwraca także w przypadku nieukończenia kursu przygotowawczego, szkolenia zawodowego lub przerwania studiów z winy funkcjonariusza.**
2. **Koszty wyżywienia, zakwaterowania, umundurowania oraz podróży służbowych otrzymane przez funkcjonariusza w czasie szkolenia lub nauki ustala się jako sumę:**
 - 1) **dziennych stawek budżetowych na wyżywienie i kosztów zakwaterowania funkcjonariusza w czasie szkolenia lub nauki;**
 - 2) **wartości przedmiotów umundurowania wydanych funkcjonariuszowi w czasie szkolenia lub nauki zgodnie z przepisami o normach i zasadach przydzielania umundurowania i wyposażenia specjalnego funkcjonariuszom, wyliczonej na podstawie liczby dni użytkowania tych przedmiotów i kosztu jednorazowego ich czyszczenia;**
 - 3) **diet otrzymanych na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży służbowych;**
 - 4) **kwot otrzymanych za przejazd na trasie od stałego miejsca pełnienia służby do Uczelni, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej albo ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej i z powrotem oraz ryczałtów na dojazdy środkami komunikacji miejscowej.**
3. **Wysokość kwoty stanowiącej równowartość kosztów wyżywienia, zakwaterowania i umundurowania ustala się według stawek obowiązujących w dniu zwolnienia funkcjonariusza ze służby.**

4. Koszty zakwaterowania funkcjonariusza, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i ust. 3, otrzymane w czasie szkolenia lub nauki ustala się na podstawie wysokości diety określonej w przepisach wykonawczych o zasadach ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju wydanych na podstawie art. 775 § 2 Kodeksu pracy, w wysokości:
- 1) za miejsce w pokoju z łazienką i WC zajmowanym samodzielnie – 1,2 diety za dobę;
 - 2) za miejsce w pokoju bez łazienki i WC zajmowanym samodzielnie – 1 diety za dobę;
 - 3) za miejsce w pokoju zajmowanym z inną osobą z łazienką i WC – 0,8 diety za dobę;
 - 4) za miejsce w pokoju zajmowanym z inną osobą bez łazienki i WC – 0,6 diety za dobę.>

Art. 104.

1. Przełożonym uprawnionym do ustalania kosztów wyżywienia, zakwaterowania, umundurowania oraz kosztów podróży służbowych otrzymanych w czasie kursu przygotowawczego lub szkolenia zawodowego oraz ich egzekwowania, a także zwalniania z obowiązku zwrotu tych kosztów w całości lub w części, jest przełożony, o którym mowa w art. 98.

[2. *Przełożony ustala koszty wyżywienia, zakwaterowania i umundurowania otrzymane przez funkcjonariusza w czasie kursu przygotowawczego lub szkolenia zawodowego na podstawie pisemnej informacji właściwego komendanta ośrodka szkolenia albo komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej.*]

<2. **Przełożony ustala koszty wyżywienia, zakwaterowania i umundurowania otrzymane przez funkcjonariusza w czasie kursu przygotowawczego, szkolenia zawodowego lub studiów na podstawie informacji Rektora, Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej lub komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej.>**

Art. 106.

[1. *Zrewaloryzowaną kwotę stanowiącą równowartość kosztów wyżywienia, zakwaterowania i umundurowania oraz kosztów podróży służbowych otrzymanych w czasie kursu*

przygotowawczego lub szkolenia zawodowego funkcjonariusz wpłaca w jednostce organizacyjnej, w której pełnił służbę przed zwolnieniem.]

<1. Kwotę, o której mowa w art. 103, funkcjonariusz wpłaca jednostce organizacyjnej, w której pełnił służbę przed zwolnieniem.>

2. Należności, o których mowa w ust. 1, niezwrócone przez funkcjonariusza, podlegają potrąceniu z jego uposażenia na zasadach określonych w art. 228.

Art. 119.

1. Funkcjonariuszom wykonującym czynności służbowe:

- 1) w ramach wzmocnienia systemu ochrony jednostki organizacyjnej i sił wsparcia,
- 2) podczas zapobiegania klęskom żywiołowym lub likwidacji ich skutków,
- [3) podczas szkoleń, konferencji, narad i seminariów organizowanych w ramach szkolenia oraz doskonalenia zawodowego organizowanych w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodkach szkolenia Służby Więziennej i ośrodkach doskonalenia kadr Służby Więziennej,]*
- 4) podczas narad i odpraw służbowych
- przysługuje wyżywienie na czas trwania tych czynności.

2. Funkcjonariusz wykonujący czynności służbowe, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, któremu rodzaj i warunki pełnienia służby lub względy techniczno-organizacyjne uniemożliwiają korzystanie z wyżywienia, otrzymuje równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, uprawnienia funkcjonariuszy do wyżywienia podczas pełnienia służby w warunkach, o których mowa w ust. 1, uwzględniając normy wyżywienia oraz formy ich realizacji, a także wysokość dziennej pieniężnej wartości normy wyżywienia, jej waloryzację oraz dopuszczalne przekroczenia, a także inne przypadki, w których wyżywienie przysługuje, mając na względzie czas i charakter wykonywanych czynności służbowych.

4. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie podczas pełnienia służby oraz jego wysokość, uwzględniając sposób jego naliczania oraz wypłaty, mając na względzie czas i charakter wykonywanych czynności służbowych.

Art. 134.

1. Funkcjonariusz pełniący służbę:

- 1) w pracowni radiologicznej, jeżeli do jego podstawowych obowiązków służbowych należy:
 - a) stosowanie w celach diagnostycznych lub leczniczych źródeł promieniowania jonizującego, a w szczególności wykonujący badania lub zabiegi, asystujący lub wykonujący czynności pomocnicze przy badaniach lub zabiegach, obsługujący urządzenia zawierające źródła promieniowania lub wytwarzające promieniowanie jonizujące lub wykonujący czynności zawodowe bezpośrednio przy chorych leczonych za pomocą źródeł promieniotwórczych, lub
 - b) dokonywanie pomiarów dozymetrycznych promieniowania jonizującego związanych z działalnością, o której mowa w lit. a,
 - 2) w pracowni fizykoterapii, jeżeli do jego podstawowych obowiązków służbowych należy kontrolowanie techniki stosowanych zabiegów lub samodzielne wykonywanie zabiegów
- wykonuje te obowiązki służbowe przez 5 godzin na dobę i przeciętnie 25 godzin na tydzień.

2. Pozostałe 3 godziny dobowego wymiaru służby funkcjonariusz, o którym mowa w ust. 1, pozostaje w dyspozycji kierownika jednostki organizacyjnej, który może polecić temu funkcjonariuszowi wykonywanie w tym czasie innych zadań służbowych.

<Art. 134a.

Wymiar i rozkład czasu służby funkcjonariusza będącego nauczycielem akademickim określają przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym.>

[Art. 166.

Funkcjonariuszom uczestniczącym w szkoleniach, kursach, kursokonferencjach, naradach i odprawach służbowych, organizowanych w ramach szkolenia oraz doskonalenia zawodowego w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodkach szkolenia Służby Więziennej i ośrodkach doskonalenia kadr Służby Więziennej przysługuje bezpłatne zakwaterowanie.]

Art. 168.

1. Jeżeli funkcjonariusz, którego stosunek służbowy ustał, nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej lub policyjnej renty inwalidzkiej, od uposażenia wypłaconego funkcjonariuszowi po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki za ten okres przewidziane na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.).

[2. Przez uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, nagrody roczne i uznaniowe oraz dodatkowe wynagrodzenie wypłacane na podstawie art. 208, odpowiednio przeliczone zgodnie z art. 110 ustawy, o której mowa w ust. 1.]

<2. Przez uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:

- 1) uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, nagrody roczne i uznaniowe oraz dodatkowe wynagrodzenie wypłacane na podstawie art. 208, odpowiednio przeliczone zgodnie z art. 110 ustawy, o której mowa w ust. 1;**
- 2) kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów – za okres służby kandydackiej.>**

3. Składki przekazuje się również w przypadku, gdy funkcjonariusz spełnia jedynie warunki do nabycia prawa do policyjnej renty inwalidzkiej. Przekazanie składek następuje na wniosek funkcjonariusza.

4. Składki podlegają waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887, 1948, 2036 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 2 i 38).

5. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie ust. 4, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, o której mowa w ust. 1.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się również do funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., jeżeli po zwolnieniu ze służby, pomimo spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury na podstawie ustawy, o której mowa w art. 97 ust. 3,

zgłosił wniosek o przyznanie emerytury przewidzianej w przepisach, o których mowa w ust. 4.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, kwotę należnych zwaloryzowanych składek przekazuje się niezwłocznie po zawiadomieniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o nabyciu przez funkcjonariusza prawa do emerytury przewidzianej w przepisach, o których mowa w ust. 4.
8. Kwota należnych zwaloryzowanych składek stanowi przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
9. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w ust. 1, 3, 4 i 7, oraz jednostki organizacyjne do tego właściwe, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego i niezwłocznego wykonywania czynności związanych z przekazywaniem tych składek.

Art. 192.

Decyzje w sprawach realizacji uprawnień funkcjonariusza wynikających z przepisów niniejszego rozdziału wydają następujące organy:

- 1) Minister Sprawiedliwości w odniesieniu do Dyrektora Generalnego i jego zastępców;
- 2) Dyrektor Generalny w odniesieniu do:
 - a) funkcjonariusza pełniącego służbę w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej,
 - b) dyrektora okręgowego i jego zastępców,
 - [c) Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej albo komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej, bezpośrednio mu podległego i ich zastępców;]*
- <c) Rektora, prorektora Uczelni, Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej albo komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległego i ich zastępców;>**
- 3) dyrektor okręgowy w odniesieniu do:
 - a) funkcjonariusza pełniącego służbę w okręgowym inspektoracie Służby Więziennej,
 - b) dyrektora aresztu śledczego i dyrektora zakładu karnego położonego na terenie działania okręgowego inspektoratu i jego zastępców,

c) komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej położonego na terenie działania okręgowego inspektoratu i jego zastępców;

[4) dyrektor aresztu śledczego, dyrektor zakładu karnego, Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej oraz komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej w odniesieniu do funkcjonariusza pełniącego służbę w tych jednostkach.]

<4) dyrektor aresztu śledczego, dyrektor zakładu karnego, Rektor, Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej oraz komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej w odniesieniu do funkcjonariusza pełniącego służbę w tych jednostkach.>

Art. 205.

Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia:

[1) wysokość funduszu na nagrody roczne, nagrody uznaniowe i zapomogi dla funkcjonariuszy,]

<1) wysokość funduszu na nagrody uznaniowe i zapomogi dla funkcjonariuszy,>

2) sposoby ustalania i warunki zwiększania jego wysokości dla poszczególnych jednostek organizacyjnych,

[3) tryb zwiększenia funduszu na nagrody roczne, nagrody uznaniowe i zapomogi o środki finansowe uzyskane z tytułu zmniejszenia uposażeń, o którym mowa w art. 60h,

4) tryb postępowania oraz właściwość przelożonych w zakresie przyznawania i wypłaty nagród rocznych, uznaniowych i zapomóg]

<3) tryb zwiększenia funduszu na nagrody uznaniowe i zapomogi o środki finansowe uzyskane z tytułu zmniejszenia uposażeń, o którym mowa w art. 60h,

4) tryb postępowania oraz właściwość przelożonych w zakresie przyznawania i wypłaty nagród uznaniowych i zapomóg>

- mając na względzie celową i racjonalną politykę w zakresie dysponowania środkami finansowymi.

Art. 208.

[1. Za wykonywanie zleconych zadań wykraczających poza obowiązki służbowe funkcjonariusz otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie.]

<1. Za wykonywanie zadań polegających na:

Objaśnienie oznaczeń: *[] kursywa – tekst usunięty przez Sejm*

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

- 1) **opiece nad psem specjalnym lub służbowym,**
 - 2) **pełnieniu funkcji rzecznika dyscyplinarnego,**
 - 3) **pełnieniu funkcji mentora w okresie wstępnej adaptacji zawodowej, praktyki zawodowej lub mentora wyznaczonego do organizacji i prowadzenia szkolenia dla mentorów w trakcie doskonalenia okręgowego,**
 - 4) **pełnieniu funkcji na Uczelni**
– **funkcjonariusz otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie.>**
2. Wynagrodzenie za dokonane przez funkcjonariuszy wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia określają odrębne przepisy.
- [3. *Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje zadań zleconych, za które funkcjonariusz otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie, wysokość tego wynagrodzenia oraz tryb jego wypłacania, sposób obliczania wynagrodzenia oraz termin jego wypłacania, mając na względzie charakter tych zadań.*]

<Art. 208a.

1. **Funkcjonariuszowi za wykonywanie zadań, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 1, przysługuje miesięcznie dodatkowe wynagrodzenie w wysokości do 153 zł, proporcjonalnie do liczby dni sprawowanej opieki nad psem w miesiącu.**
2. **W przypadku sprawowania opieki:**
 - 1) **nad więcej niż jednym psem specjalnym lub służbowym dodatkowe wynagrodzenie stanowi wielokrotność stawki określonej w ust. 1;**
 - 2) **przez kilku funkcjonariuszy nad jednym psem specjalnym lub służbowym dodatkowe wynagrodzenie dzieli się między nich, proporcjonalnie do liczby dni sprawowanej przez każdego z nich opieki nad psem specjalnym lub służbowym w miesiącu.**
3. **Dodatkowe wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad psem specjalnym lub służbowym jest wypłacane na wniosek bezpośredniego przełożonego funkcjonariusza.**
4. **Wniosek, o którym mowa w ust. 3, zawiera:**
 - 1) **nazwę jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz sprawował opiekę nad psem specjalnym lub służbowym;**
 - 2) **informację o liczbie dni w miesiącu, w których funkcjonariusz wykonywał czynności związane z zapewnieniem opieki psu specjalnemu lub służbowemu;**

- 3) informację o liczbie psów specjalnych lub służbowych, nad którymi funkcjonariusz sprawował opiekę.

Art. 208b.

Funkcjonariuszowi za wykonywanie zadań, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 2, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości do 762 zł za pełnienie funkcji rzecznika dyscyplinarnego w postępowaniu dyscyplinarnym lub do 153 zł w przypadku uczestniczenia w postępowaniu dyscyplinarnym w związku z udzielaniem pomocy innemu rzecznikowi dyscyplinarnemu.

Art. 208c.

1. Funkcjonariuszowi, o którym mowa w art. 208 ust. 1 pkt 3, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie miesięczne w wysokości do 153 zł:
 - 1) za pełnienie funkcji mentora w odniesieniu do każdego funkcjonariusza lub pracownika w okresie:
 - a) wstępnej adaptacji zawodowej,
 - b) praktyki zawodowej;
 - 2) w okresie organizacji i prowadzenia szkolenia dla mentorów.
2. Dodatkowe wynagrodzenie za pełnienie funkcji mentora jest wypłacane na wniosek funkcjonariusza po wyznaczeniu go na mentora oraz po zakończeniu czynności, o których mowa w ust. 1.
3. Wniosek w sprawie wypłaty dodatkowego wynagrodzenia za pełnienie funkcji mentora zawiera określenie jednostki organizacyjnej, w której były prowadzone czynności przez mentora, oraz ich opis i termin ich realizacji.

Art. 208d.

1. Funkcjonariuszowi, o którym mowa w art. 208 ust. 1 pkt 4, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie miesięczne w wysokości:
 - 1) do 1219 zł – za pełnienie funkcji prorektora lub dziekana;
 - 2) do 1067 zł – za pełnienie funkcji prodziekana;
 - 3) do 914 zł – za pełnienie funkcji kierownika instytutu;
 - 4) do 762 zł – za pełnienie funkcji zastępcy kierownika instytutu lub kierownika katedry;
-

5) do 610 zł – za pełnienie funkcji zastępcy kierownika katedry lub kierownika zakładu;

6) do 457 zł – za pełnienie funkcji zastępcy kierownika zakładu lub członka komisji rekrutacyjnej lub egzaminacyjnej.

2. Dodatkowe wynagrodzenie za pełnienie funkcji, o których mowa w ust. 1, wypłaca się proporcjonalnie do liczby dni pełnienia tych funkcji.

Art. 208e.

1. Ustalenia wysokości dodatkowego wynagrodzenia i jego wypłaty dokonuje kierownik właściwej jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pobiera uposażenie.

2. Wypłaty dokonuje się wraz z wypłatą należnego uposażenia za miesiąc następujący po miesiącu, w którym funkcjonariusz wykonywał zadania służbowe, o których mowa w art. 208 ust. 1.>

Art. 219.

1. Sprawy wynikające z podległości służbowej, dotyczące:

- 1) powoływania oraz mianowania na stanowiska służbowe,
- 2) odwoływania oraz zwalniania ze stanowisk służbowych i przenoszenia do dyspozycji,
- 3) nadawania stopni Służby Więziennej,
- 4) delegowania do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej,
- 5) oddelegowania do wykonywania zadań służbowych poza Służbą Więzienną w kraju lub poza granicami państwa,

<5a) oddelegowania do wykonywania zadań służbowych w Ministerstwie Sprawiedliwości,>

- 6) powierzenia obowiązków służbowych na innym stanowisku służbowym
- rozstrzyga się w formie rozkazu personalnego.

2. Formę rozkazu personalnego stosuje się również do stwierdzania wygaśnięcia stosunku służbowego.

3. Rozkaz personalny jest wykonalny z dniem w nim określonym. Od rozkazu personalnego odwołanie nie przysługuje.

Art. 231.

1. Przełożonym dyscyplinarnym funkcjonariusza jest odpowiedni kierownik jednostki organizacyjnej, o którym mowa w art. 32. Tę samą władzę dyscyplinarną posiada funkcjonariusz, któremu powierzono pełnienie obowiązków na tym stanowisku.

[2. Przełożonym dyscyplinarnym funkcjonariusza zajmującego wyższe stanowisko kierownicze w jednostce organizacyjnej jest odpowiedni przełożony, o którym mowa w art. 63 ust. 2.]

<2. Przełożonym dyscyplinarnym funkcjonariusza zajmującego wyższe stanowisko kierownicze w jednostce organizacyjnej oraz funkcjonariusza, o którym mowa w art. 68 ust. 4, jest odpowiedni przełożony, o którym mowa w art. 63 ust. 2.>

3. Przełożonym dyscyplinarnym funkcjonariusza delegowanego do czasowego pełnienia służby albo którego delegowano na szkolenie wstępne, zawodowe, specjalistyczne lub kurs doskonalenia zawodowego w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej lub ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej jest przełożony dyscyplinarny w miejscu czasowego pełnienia służby, odbywania szkolenia lub doskonalenia zawodowego, z wyłączeniem możliwości orzekania kar określonych w art. 232 pkt 3-7, które wymierza odpowiednio przełożony, o którym mowa w ust. 1 i 2.

4. W przypadku przeniesienia funkcjonariusza do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej i związanej z tym zmiany przełożonego dyscyplinarnego postępowanie dyscyplinarne wszczęte wobec funkcjonariusza przejmuje i orzeka w pierwszej instancji nowy przełożony dyscyplinarny.

5. Funkcjonariusz oddelegowany do pełnienia zadań służbowych poza Służbą Więzienną podlega władzy dyscyplinarnej przełożonego, o którym mowa w ust. 1 i 2.

6. Przełożony dyscyplinarny może w formie pisemnej upoważnić swoich zastępców lub innych funkcjonariuszy z kierowanej przez niego jednostki organizacyjnej do załatwiania spraw dyscyplinarnych w jego imieniu w ustalonym zakresie.

7. Wątpliwości w zakresie ustalenia właściwości przełożonego w sprawach dyscyplinarnych rozstrzyga wyższy przełożony dyscyplinarny w drodze postanowienia.

8. Wyższym przełożonym dyscyplinarnym w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przeciwko:

[1) Dyrektorowi Generalnemu, zastępcy Dyrektora Generalnego, dyrektorowi okręgowemu, Komendantowi Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendantowi ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendantowi ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio podległego Dyrektorowi Generalnemu oraz funkcjonariuszom Centralnego Zarządu Służby Więziennej - jest Minister Sprawiedliwości;

2) *zastępcy dyrektora okręgowego, dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego, zastępcy Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio podległego Dyrektorowi Generalnemu oraz funkcjonariuszom okręgowego inspektoratu Służby Więziennej - jest Dyrektor Generalny;]*

<1) Dyrektorowi Generalnemu, zastępcy Dyrektora Generalnego, dyrektorowi okręgowemu, Rektorowi, Komendantowi Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendantowi ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendantowi ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio podległego Dyrektorowi Generalnemu oraz funkcjonariuszom Centralnego Zarządu Służby Więziennej – jest Minister Sprawiedliwości;

2) zastępcy dyrektora okręgowego, dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego, prorektorowi Uczelni, zastępcy Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej, zastępcy komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio podległego Dyrektorowi Generalnemu oraz funkcjonariuszom okręgowego inspektoratu Służby Więziennej, Uczelni, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej i ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio podległego Dyrektorowi Generalnemu – jest Dyrektor Generalny;>

3) zastępcy dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego, zastępcy komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej oraz funkcjonariuszom tych jednostek - jest dyrektor okręgowy.

USTAWA z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 200, z 2017 r. poz. 2494 oraz z 2018 r. poz. 106, 138, 317 i 398)

Art. 21.

1. Wolne od podatku dochodowego są:

1) (uchylony);

- 2) renty przyznane na podstawie odrębnych przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin;
 - 3) otrzymane odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw, oraz otrzymane odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z postanowień układów zbiorowych pracy, innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów lub statutów, o których mowa w art. 9 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60 i 962), z wyjątkiem:
 - a) określonych w prawie pracy odpraw i odszkodowań z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę,
 - b) odpraw pieniężnych wypłacanych na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników,
 - c) odpraw i odszkodowań z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia funkcjonariuszom pozostającym w stosunku służbowym,
 - d) odszkodowań przyznanych na podstawie przepisów o zakazie konkurencji,
 - e) odszkodowań za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą,
 - f) odszkodowań za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzeniem działów specjalnych produkcji rolnej, z których dochody są opodatkowane według skali, o której mowa w art. 27 ust. 1, lub na zasadach, o których mowa w art. 30c,
 - g) odszkodowań wynikających z zawartych umów lub ugód innych niż ugody sądowe;
 - 3a) odszkodowania lub zadośćuczynienia otrzymane na podstawie przepisów o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego;
 - 3b) inne odszkodowania lub zadośćuczynienia otrzymane na podstawie wyroku lub ugody sądowej do wysokości określonej w tym wyroku lub tej ugodzie, z wyjątkiem odszkodowań lub zadośćuczynień:
 - a) otrzymanych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą,
-

- b) dotyczących korzyści, które podatnik mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono;
 - 3c) odszkodowania w postaci renty otrzymane na podstawie przepisów prawa cywilnego w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, przez poszkodowanego, który utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej, albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość;
 - 3d) odszkodowania otrzymane na podstawie przepisów prawa geologicznego i górniczego;
 - 3e) sumy pieniężne, o których mowa w art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2016 r. poz. 1259 i 2103);
 - 4) kwoty otrzymane z tytułu ubezpieczeń majątkowych i osobowych, z wyjątkiem:
 - a) odszkodowań za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą lub prowadzeniem działów specjalnych produkcji rolnej, z których dochody są opodatkowane zgodnie z art. 27 ust. 1 lub art. 30c,
 - b) dochodu, o którym mowa w art. 24 ust. 15 i 15a;
 - 5) (uchylony);
 - 5a) kwoty zwracane przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych w związku z wygaśnięciem zezwolenia na utworzenie funduszu inwestycyjnego - w wysokości wpłat wniesionych do funduszu;
 - 6) (uchylony);
 - 6a) wygrane w grach hazardowych, jeżeli jednorazowa wartość tych wygranych nie przekracza 2280 zł, urządzanych i prowadzonych przez uprawniony podmiot na podstawie przepisów o grach hazardowych obowiązujących w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
 - 6b) wygrane w turnieju gry w pokera prowadzonym przez uprawniony podmiot na podstawie przepisów o grach hazardowych obowiązujących w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
 - 7) odprawy pośmiertne i zasiłki pogrzebowe;
-

- 8) świadczenia rodzinne otrzymane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, dodatki rodzinne i pielęgnacyjne, zasiłki dla opiekunów otrzymane na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, świadczenia pieniężne otrzymane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zasiłki porodowe otrzymane na podstawie odrębnych przepisów oraz świadczenie wychowawcze otrzymane na podstawie przepisów o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- 8a) zasiłek macierzyński otrzymany na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277 i 2043 oraz z 2017 r. poz. 2, 38, 624 i 715);
- 8b) jednorazowe świadczenie otrzymane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. poz. 1860);
- 9) jednorazowe zasiłki z tytułu urodzenia dziecka, wypłacane z funduszy związków zawodowych;
- 9a) zapomogi, inne niż wymienione w pkt 26, wypłacane z funduszy zakładowej lub międzyzakładowej organizacji związkowej pracownikom należącym do tej organizacji, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 1000 zł;
- 10) wartość ubioru służbowego (umundurowania), jeżeli jego używanie należy do obowiązków pracownika, lub ekwiwalentu pieniężnego za ten ubiór;
- 10a) wartość otrzymanego ubioru reprezentacyjnego i sportowego członka polskiej reprezentacji olimpijskiej i paraolimpijskiej oraz członka polskiej reprezentacji na igrzyska głuchych i światowe igrzyska Olimpiad Specjalnych;
- 11) świadczenia rzeczowe i ekwiwalenty za te świadczenia, przysługujące na podstawie przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy, jeżeli zasady ich przyznawania wynikają z odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw;
- 11a) świadczenia rzeczowe i ekwiwalenty za te świadczenia, wynikające z zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym ze względu na szczególne warunki i charakter pełnionej służby, przysługujące osobom pozostającym w stosunku służbowym, przyznane na podstawie odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw;
- 11b) wartość otrzymanych przez pracownika od pracodawcy bonów, talonów, kuponów lub innych dowodów uprawniających do uzyskania na ich podstawie posiłków,

artykułów spożywczych lub napojów bezalkoholowych, w przypadku gdy pracodawca, mimo ciążącego na nim obowiązku wynikającego z przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy, nie ma możliwości wydania pracownikom posiłków, artykułów spożywczych lub napojów bezalkoholowych;

12) (uchylony);

12a) (uchylony);

13) ekwiwalenty pieniężne za używane przez pracowników przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt, stanowiące ich własność;

14) kwoty otrzymywane przez pracowników z tytułu zwrotu kosztów przeniesienia służbowego oraz zasiłków na zagospodarowanie i osiedlenie w związku z przeniesieniem służbowym, do wysokości 200% wynagrodzenia należnego za miesiąc, w którym nastąpiło przeniesienie;

14a) wartość świadczenia otrzymanego przez pracownika z tytułu organizowanego przez pracodawcę dowozu pracowników autobusem w rozumieniu art. 2 pkt 41 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1260 i 1926);

15) świadczenia osób otrzymywane z tytułu odbywania lub pełnienia:

a) niezawodowej służby wojskowej lub jej form równorzędnych, z wyjątkiem okresowej służby wojskowej oraz służby przygotowawczej,

b) służby zastępczej

- przyznane na podstawie odrębnych przepisów;

16) diety i inne należności za czas:

a) podróży służbowej pracownika,

b) podróży osoby niebędącej pracownikiem

- do wysokości określonej w odrębnych ustawach lub w przepisach wydanych przez ministra właściwego do spraw pracy w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju, z zastrzeżeniem ust. 13;

17) diety oraz kwoty stanowiące zwrot kosztów, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich - do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 3000 zł;

- 17a) kwoty stanowiące zwrot kosztów przysługujący członkom Rady Mediów Narodowych;
- 18) dodatek za rozłąkę przysługujący na podstawie odrębnych ustaw, przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw lub układów zbiorowych pracy, do wysokości diet za czas podróży służbowej na obszarze kraju, określonych w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju;
- 19) wartość świadczeń ponoszonych przez pracodawcę z tytułu zakwaterowania pracowników, z zastrzeżeniem ust. 14 - do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 500 zł;
- 20) część przychodów osób, o których mowa w art. 3 ust. 1, przebywających czasowo za granicą i uzyskujących przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, za każdy dzień pobytu za granicą, w którym podatnik pozostawał w stosunku służbowym, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczym stosunku pracy, w kwocie odpowiadającej 30% diety, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, z zastrzeżeniem ust. 15;
- 20a) (uchylony);
- 21) (uchylony);
- 22) (uchylony);
- 23) (uchylony);
- 23a) część dochodów osób, o których mowa w art. 3 ust. 1, przebywających czasowo za granicą i uzyskujących dochody z tytułu:
- a) stypendiów - w wysokości stanowiącej równowartość diety z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, za każdy dzień, w którym było otrzymywane stypendium,

- b) ryczałtów na koszty utrzymania i zakwaterowania wypłacanych z budżetu państwa w związku ze skierowaniem do pracy dydaktycznej w szkołach i ośrodkach akademickich za granicą, przyznanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 23b) zwrot kosztów poniesionych przez pracownika z tytułu używania pojazdów stanowiących własność pracownika, dla potrzeb zakładu pracy, w jazdach lokalnych, jeżeli obowiązek ponoszenia tych kosztów przez zakład pracy albo możliwość przyznania prawa do zwrotu tych kosztów wynika wprost z przepisów innych ustaw - do wysokości miesięcznego ryczałtu pieniężnego albo do wysokości nieprzekraczającej kwoty ustalonej przy zastosowaniu stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu, określonych w odrębnych przepisach wydanych przez właściwego ministra, jeżeli przebieg pojazdu, z wyłączeniem wypłat ryczałtu pieniężnego, jest udokumentowany w ewidencji przebiegu pojazdu prowadzonej przez pracownika; przepis art. 23 ust. 7 stosuje się odpowiednio;
- 23c) dochody marynarzy, którzy są obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, uzyskane z tytułu pracy na statkach morskich o polskiej przynależności używanych do przewozu ładunku lub pasażerów w żegludze międzynarodowej, w rozumieniu ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym, wykonywanej łącznie przez okres przekraczający 183 dni w roku podatkowym, z wyjątkiem marynarzy zatrudnionych na:
- a) holownikach, na których mniej niż 50% czasu pracy faktycznie wykonywanej przez holownik w ciągu roku stanowił przewóz ładunku lub pasażerów drogą morską,
- b) pogłębiarkach, na których mniej niż 50% czasu pracy faktycznie wykonywanej przez pogłębiarkę w ciągu roku stanowił przewóz wydobytego materiału drogą morską;
- 24) świadczenia, dodatki i inne kwoty oraz wartość nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych z tytułu szkolenia, o których mowa w art. 31, art. 44 ust. 1, art. 80 ust. 1 i 1a, art. 81, art. 83 ust. 1 i 4, art. 84 pkt 2 i 3, art. 140 ust. 1 pkt 1 i art. 156 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 i 1292), oraz środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, o których mowa w art. 83 ust. 2 i art. 84 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o

wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w części przysługującej na umieszczone w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka dzieci i osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej;

25) ryczałt energetyczny dla kombatantów;

25a) dodatek kompensacyjny przyznany na podstawie ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1255 oraz z 2017 r. poz. 456 i 1386);

25b) świadczenia pieniężne wypłacane osobom uprawnionym na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. poz. 1824, z 2010 r. poz. 1465 oraz z 2011 r. poz. 696);

25c) świadczenie pieniężne lub pomoc pieniężna przyznane na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. poz. 693 i 1220 oraz z 2017 r. poz. 1386);

26) zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci:

a) z funduszu socjalnego, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, z funduszy związków zawodowych lub zgodnie z odrębnymi przepisami wydanymi przez właściwego ministra - niezależnie od ich wysokości,

b) z innych źródeł - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 6000 zł;

26a) świadczenia otrzymane z tytułu jednorazowej pomocy materialnej finansowanej ze środków budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego w związku z zaistniałym zdarzeniem losowym;

26b) kwoty stanowiące zwrot kosztów z tytułu opieki nad dzieckiem lub osobą zależną, otrzymane na podstawie przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych do tych ustaw, finansowane z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, Funduszu Pracy lub z budżetu Unii Europejskiej;

27) otrzymywane zgodnie z odrębnymi przepisami świadczenia na:

a) rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z zakładowych

- funduszy rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowych funduszy aktywności,
- b) doraźną lub okresową pomoc pieniężną dla kombatantów oraz pozostałych po nich członków rodzin ze środków, o których mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- 28) przychody uzyskane z tytułu sprzedaży całości lub części nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego; zwolnienie nie dotyczy przychodu uzyskanego ze sprzedaży gruntów, które w związku z tą sprzedażą utraciły charakter rolny;
- 29) przychody uzyskane z tytułu odszkodowania wypłacanego stosownie do przepisów o gospodarce nieruchomościami lub z tytułu odpłatnego zbycia nieruchomości na cele uzasadniające jej wywłaszczenie oraz z tytułu sprzedaży nieruchomości w związku z realizacją przez nabywcę prawa pierwokupu, stosownie do przepisów o gospodarce nieruchomościami; nie dotyczy to przypadków, gdy właściciel nieruchomości, o której mowa w zdaniu pierwszym, nabył jej własność w okresie 2 lat przed wszczęciem postępowania wywłaszczeniowego bądź odpłatnym zbyciem nieruchomości za cenę niższą o co najmniej 50% od wysokości uzyskanego odszkodowania lub ceny zbycia nieruchomości na cele uzasadniające jej wywłaszczenie lub w związku z realizacją prawa pierwokupu;
- 29a) przychody uzyskane z tytułu:
- a) odszkodowania wypłacanego stosownie do przepisów ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1067 oraz z 2017 r. poz. 1566), w tym z tytułu wywłaszczenia nieruchomości; nie dotyczy to przypadków, gdy właściciel nieruchomości, o której mowa w zdaniu pierwszym, nabył jej własność w okresie 2 lat przed wszczęciem postępowania wywłaszczeniowego za cenę niższą o co najmniej 50% od wysokości uzyskanego odszkodowania,
- b) odpłatnego zbycia nieruchomości lub jej części na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu,

- c) odstąpienia od obowiązku wniesienia dopłaty, o którym mowa w art. 13h ust. 4 ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu;
 - 30) przychody uzyskane z tytułu sprzedaży prawa wieczystego użytkowania oraz nieruchomości nabytych stosownie do przepisów o gospodarce nieruchomościami w zamian za mienie pozostawione za granicą;
 - 30a) przychody uzyskane z tytułu:
 - a) realizacji prawa do rekompensaty na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2097), przez osoby uprawnione na podstawie tej ustawy,
 - b) sprzedaży nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego, nabytych w związku z realizacją prawa do rekompensaty, o której mowa w lit. a, do wysokości odpowiadającej procentowemu udziałowi wartości tej rekompensaty w cenie nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego z dnia nabycia nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego;
 - 31) (uchylony);
 - 32) (uchylony);
 - 32a) (uchylony);
 - 32b) przychody z zamiany rzeczy lub praw, jeżeli z tytułu jednej umowy nie przekraczają kwoty 6000 zł;
 - 33) (uchylony);
 - 34) (uchylony);
 - 35) (uchylony);
 - 36) dochody z tytułu prowadzenia szkół w rozumieniu przepisów o systemie oświaty, w części wydatkowanej na cele szkoły w roku podatkowym lub w roku po nim następującym;
 - 37) dochody z tytułu urządzania przez uprawniony podmiot mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej loterii fantowych i gry bingo fantowe na podstawie zezwolenia wydanego na mocy odrębnych przepisów, o ile zostały przeznaczone na realizację określonych w zezwoleniu i regulaminie gry celów społecznie użytecznych;
-

- 38) świadczenia otrzymywane przez emerytów lub rencistów w związku z łączącym ich uprzednio z zakładem pracy stosunkiem służbowym, stosunkiem pracy lub spółdzielczym stosunkiem pracy, w tym od związków zawodowych, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 3000 zł;
- 39) stypendia otrzymywane na podstawie przepisów o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stypendia doktoranckie otrzymywane na podstawie przepisów o szkolnictwie wyższym lub stypendia przyznawane na podstawie przepisów o zasadach finansowania nauki oraz inne stypendia naukowe i stypendia za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, albo przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- 39a) stypendia przyznawane na podstawie decyzji Dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej wydanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. poz. 1530);
- 40) świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, pochodzące z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych szkół i uczelni - przyznane na podstawie przepisów o systemie oświaty oraz Prawo o szkolnictwie wyższym;
- 40a) nagrody wypłacane przez Polski Komitet Olimpijski i Polski Komitet Paraolimpijski za uzyskanie wyników na igrzyskach olimpijskich i paraolimpijskich oraz nagrody wypłacane przez Polski Związek Sportu Niesłyszących za uzyskanie wyników na igrzyskach głuchych;
- 40b) stypendia dla uczniów i studentów, których wysokość i zasady udzielania zostały określone w uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, oraz stypendia dla uczniów i studentów przyznane przez organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego, na podstawie regulaminów zatwierdzonych przez organy statutowe udostępnianych do publicznej wiadomości za pomocą Internetu, środków masowego przekazu lub wykładanych (wywieszanych) dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 3800 zł;

- 40c) zwrot kosztów przejazdu, o których mowa w art. 39 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe;
- 40d) (uchylony);
- 40e) świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa, przysługujące na podstawie art. 36 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1463 i 1600);
- 41) (uchylony);
- 42) (uchylony);
- 43) dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5;
- 44) przychody członków Ochotniczych Straży Pożarnych, uzyskane z tytułu uczestnictwa w szkoleniach, akcjach ratowniczych i akcjach związanych z likwidowaniem klęsk żywiołowych;
- 45) świadczenie pieniężne przyznane na podstawie ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1001);
- 46) dochody otrzymane przez podatnika, jeżeli:
- a) pochodzą od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych ze środków bezzwrotnej pomocy, w tym ze środków programów ramowych badań, rozwoju technicznego i prezentacji Unii Europejskiej i z programów NATO, przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra, agencje rządowe lub agencje wykonawcze, w tym również w przypadkach gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy oraz
 - b) podatnik bezpośrednio realizuje cel programu finansowanego z bezzwrotnej pomocy; zwolnienie nie ma zastosowania do dochodów osób fizycznych, którym podatnik bezpośrednio realizujący cel programu zleca - bez względu na rodzaj umowy - wykonanie określonych czynności w związku z realizowanym przez niego programem;

- 46a) dochody uzyskane z instytucji Unii Europejskiej i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, do których mają zastosowanie przepisy rozporządzenia nr 260/68 z dnia 29 lutego 1968 r. ustanawiającego warunki i procedurę stosowania podatku na rzecz Wspólnot Europejskich (Dz. Urz. WE L 056 z 04.03.1968, z późn. zm.);
- 46b) przychody posłów wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej do Parlamentu Europejskiego otrzymane na podstawie regulacji wewnętrznych Parlamentu Europejskiego na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem przez nich mandatu posła;
- 47) (uchylony);
- 47a) dotacje z budżetu państwa otrzymane na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach Specjalnego Przedakcesyjnego Programu na Rzecz Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (SAPARD);
- 47b) (uchylony);
- 47c) (uchylony);
- 47d) dotacje, subwencje, dopłaty i inne nieodpłatne świadczenia lub świadczenia częściowo odpłatne, otrzymane na cele związane z działalnością rolniczą z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, od agencji rządowych, agencji wykonawczych lub ze środków pochodzących od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych;
- 47e) kwoty umorzonych wierzytelności, o których mowa w art. 24 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 2137);
- 48) (uchylony);
- 49) świadczenia otrzymane przez:
- a) osoby wymienione w art. 23 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 207, 1948, 2003 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 624) z tytułu odprawy mieszkaniowej,
 - b) żołnierzy zawodowych z tytułu świadczenia mieszkaniowego, o którym mowa w art. 21 ust. 2 pkt 3 ustawy wymienionej w lit. a;
- 49a) ⁽²⁾ ekwiwalent pieniężny w zamian za rezygnację z lokalu wypłacany na podstawie przepisów o Służbie Ochrony Państwa;
- 50) przychody otrzymane w związku ze zwrotem udziałów lub wkładów w spółdzielni, do wysokości wniesionych udziałów lub wkładów do spółdzielni;
-

- 50a) wartość majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej lub spółki, w części stanowiącej koszt nabycia lub objęcia udziałów (akcji) w tej spółce lub udziałów w zyskach osoby prawnej;
- 50b) przychody z tytułu przeniesienia własności składników majątku będących przedmiotem wkładu niepieniężnego (aportu) wnoszonych do spółki niebędącej osobą prawną, w tym wnoszonych do takiej spółki składników majątku otrzymanych przez podatnika w następstwie likwidacji spółki niebędącej osobą prawną bądź wystąpienia z takiej spółki;
- 51) przychody otrzymane z tytułu zwrotu wspólnikom dopłat wniesionych do spółki zgodnie z odrębnymi przepisami - w wysokości określonej w złotych na dzień ich faktycznego wniesienia;
- 52) odsetki i kwoty rekompensat otrzymanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o zasadach realizacji przedpłat na samochody osobowe (Dz. U. poz. 776);
- 53) wartość rekompensaty pieniężnej otrzymanej na podstawie przepisów o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent;
- 54) (uchylony);
- 55) (uchylony);
- 56) (uchylony);
- 57) (uchylony);
- 58) wypłaty:
- a) transferowe środków zgromadzonych w ramach pracowniczego programu emerytalnego do innego pracowniczego programu emerytalnego lub na indywidualne konto emerytalne w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych,
 - b) środków zgromadzonych w pracowniczym programie emerytalnym dokonane na rzecz uczestnika lub osób uprawnionych do tych środków po śmierci uczestnika,
 - c) środków zgromadzonych w grupowej formie ubezpieczenia na życie związanej z funduszem inwestycyjnym lub w innej formie grupowego gromadzenia środków na cele emerytalne dla pracowników - do pracowniczego programu emerytalnego, zgodnie z przepisami o pracowniczych programach emerytalnych
- z zastrzeżeniem ust. 33;
-

58a) dochody z tytułu oszczędzania na indywidualnym koncie emerytalnym, w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych, uzyskane w związku z:

- a) gromadzeniem i wypłatą środków przez oszczędzającego,
- b) wypłatą środków dokonaną na rzecz osób uprawnionych do tych środków po śmierci oszczędzającego,
- c) wypłatą transferową

- z tym że zwolnienie nie ma zastosowania w przypadku, gdy oszczędzający gromadził oszczędności na więcej niż jednym indywidualnym koncie emerytalnym, chyba że przepisy te przewidują taką możliwość;

58b) wypłaty transferowe środków zgromadzonych przez oszczędzającego na indywidualnym koncie zabezpieczenia emerytalnego:

- a) pomiędzy instytucjami finansowymi prowadzącymi indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego,
- b) na indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego osoby uprawnionej, po śmierci oszczędzającego,
- c) w postępowaniu likwidacyjnym lub upadłościowym na indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego oszczędzającego;

59) wypłaty środków z otwartego funduszu emerytalnego na rzecz byłego współmałżonka członka tego funduszu, przekazane na rachunek tego współmałżonka w otwartym funduszu emerytalnym;

59a) zapomoga pieniężna, o której mowa w ustawie z dnia 20 maja 2005 r. o zapomodze pieniężnej dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny w 2007 r. (Dz. U. poz. 852, z 2006 r. poz. 708 i 711 oraz z 2007 r. poz. 219);

59b) kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778), członka otwartego funduszu emerytalnego przekazane na rzecz byłego współmałżonka na subkonto, o którym mowa w art. 40e tej ustawy;

60) (uchylony);

61) kwoty umorzonych pożyczek studenckich lub kredytów studenckich udzielonych na podstawie przepisów o pożyczkach i kredytach studenckich;

62) (uchylony);

- 63) świadczenie pieniężne oraz ryczałt energetyczny przyznane na podstawie ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach wydobywania rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373);
- 63a) dochody podatników, z zastrzeżeniem ust. 5a-5c, uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1010), przy czym wielkość pomocy publicznej udzielanej w formie niniejszego zwolnienia nie może przekroczyć wielkości pomocy publicznej dla przedsiębiorcy, dopuszczalnej dla obszarów kwalifikujących się do uzyskania pomocy w największej wysokości, zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 64) dodatki do rent rodzinnych dla sierot zupełnych, wypłacone na podstawie odrębnych przepisów;
- 65) zasiłki chorobowe wypłacone na podstawie odrębnych przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych, spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin, w części odpowiadającej udziałowi dochodu z tytułu działalności rolniczej, z wyjątkiem polegającej na prowadzeniu działów specjalnych produkcji rolnej, w dochodzie podzielnym spółdzielni;
- 66) (uchylony);
- 67) wartość otrzymanych przez pracownika w związku z finansowaniem działalności socjalnej, o której mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, rzeczowych świadczeń oraz otrzymanych przez niego w tym zakresie świadczeń pieniężnych, sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych, łącznie do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 1000 zł; rzeczowymi świadczeniami nie są bony, talony i inne znaki, uprawniające do ich wymiany na towary lub usługi;
- 67a) świadczenia otrzymane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, związane z pobytem dzieci osób uprawnionych do tych świadczeń w żłobkach, klubach dziecięcych lub przedszkolach;

- 67b) świadczenia, które nie są finansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, otrzymane od pracodawcy z tytułu objęcia dziecka pracownika opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna lub uczęszczania dziecka pracownika do żłobka, klubu dziecięcego lub przedszkola, do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 1000 zł, na każde dziecko, o którym mowa w art. 27f ust. 1;
- 68) wartość wygranych w konkursach i grach organizowanych i emitowanych (ogłaszanych) przez środki masowego przekazu (prasa, radio i telewizja) oraz konkursach z dziedziny nauki, kultury, sztuki, dziennikarstwa i sportu, a także nagród związanych ze sprzedażą premią towarów lub usług - jeżeli jednorazowa wartość tych wygranych lub nagród nie przekracza kwoty 2000 zł; zwolnienie od podatku nagród związanych ze sprzedażą premią towarów lub usług nie dotyczy nagród otrzymanych przez podatnika w związku z prowadzoną przez niego pozarolniczą działalnością gospodarczą, stanowiących przychód z tej działalności;
- 68a) wartość nieodpłatnych świadczeń, o których mowa w art. 20 ust. 1, otrzymanych od świadczeniodawcy w związku z jego promocją lub reklamą - jeżeli jednorazowa wartość tych świadczeń nie przekracza kwoty 200 zł; zwolnienie nie ma zastosowania, jeżeli świadczenie jest dokonywane na rzecz pracownika świadczeniodawcy lub osoby pozostającej ze świadczeniodawcą w stosunku cywilnoprawnym;
- 69) (uchylony);
- 70) (uchylony);
- 71) dochody ze sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy lub hodowli, niestanowiących działów specjalnych produkcji rolnej, przerobionych sposobem przemysłowym, jeżeli przerób polega na kiszeniu produktów roślinnych lub przetwórstwie mleka albo na uboju zwierząt rzeźnych i obróbce poubojowej tych zwierząt, w tym również na rozbiorze, podziale i klasyfikacji mięsa;
- 71a) przychody, o których mowa w art. 20 ust. 1c, do kwoty 20 000 zł rocznie, ze sprzedaży produktów nieprzekraczającej ilości, która może być zbywana w ramach rolniczego handlu detalicznego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia;
- 72) dochody ze sprzedaży surowców roślin zielarskich i ziół dziko rosnących leśnych, jagód, owoców leśnych i grzybów leśnych (PKWiU ex 02.30.40.0) - ze zbioru dokonywanego osobiście albo z udziałem członków najbliższej rodziny;

- 73) kwoty jednorazowej pomocy finansowej wypłaconej ofiarom prześladowań hitlerowskich przez Fundację Polsko-Niemieckie Pojednanie;
- 74) otrzymywane z zagranicy:
- a) renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa wojennego,
 - b) kwoty zaopatrzenia przyznane ofiarom wojny oraz członkom ich rodzin,
 - c) renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939-1945,
- pod warunkiem przedstawienia płatnikowi dokumentu instytucji zagranicznej stwierdzającego charakter przyznanego świadczenia;
- 75) renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin;
- 76) kwoty diet i kieszonkowego dla gości zagranicznych przybywających do Polski w ramach programów i umów oraz wartość wyżywienia dla tłumaczy (pilotów) towarzyszących tym gościom, z wyjątkiem ekwiwalentów za to wyżywienie;
- 77) ⁽³⁾ równoważniki pieniężne za brak lokalu mieszkalnego, wypłacone: funkcjonariuszom Policji i Służby Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Straży Granicznej, Służby Celno-Skarbowej, Służby Ochrony Państwa oraz strażakom Państwowej Straży Pożarnej, do wysokości nieprzekraczającej kwoty 2280 zł;
- 78) dopłaty do: wypoczynku zorganizowanego przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie, w formie wczasów, kolonii, obozów i zimowisk, w tym również połączonego z nauką, pobytu na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych i leczniczo-opiekuńczych, oraz przejazdów związanych z tym wypoczynkiem i pobytem na leczeniu - dzieci i młodzieży do lat 18:
- a) z funduszu socjalnego, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz zgodnie z odrębnymi przepisami wydanymi przez właściwego ministra niezależnie od ich wysokości,
 - b) z innych źródeł - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2000 zł;
- 78a) (uchylony);
-

79) świadczenia z pomocy społecznej;

79a) wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd na podstawie art. 162 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego;

[80) *przychody ze stosunku służbowego otrzymane w służbie kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej;*]

<80) przychody ze stosunku służbowego otrzymane w służbie kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej;>

81) (uchylony);

82) uposażenia funkcjonariuszy Organizacji Narodów Zjednoczonych, organizacji wyspecjalizowanych oraz innych międzynarodowych instytucji i organizacji, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem i których statuty przewidują zwolnienie od podatku wypłacanych przez nie uposażeń, pod warunkiem posiadania przez podatnika dokumentów stwierdzających, że jest funkcjonariuszem takiej organizacji lub instytucji;

82a) ⁽⁵⁾ kwoty podwyższenia uposażenia, o których mowa w art. 121a ust. 3a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067), w art. 125a ust. 3a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1643, z późn. zm.), w art. 105a ust. 3a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1204, 1321 i 1567), w art. 193 ust. 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 138), w art. 136a ust. 3a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2017 r. poz. 1920), w art. 90 ust. 1ba ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1726 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 60), w art. 96a ust. 3a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 861 i 1321), w art. 102a ust. 3a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1993), w art. 231 ust. 4 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1947, z późn. zm.), w art. 60a ust. 3a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2017 r. poz. 631 i 1321) oraz kwoty podwyższenia zasiłku macierzyńskiego, o których mowa w art. 31 ust. 3a ustawy z

dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368);

- 83) świadczenia przyznane na podstawie odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw żołnierzom oraz pracownikom wojska wykonującym zadania poza granicami państwa:
- a) w składzie jednostki wojskowej użytej w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub dla wzmocnienia sił państwa albo państw sojusznicznych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom,
 - b) jako obserwator wojskowy lub osoba posiadająca status obserwatora wojskowego w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych
- z wyjątkiem wynagrodzenia za pracę oraz uposażeń i innych należności pieniężnych przysługujących z tytułu pełnienia służby;
- 83a) świadczenia przyznane na podstawie odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw policjantom, funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej i Straży Granicznej, pracownikom jednostek policyjnych lub jednostek organizacyjnych Straży Granicznej wykonującym zadania poza granicami państwa w składzie kontyngentu w celu udziału w:
- a) misji pokojowej, w tym jako obserwator w misji pokojowej organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych,
 - b) akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom,
 - c) organizowaniu i kontroli ruchu granicznego, organizowaniu ochrony granicy państwowej lub zapewnieniu bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej
- z wyjątkiem wynagrodzenia za pracę oraz uposażeń i innych należności pieniężnych przysługujących z tytułu pełnienia służby;
- 83b) ⁽⁶⁾ 83b) wynagrodzenia za udzielanie pomocy służbom państwowym lub Biuru Nadzoru Wewnętrznego, wypłacane z funduszu operacyjnego, o którym mowa w odrębnych ustawach;
- 84) wartość świadczeń z tytułu uprawnień do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego i autobusowego, wynikających z przepisów o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego;

- 85) wartość świadczeń z tytułu realizacji uprawnień do ulgowych lub bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji miejskiej, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów;
- 86) (uchylony);
- 87) wartość świadczeń przysługujących na podstawie odrębnych przepisów dotyczących emerytów i rencistów z tytułu abonamentowych opłat telewizyjnych i radiowych;
- 88) (uchylony);
- 89) wartość świadczeń otrzymanych przez studentów od uczelni, na podstawie odrębnych przepisów, w związku ze skierowaniem przez uczelnię na studenckie praktyki zawodowe;
- 90) wartość świadczeń przyznanych zgodnie z odrębnymi przepisami przez pracodawcę na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, z wyjątkiem wynagrodzeń otrzymywanych za czas zwolnienia z całości lub części dnia pracy oraz za czas urlopu szkoleniowego;
- 90a) świadczenia, o których mowa w art. 19 ust. 2, art. 26-28 i art. 36 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. poz. 1203 oraz z 2017 r. poz. 60);
- 90b) świadczenia uzyskane w związku z uczestnictwem w nieodpłatnych szkoleniach z zakresu opieki paliatywnej lub hospicyjnej organizowanych przez organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego, lub organy samorządu zawodowego lekarzy lub pielęgniarek i położnych, mające siedzibę i działające w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo Konfederacji Szwajcarskiej;
- 91) wypłacone, za pośrednictwem płatnika, przy emeryturach i rentach zagranicznych podwyżki (zwiększenia) mające charakter dodatków rodzinnych, pod warunkiem przedstawienia płatnikowi dokumentu stwierdzającego wysokość podwyżki;
- 92) świadczenia otrzymane na podstawie odrębnych przepisów przez członków rodzin zmarłych pracowników oraz zmarłych emerytów lub rencistów, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 3000 zł;
- 93) dochody uzyskane z tytułu zakupu zakładowych budynków mieszkalnych lub lokali mieszkalnych przez dotychczasowych najemców - w wysokości odpowiadającej różnicy między ceną rynkową tych budynków lub lokali a ceną zakupu;

- 94) wynagrodzenia otrzymywane przez członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu użytkowania przez spółdzielnie wniesionych wkładów gruntowych;
- 95) odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty wynagrodzeń i świadczeń z tytułów, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1;
- 96) (uchylony);
- 97) dodatki mieszkaniowe i ryczałty na zakup opału, przyznane na podstawie odrębnych przepisów o dodatkach mieszkaniowych;
- 97a) dodatek energetyczny, otrzymany przez odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne;
- 97b) kwoty należności z tytułu:
- a) zaległej opłaty z tytułu czynszu najmu lokalu mieszkalnego,
 - b) zaległej opłaty za dostawy do lokalu mieszkalnego energii, gazu, wody oraz za odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych,
 - c) odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego,
 - d) odsetek od należności, o których mowa w lit. a-c,
 - e) nieuregulowanych kosztów dochodzenia i egzekucji należności, o których mowa w lit. a-d, w tym zasądzonych prawomocnym tytułem wykonawczym wraz z kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego
- umorzonych na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077) lub uchwały, o której mowa w art. 59 ust. 3 tej ustawy;
- 98) dodatek kombatancki oraz dodatek za tajne nauczanie przyznawane na podstawie odrębnych przepisów;
- 98a) kwoty refundacji z tytułu opłaconej składki na obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów samochodowych lub na dobrowolne ubezpieczenie casco pojazdów samochodowych, przyznanych na podstawie ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2193);
- 98b) zwrot kwoty zniżki z tytułu opłacenia przez inwalidę wojennego i wojskowego składki na obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej lub składki na dobrowolne ubezpieczenie casco, otrzymanej od organu rentowego;
- 99) (uchylony);

- 100) emerytury lub renty otrzymane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w okresie wojny 1939-1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów, pod warunkiem posiadania przez podatnika:
- a) orzeczenia o uznaniu za inwalidę wzroku I lub II grupy, wydanego przez właściwy organ,
 - b) dokumentacji leczniczej (szpitalnej) z okresu wypadku, potwierdzającej wypadek, bądź poświadczonego notarialnie oświadczenia dwóch świadków potwierdzających utratę wzroku w wyniku działań wojennych w latach 1939-1945 lub eksplozji niewypałów i niewybuchów pozostałych po tej wojnie,
 - c) aktualnego zaświadczenia lekarskiego okulistycznego o urazowym uszkodzeniu wzroku bądź aktualnego zaświadczenia z przeprowadzonej obdukcji sądowo-lekarskiej, potwierdzającego utratę lub uszkodzenie wzroku w wyniku zdarzeń, o których mowa w lit. b, lub
 - d) ważnej legitymacji Stowarzyszenia Niewidomych Cywilnych Ofiar Wojny lub Związku Ociemniałych Żołnierzy RP;
- 101) przychody uzyskane przez dawców krwi w formie rekompensaty, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1371);
- 102) zwrot kosztów otrzymany przez bezrobotnego na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, 1292, 1321, 1428 i 1543) z tytułu:
- a) przejazdu do miejsca pracy,
 - b) przejazdu na badania lekarskie lub psychologiczne,
 - c) przejazdu do miejsca odbywania stażu, szkolenia, przygotowania zawodowego dorosłych, zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego lub pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy,
 - d) przejazdu do miejsca wykonywania prac społecznie użytecznych,
 - e) zakwaterowania w miejscu pracy lub miejscu odbywania stażu, szkolenia lub przygotowania zawodowego dorosłych,
 - f) przejazdu na egzamin;
- 103) (uchylony);
- 104) otrzymane przez posła lub senatora świadczenia pieniężne i wartość świadczeń rzeczowych (w naturze) na podstawie art. 23 ust. 3, art. 43 ust. 1, art. 44 ust. 1 i 2 oraz

art. 46 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2016 r. poz. 1510 i 2074 oraz z 2017 r. poz. 38);

- 105) dochód uzyskany ze zbycia udziałów w spółce kapitałowej, papierów wartościowych oraz tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych, otrzymanych w drodze darowizny - w części odpowiadającej kwocie zapłaconego podatku od spadków i darowizn;
- 106) odszkodowania otrzymane na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych wypłacone osobom poszkodowanym na skutek działań wojennych w Kuwejcie;
- 107) nagrody wypłacone na podstawie przepisów wydanych przez właściwego ministra w sprawie organizowania zajęć rehabilitacyjnych w szpitalach psychiatrycznych i nagradzania uczestników tych zajęć;
- 108) kwoty pomocy pieniężnej i wartość innych świadczeń finansowanych ze środków budżetowych, przyznawanych repatriantom oraz osobom, które ubiegają się o udzielenie ochrony międzynarodowej;
- 109) przychody, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 9, jeżeli przedmiotem wkładu niepieniężnego jest przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część;
- 110) wartość świadczeń przysługujących członkowi służby zagranicznej wykonującemu obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz wartość świadczeń przysługujących pracownikom polskich jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wynikających z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na ich podstawie, z wyjątkiem wynagrodzeń za pracę, ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, dodatku zagranicznego (należności zagranicznej) oraz zasiłków chorobowych i macierzyńskich;
- 111) oprocentowanie otrzymane w związku ze zwrotem nadpłaconych zobowiązań podatkowych i innych należności budżetowych, a także oprocentowanie zwrotu różnicy podatku od towarów i usług, w rozumieniu odrębnych przepisów;
- 112) zwrot kosztów dojazdu pracownika do zakładu pracy, jeżeli obowiązek ponoszenia tych kosztów przez zakład pracy wynika wprost z przepisów innych ustaw;
- 113) wartość świadczeń otrzymanych przez wolontariuszy na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego;

- 114) wartość otrzymanych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych oraz wartość świadczeń rzeczowych (w naturze) finansowanych lub współfinansowanych ze środków budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego, ze środków agencji rządowych, agencji wykonawczych lub ze środków pochodzących od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, w ramach rządowych programów;
- 115) wygrane i nagrody otrzymane przez uczniów za udział w konkursach, turniejach i olimpiadach organizowanych na podstawie przepisów o systemie oświaty;
- 116) dopłaty bezpośrednie stosowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymane na podstawie odrębnych przepisów;
- 116a) umorzone należności i wierzytelności przypadające agencjom płatniczym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, a także należności z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz w ramach wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, od ustalenia których odstąpiono;
- 117) wartość otrzymanych świadczeń od wolontariuszy, udzielanych na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego;
- 117a) wartość nieodpłatnego świadczenia z tytułu pomocy prawnej udzielonej osobie uprawnionej i pobierającej świadczenie z pomocy społecznej lub zasiłek rodzinny, przyznane w formie decyzji administracyjnej na zasadach określonych odpowiednio w przepisach o pomocy społecznej oraz w przepisach o świadczeniach rodzinnych;
- 118) wartość nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych oraz wartość świadczeń rzeczowych, z tytułu:
- a) studiów podyplomowych,
 - b) szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych,
 - c) egzaminów lub licencji,
 - d) badań lekarskich lub psychologicznych,
 - e) ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków
- otrzymanych na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 119) odsetki od papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa oraz obligacji emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w części

odpowiadającej kwocie odsetek zapłaconych przy nabyciu tych papierów wartościowych od emitenta;

120) odszkodowania wypłacone, na podstawie wyroków sądowych i zawartych umów (ugód), posiadaczom gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, z tytułu:

- a) ustanowienia służebności gruntowej,
- b) rekultywacji gruntów,
- c) szkód powstałych w uprawach rolnych i drzewostanie

- w wyniku prowadzenia na tych gruntach, przez podmioty uprawnione na podstawie odrębnych przepisów, inwestycji dotyczących budowy infrastruktury przesyłowej ropy naftowej i produktów rafinacji ropy naftowej oraz budowy urządzeń infrastruktury technicznej, o których mowa w art. 143 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147, z późn. zm.);

120a) wynagrodzenie otrzymane za ustanowienie służebności przesyłu w rozumieniu przepisów prawa cywilnego;

121) ⁽⁷⁾ jednorazowe środki przyznane na podjęcie działalności, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;

122) wkład własny podmiotu publicznego, o którym mowa w art. 2 pkt 5 ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym, otrzymany przez partnera prywatnego i przeznaczony na cele określone w umowie o partnerstwie publiczno-prywatnym, z zastrzeżeniem ust. 19;

123) (uchylony);

124) dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych stosowane na podstawie ustawy z dnia 8 września 2006 r. o finansowym wsparciu rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania (Dz. U. z 2017 r. poz. 1407);

125) wartość świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń, obliczona zgodnie z art. 11 ust. 2-2b, otrzymanych od osób zaliczonych do I i II grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn, z zastrzeżeniem ust. 20;

126) (uchylony);

127) alimenty:

- a) na rzecz dzieci, które nie ukończyły 25. roku życia, oraz dzieci bez względu na wiek, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymują zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną,
 - b) na rzecz innych osób niż wymienione w lit. a, otrzymane na podstawie wyroku sądu lub ugody sądowej, do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 700 zł;
- 128) świadczenia wypłacane bezrobotnym skierowanym do wykonywania prac społecznie użytecznych;
- 129) dotacje, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, otrzymane z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego, z zastrzeżeniem ust. 36;
- 130) odsetki lub dyskonto od obligacji emitowanych przez Skarb Państwa i oferowanych na rynkach zagranicznych oraz dochody z odpłatnego zbycia tych obligacji uzyskane przez osoby fizyczne, o których mowa w art. 3 ust. 2a;
- 130a) odsetki lub dyskonto od listów zastawnych uzyskane przez osoby fizyczne, o których mowa w art. 3 ust. 2a;
- 130b) odsetki lub dyskonto od obligacji emitowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego i oferowanych na rynkach zagranicznych, przeznaczonych na finansowanie ustawowych celów działalności Banku Gospodarstwa Krajowego, dotyczących wspierania polityki gospodarczej Rady Ministrów, realizacji rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego, oraz dochody z odpłatnego zbycia tych obligacji, uzyskane przez podatników, o których mowa w art. 3 ust. 2a;
- 131) dochody z odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych, o których mowa w art. 30e, w wysokości, która odpowiada iloczynowi tego dochodu i udziału wydatków poniesionych na własne cele mieszkaniowe w przychodzie z odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych, jeżeli począwszy od dnia odpłatnego zbycia, nie później niż w okresie dwóch lat od końca roku podatkowego, w którym nastąpiło odpłatne zbycie, przychód uzyskany ze zbycia tej nieruchomości lub tego prawa majątkowego został wydatkowany na własne cele mieszkaniowe; udokumentowane wydatki poniesione na te cele uwzględnia się do wysokości przychodu z odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych;
- 132) przyznane przez krajowe i zagraniczne organy władzy i ich urzędy, w tym jednostki organizacyjne im podległe lub przez nie nadzorowane, oraz krajowe, zagraniczne i międzynarodowe organizacje (instytucje) i ich organy, nagrody:
-

- a) za wybitne osiągnięcia z dziedziny nauki, kultury i sztuki,
 - b) z tytułu działalności na rzecz praw człowieka
- w części przekazanej jako darowizna przez podatników, którzy otrzymali te nagrody, na rzecz instytucji realizującej cele określone w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego, z zastrzeżeniem ust. 31;
- 133) premia termomodernizacyjna, premia remontowa i premia kompensacyjna uzyskane na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2017 r. poz. 130 i 1529);
 - 134) świadczenia pieniężne otrzymane na podstawie ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989 (Dz. U. poz. 741, z 2011 r. poz. 622 oraz z 2014 r. poz. 496);
 - 135) kwoty należności umorzonych na podstawie ustawy z dnia 19 czerwca 2009 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom, które utraciły pracę (Dz. U. z 2016 r. poz. 734);
 - 136) płatności na realizację projektów w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, otrzymane z Banku Gospodarstwa Krajowego, z wyłączeniem płatności otrzymanych przez wykonawców;
 - 137) środki finansowe otrzymane przez uczestnika projektu jako pomoc udzielona w ramach programu finansowanego z udziałem środków europejskich, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
 - 138) kwoty finansowego wsparcia udzielanego na podstawie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1184 i 1413);
 - 139) kwoty zwrotu wydatków, o których mowa w art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi;
 - 140) kwota określona zgodnie z art. 27f ust. 8-10;
 - 141) zwolnienie z opłaty za wydanie Karty Dużej Rodziny lub duplikatu Karty Dużej Rodziny członkowi rodziny wielodzietnej na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832);
 - 142) kwoty umorzonych zobowiązań niezwiązanych z pozarolniczą działalnością gospodarczą, jeżeli umorzenie zobowiązań związane jest z postępowaniem upadłościowym;

143) kwoty należności umorzonych na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy (Dz. U. poz. 1925).

- 1a. Do przychodów pracowników tymczasowych, w rozumieniu odrębnych przepisów, otrzymanych od pracodawcy użytkownika ma zastosowanie ust. 1 pkt 11-11b, 13 i 16.
2. (uchylony).
- 2a. (uchylony).
3. (uchylony).
4. (uchylony).
5. (uchylony).
- 5a. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 63a, przysługuje podatnikowi wyłącznie z tytułu dochodów uzyskanych z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie strefy.
- 5b. W razie cofnięcia zezwolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 63a, podatnik traci prawo do zwolnienia i jest obowiązany do zapłaty podatku za cały okres korzystania ze zwolnienia podatkowego.
- 5c. W razie wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 5b, podatnik jest obowiązany do zwiększenia podstawy opodatkowania o kwotę dochodu, w odniesieniu do którego utracił prawo do zwolnienia, a w razie poniesienia straty do jej zmniejszenia o tę kwotę - w rozliczeniu zaliczki za wybrany okres wpłaty zaliczek, o którym mowa w art. 44, w którym utracił to prawo, a gdy utrata prawa nastąpi w ostatnim okresie wpłaty zaliczek danego roku podatkowego - w zeznaniu rocznym.
- 5d. (uchylony).
6. (uchylony).
- 6a. Za jednorazową wartość wygranych w grach hazardowych, o których mowa w ust. 1 pkt 6a, uważa się w przypadku:
 - 1) gier liczbowych, loterii pieniężnych, gry telebingo, zakładów wzajemnych, loterii promocyjnych, loterii audioteksowych, loterii fantowych, gry bingo fantowe, gry bingo pieniężne - kwotę uzyskaną na podstawie jednego losu, zakładu lub innego dowodu udziału w grze;
 - 2) wygranych w kasynie gier lub salonie gier na automatach - uzyskaną kwotę stanowiącą różnicę między sumą wpłaconych stawek a sumą wypłaconych wygranych w trakcie jednorazowego pobytu w kasynie gier lub salonie gier na automatach;

- 3) innych gier urządzanych przez sieć Internet przez spółkę wykonującą monopol państwa - kwotą uzyskaną podczas jednego logowania.
7. Za wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 36, poniesione z tytułu prowadzenia szkoły niepublicznej w rozumieniu przepisów o systemie oświaty, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów, uważa się wydatki na:
- 1) zakup stanowiących środki trwałe pomocy dydaktycznych i innych urządzeń niezbędnych do prowadzenia szkoły;
 - 2) wydatki związane z organizowaniem wypoczynku wakacyjnego uczniów, w części stanowiącej wynagrodzenie personelu wychowawczego i obsługi, jeżeli nie zostało pokryte przez wpłaty rodziców.
8. (uchylony).
9. (uchylony).
10. (uchylony).
11. (uchylony).
12. (uchylony).
13. Przepis ust. 1 pkt 16 lit. b stosuje się, jeżeli otrzymane świadczenia nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów i zostały poniesione:
- 1) w celu osiągnięcia przychodów lub
 - 2) w celu realizacji zadań organizacji i jednostek organizacyjnych działających na podstawie przepisów odrębnych ustaw, lub
 - 3) przez organy (urzędy) władzy lub administracji państwowej albo samorządowej oraz jednostki organizacyjne im podległe lub przez nie nadzorowane, lub
 - 4) przez osoby pełniące funkcje obywatelskie, o których mowa w art. 13 pkt 5, w związku z wykonywaniem tych funkcji.
14. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 19, ma zastosowanie do pracowników, których miejsce zamieszkania jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, a podatnik nie korzysta z kosztów uzyskania przychodów określonych w art. 22 ust. 2 pkt 3 i 4.
15. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 20, nie ma zastosowania do wynagrodzenia:
- 1) pracownika odbywającego podróż służbową poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) pracownika w związku z jego pobytem poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub dla wzmocnienia sił państwa albo państw

sojuszniczych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom, a także w związku z pełnieniem funkcji obserwatora w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych, o ile otrzymuje świadczenia zwolnione od podatku na podstawie ust. 1 pkt 83 lub 83a;

3) uzyskiwanego przez członka służby zagranicznej.

15a. Uzyskany w roku podatkowym przychód powyżej limitów, o których mowa w ust. 1 pkt 71a, podatnik może opodatkować ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych na zasadach określonych w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym.

15b. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 71a, ma charakter pomocy de minimis i jest udzielane zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1).

16. (uchylony).

17. (uchylony).

18. (uchylony).

19. Zwolnieniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 122, nie podlegają środki stanowiące zwrot wydatków poniesionych na realizację zadania publicznego lub przedsięwzięcia będącego przedmiotem umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym przez partnera prywatnego lub za jego pośrednictwem oraz środki przeznaczone na nabycie udziałów (akcji) w spółce zawiązanej w celu realizacji umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym.

20. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 125, nie ma zastosowania do świadczeń otrzymywanych na podstawie stosunku pracy, pracy nakładczej lub na podstawie umów będących podstawą uzyskiwania przychodów zaliczonych do źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2.

21. (uchylony).

22. (uchylony).

23. Zwolnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 6a i 6b, w odniesieniu do wygranych uzyskanych w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, stosuje się pod warunkiem istnienia podstawy prawnej wynikającej z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub innych ratyfikowanych umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, do uzyskania przez organ podatkowy

informacji podatkowych od organu podatkowego państwa, na którego terytorium loterie, gry lub zakłady wzajemne są urządzane i prowadzone.

24. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 46, nie ma zastosowania do otrzymanych dochodów z tytułu realizacji projektu w ramach umowy o współpracy bliźniaczej (umowy twinningowej), zawartej na podstawie prawa wspólnotowego, zgodnie z którą instytucją wdrażającą jest instytucja polskiej administracji publicznej.

25. Za wydatki poniesione na cele, o których mowa w ust. 1 pkt 131, uważa się:

1) wydatki poniesione na:

a) nabycie budynku mieszkalnego, jego części lub udziału w takim budynku, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub udziału w takim lokalu, a także na nabycie gruntu lub udziału w gruncie albo prawa użytkowania wieczystego gruntu lub udziału w takim prawie, związanych z tym budynkiem lub lokalem,

b) nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub udziału w takim prawie, prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub udziału w takim prawie,

c) nabycie gruntu pod budowę budynku mieszkalnego lub udziału w takim gruncie, prawa użytkowania wieczystego takiego gruntu lub udziału w takim prawie, w tym również z rozpoczętą budową budynku mieszkalnego, oraz nabycie innego gruntu lub udziału w gruncie, prawa użytkowania wieczystego gruntu lub udziału w takim prawie, jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 131, grunt ten zmieni przeznaczenie na grunt pod budowę budynku mieszkalnego,

d) budowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę lub remont własnego budynku mieszkalnego, jego części lub własnego lokalu mieszkalnego,

e) rozbudowę, nadbudowę, przebudowę lub adaptację na cele mieszkalne własnego budynku niemieszkalnego, jego części, własnego lokalu niemieszkalnego lub własnego pomieszczenia niemieszkalnego

- położonych w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej;

2) wydatki poniesione na:

- a) spłatę kredytu (pożyczki) oraz odsetek od tego kredytu (pożyczki) zaciągniętego przez podatnika przed dniem uzyskania przychodu z odpłatnego zbycia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit. a-c, na cele określone w pkt 1,
 - b) spłatę kredytu (pożyczki) oraz odsetek od tego kredytu (pożyczki) zaciągniętego przez podatnika przed dniem uzyskania przychodu z odpłatnego zbycia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit. a-c, na spłatę kredytu (pożyczki), o którym mowa w lit. a,
 - c) spłatę każdego kolejnego kredytu (pożyczki) oraz odsetek od tego kredytu (pożyczki) zaciągniętego przez podatnika przed dniem uzyskania przychodu z odpłatnego zbycia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit. a-c, na spłatę kredytu (pożyczki), o których mowa w lit. a lub b
- w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, mających siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej, z zastrzeżeniem ust. 29 i 30;
- 3) wartość otrzymanego w ramach odpłatnego zbycia w drodze zamiany znajdującego się w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej:
- a) budynku mieszkalnego, jego części lub udziału w takim budynku, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub udziału w takim lokalu, lub
 - b) spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, lub udziału w tych prawach, lub
 - c) gruntu lub udziału w gruncie, prawa użytkowania wieczystego gruntu lub udziału w takim prawie przeznaczonych pod budowę budynku mieszkalnego, w tym również gruntu lub udziału w gruncie albo prawa wieczystego użytkowania gruntu lub udziału w takim prawie z rozpoczętą budową budynku mieszkalnego, lub
 - d) gruntu, udziału w gruncie albo prawa użytkowania wieczystego gruntu lub udziału w takim prawie, związanych z budynkiem lub lokalem wymienionym w lit. a.
26. Przez własny budynek, lokal lub pomieszczenie, o których mowa w ust. 25 pkt 1 lit. d i e, rozumie się budynek, lokal lub pomieszczenie stanowiące własność lub współwłasność podatnika lub do którego podatnikowi przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub udział w takich prawach.
-

27. W przypadku ponoszenia wydatków na cele mieszkaniowe w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej, zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 131, stosuje się pod warunkiem istnienia podstawy prawnej wynikającej z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub innych ratyfikowanych umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, do uzyskania przez organ podatkowy informacji podatkowych od organu podatkowego państwa, na którego terytorium podatnik ponosi wydatki na cele mieszkaniowe.
28. Za wydatki, o których mowa w ust. 25, nie uważa się wydatków poniesionych na:
- 1) nabycie gruntu lub udziału w gruncie, prawa wieczystego użytkowania gruntu lub udziału w takim prawie, budynku, jego części lub udziału w budynku, lub
 - 2) budowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę, adaptację lub remont budynku albo jego części
- przeznaczonych na cele rekreacyjne.
29. W przypadku gdy kredyt (pożyczka), o którym mowa w ust. 25 pkt 2 lit. a-c, stanowi część kredytu (pożyczki) przeznaczonego na spłatę również innych niż wymienione w tych przepisach zobowiązań kredytowych (pożyczkowych) podatnika, za wydatki poniesione na cele, o których mowa w ust. 1 pkt 131, uważa się wydatki przypadające na spłatę kredytu (pożyczki) określonego w ust. 25 pkt 2 lit a-c oraz zapłacone odsetki od tej części kredytu (pożyczki), która proporcjonalnie przypada na spłatę kredytu (pożyczki), o których mowa w ust. 25 pkt 2 lit. a-c.
30. Przepis ust. 1 pkt 131 nie ma zastosowania do tej części wydatków, o których mowa w ust. 25 pkt 2, które podatnik uwzględnił korzystając z ulg podatkowych, w rozumieniu Ordynacji podatkowej, przy opodatkowaniu podatkiem dochodowym oraz do tej części wydatków, o których mowa w ust. 25 pkt 2, którymi sfinansowane zostały wydatki określone w ust. 25 pkt 1, uwzględnione przez podatnika korzystającego z ulg podatkowych, w rozumieniu Ordynacji podatkowej, przy opodatkowaniu podatkiem dochodowym.
31. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 132, stosuje się, jeżeli:
- 1) wysokość nagrody przekazanej na rzecz instytucji realizującej cele, o których mowa w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego, jest udokumentowana dowodem wpłaty na rachunek bankowy obdarowanej instytucji, a w przypadku nagrody innej niż

- pieniężna - dokumentem, z którego wynika wartość przekazanej nagrody, oraz oświadczeniem obdarowanej instytucji o jej przyjęciu;
- 2) nagroda, o której mowa w pkt 1, została przekazana najpóźniej do dnia upływu terminu dla złożenia zeznania podatkowego, o którym mowa w art. 45 ust. 1, składanego za rok podatkowy, w którym otrzymano nagrodę.
32. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 136, nie ma zastosowania do przychodów określonych w art. 12 ust. 1.
33. Przez pracownicze programy emerytalne rozumie się pracownicze programy emerytalne utworzone i działające w oparciu o przepisy dotyczące pracowniczych programów emerytalnych obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub w innych państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej.
34. Osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 117a, jest obowiązana złożyć świadczeniodawcy pisemne oświadczenie o uprawnieniu i pobieraniu świadczenia z pomocy społecznej lub zasiłku rodzinnego, na zasadach określonych odpowiednio w przepisach o pomocy społecznej oraz w przepisach o świadczeniach rodzinnych, podając imię i nazwisko, adres zamieszkania, numer PESEL oraz numer decyzji, na podstawie której osoba ta pobiera świadczenie z pomocy społecznej lub zasiłek rodzinny.
35. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 23c, ma zastosowanie pod warunkiem złożenia urzędowi skarbowemu, o którym mowa w art. 45 ust. 1b, nie później niż w terminie określonym w art. 45 ust. 1, zaświadczenia lub zaświadczeń, o których mowa w art. 85 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. poz. 1569 oraz z 2017 r. poz. 60, 785 i 2181).
36. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 129, nie ma zastosowania do tej części dotacji otrzymanej na prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, która została przeznaczona, na podstawie odrębnych przepisów, na wynagrodzenie osoby fizycznej prowadzącej tę działalność.

USTAWA z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży

Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2018 r. poz. 132 i 138)

Art. 5.

1. Podstawę wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej stanowi uposażenie należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku, z zastrzeżeniem ust. 2-4 i art. 33b.
- 1a. Podstawę wymiaru emerytury funkcjonariusza Służby Celnej lub funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej stanowi średnie uposażenie należne funkcjonariuszowi przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez funkcjonariusza. Przepisy art. 18f ust. 2-5 stosuje się odpowiednio.
- [2. Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej w służbie kandydackiej stanowi odpowiednie uposażenie zasadnicze przewidziane dla najniższego stanowiska służbowego wraz z dodatkiem za posiadany stopień, z miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby.]*
- <2. Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej w służbie kandydackiej stanowi odpowiednie uposażenie zasadnicze przewidziane dla najniższego stanowiska służbowego wraz z dodatkiem za posiadany stopień, z miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby.>**
3. Jeżeli w okresie między zwolnieniem ze służby funkcjonariusza a ustaleniem prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej przypadały waloryzacje emerytur i rent inwalidzkich, podstawę wymiaru tych świadczeń podwyższa się wskaźnikami wszystkich kolejnych waloryzacji przypadających w tym okresie.
4. Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej nie uwzględnia się zmniejszenia wysokości uposażenia, o którym mowa w ust. 1, w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim, urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopie rodzicielskim.

USTAWA z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, 1386 i 2120 oraz z 2018 r. poz. 138 i 357)

Art. 87.

1. W przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) ⁽³⁹⁾ mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
 - 2) ⁽⁴⁰⁾ kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat,
- z uwzględnieniem ust. 3-7. Przepis art. 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

1a. W okresie składkowym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, uwzględnia się okres, za który ustalono zwiększenie, o którym mowa w art. 26a.

1b. ⁽⁴¹⁾ (uchylony).

2. Podwyższenie, o którym mowa w ust. 1, podlega refundacji z budżetu państwa.

3. Przy obliczaniu okresów składkowych przypadających po dniu wejścia w życie ustawy dla celów podwyższenia emerytury w myśl ust. 1 miesiące, w których składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe były obliczone od podstawy wymiaru niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników, uwzględnia się w części odpowiadającej proporcji tej podstawy do kwoty minimalnego wynagrodzenia.

[4. Zasady, o której mowa w ust. 3, nie stosuje się, jeżeli zmniejszenie podstawy wymiaru składek poniżej minimalnego wynagrodzenia nastąpiło na skutek pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zasiłków i świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia chorobowego lub z ubezpieczenia wypadkowego. Zasady tej nie stosuje się również, jeżeli podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowiła kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej, świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych lub zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, oraz do:

pracowników, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847), żołnierzy niezawodowych w służbie czynnej, ubezpieczonych odbywających służbę zastępczą, a także pozostających w służbie kandydackiej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej.]

<4. Zasady, o której mowa w ust. 3, nie stosuje się, jeżeli zmniejszenie podstawy wymiaru składek poniżej minimalnego wynagrodzenia nastąpiło na skutek pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zasiłków i świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia chorobowego lub z ubezpieczenia wypadkowego. Zasady tej nie stosuje się również, jeżeli podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowiła kwota zasiłku stalego z pomocy społecznej, świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych lub zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, oraz do: pracowników, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847), żołnierzy niezawodowych w służbie czynnej, ubezpieczonych odbywających służbę zastępczą, a także pozostających w służbie kandydackiej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej.>

5. Prawo do podwyższenia, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje emerytom, którzy osiągają przychód z tytułu działalności, o której mowa w art. 104 ust. 1-4, jeżeli przychód ten przekracza kwotę podwyższenia.

5a. Prawo do podwyższenia, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje w razie zbiegu prawa do emerytury z Funduszu z prawem do:

- 1) emerytury wojskowej lub policyjnej, o której mowa w art. 85 ust. 5;
- 2) emerytury rolniczej określonej w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

6. (uchylony).

7. Do ustalenia kwoty przekroczenia, o której mowa w ust. 5, stosuje się odpowiednio przepisy art. 104 ust. 1-8 i art. 106.

8. Przepisy ust. 1-7 stosuje się odpowiednio do osób, które nie przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego.

USTAWA z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 373)

Art. 2.

Przez użyte w ustawie określenia:

- 1) państwowa sfera budżetowa - rozumie się państwowe jednostki budżetowe, które prowadzą gospodarkę finansową na zasadach określonych w art. 11 i 12 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 oraz z 2018 r. poz. 62), zwanej dalej "ustawą o finansach publicznych";
- [2) *pracownicy - rozumie się osoby zatrudnione w jednostkach, o których mowa w pkt 1, oraz żołnierzy zawodowych, żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową, żołnierzy odbywających okresową służbę wojskową, funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa i Państwowej Straży Pożarnej - z wyjątkiem pełniących służbę kandydacką - oraz funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Więziennej i Służby Celno-Skarbowej;]*
- <2)pracownicy – rozumie się osoby zatrudnione w jednostkach, o których mowa w pkt 1, oraz żołnierzy zawodowych, żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową, żołnierzy odbywających okresową służbę wojskową, funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej – z wyjątkiem pełniących służbę kandydacką – oraz funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego i Służby Celno-Skarbowej;>**
- 3) wynagrodzenia - rozumie się wynagrodzenia i inne świadczenia wynikające ze stosunku pracy osób zatrudnionych w jednostkach, o których mowa w pkt 1, oraz uposażenia, nagrody roczne i uznaniowe oraz dodatkowe uposażenia roczne, a także zapomogi przysługujące na podstawie odrębnych ustaw żołnierzom i funkcjonariuszom, o których mowa w pkt 2;
- 4) średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń - rozumie się wzrost wynagrodzeń na dany rok budżetowy w stosunku do roku poprzedniego;

- 5) (uchylony);
- 6) kwoty bazowe - rozumie się prognozowane przeciętne wynagrodzenie w państwowej sferze budżetowej z 1999 r. w wysokości 1135,40 zł, odpowiednio przeliczone dla osób, o których mowa w art. 5 pkt 1, zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 oraz z 2018 r. poz. 106 i 138).

USTAWA z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 oraz z 2018 r. poz. 107 i 138)

Art. 3.

Ilekróć w ustawie jest mowa o:

- 1) dochodzie - oznacza to, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób:
 - a) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - b) dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
 - c) inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych:
 - renty określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
 - renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
 - świadczenia pieniężne oraz ryczałt energetyczny określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych,

- dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
 - świadczenie pieniężne określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę Niemiecką lub Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich,
 - emerytury i renty otrzymywane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w latach 1939-1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów,
 - renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa wojennego, kwoty zaopatrzenia otrzymywane przez ofiary wojny oraz członków ich rodzin, renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939-1945, otrzymywane z zagranicy,
 - zasiłki chorobowe określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych,
 - środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej otrzymywane od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, pochodzące ze środków bezzwrotnej pomocy przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach, gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej na rzecz podmiotów, którym służyć ma ta pomoc,
 - należności ze stosunku pracy lub z tytułu stypendium osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających czasowo za granicą - w wysokości odpowiadającej równowartości diet z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju ustalonych dla pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60 i 962),
 - należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, celnikom i pracownikom jednostek wojskowych i jednostek policyjnych użytych poza granicami państwa w
-

celu udziału w konflikcie zbrojnym lub wzmocnienia sił państwa albo państw sojusznicych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom, a także należności pieniężne wypłacone żołnierzom, policjantom, celnikom i pracownikom pełniącym funkcje obserwatorów w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych,

[– należności pieniężne ze stosunku służbowego otrzymywane w czasie służby kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu, obliczone za okres, w którym osoby te uzyskały dochód,]

← należności pieniężne ze stosunku służbowego otrzymywane w czasie służby kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Służby Więziennej, obliczone za okres, w którym osoby te uzyskały dochód,>

- dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne,
- alimenty na rzecz dzieci,
- stypendia doktoranckie i habilitacyjne przyznane na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882 i 1311 oraz z 2017 r. poz. 859 i 1530), stypendia doktoranckie określone w art. 200 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.), stypendia sportowe przyznane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1463 i 1600) oraz inne stypendia o charakterze socjalnym przyznane uczniom lub studentom,
- kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich,
- należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób,
- dodatki za tajne nauczanie określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189),

- dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na podstawie zezwolenia na terenie specjalnej strefy ekonomicznej określonej w przepisach o specjalnych strefach ekonomicznych,
- ekwiwalenty pieniężne za deputaty węglowe określone w przepisach o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe",
- ekwiwalenty z tytułu prawa do bezpłatnego węgla określone w przepisach o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006,
- świadczenia określone w przepisach o wykonywaniu mandatu posła i senatora,
- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,
- dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne,
- renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- zaliczkę alimentacyjną określoną w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów,
- pomoc materialną o charakterze socjalnym określoną w art. 90c ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.) oraz pomoc materialną określoną w art. 173 ust. 1 pkt 1, 2 i 8, art. 173a, art. 199 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 i art. 199a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym,
- kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8-10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- świadczenie pieniężne i pomoc pieniężną określone w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. poz. 693 i 1220 oraz z 2017 r. poz. 1386),
- świadczenie rodzicielskie,
- zasiłek macierzyński, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- stypendia dla bezrobotnych finansowane ze środków Unii Europejskiej;

- 2) dochodzie rodziny - oznacza to sumę dochodów członków rodziny;
- 2a) dochodzie członka rodziny - oznacza to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4-4c;
- 3) dochodzie osoby uczącej się albo dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego - oznacza to przeciętny miesięczny dochód uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4-4c;
- 4) dziecku - oznacza to dziecko własne, małżonka, przysposobione oraz dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie, lub dziecko znajdujące się pod opieką prawną;
- 5) ⁽³⁾ emeryturach i rentach - oznacza to emerytury i renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowe określone w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o ubezpieczeniu społecznym rolników, o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, a także uposażenia w stanie spoczynku określone w przepisach prawa o ustroju sądów powszechnych, przepisach o prokuraturze oraz w przepisach o Sądzie Najwyższym, a także renty szkoleniowe i renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, a także renty strukturalne określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- 6) gospodarstwie rolnym - oznacza to gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym;

- 7) instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie - oznacza to dom pomocy społecznej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie;
- 8) koszyku żywnościowym - oznacza to asortyment artykułów spożywczych, określony wartościowo i ilościowo w badaniach prognozy wsparcia dochodowego rodzin, których spożycie jest niezbędne do prawidłowego rozwoju dziecka w określonym wieku;
- 9) niepełnosprawnym dziecku - oznacza to dziecko w wieku do ukończenia 16. roku życia legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 10) okresie zasiłkowym - oznacza to okres od dnia 1 listopada do dnia 31 października następnego roku kalendarzowego, na jaki ustala się prawo do świadczeń rodzinnych;
- 11) organie właściwym - oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne;
- 12) osobach pozostających na utrzymaniu - oznacza to członków rodziny utrzymujących się z połączonych dochodów tych osób;
- 13) osobie uczącej się - oznacza to osobę pełnoletnią uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony;
- 14) opiekunie faktycznym dziecka - oznacza to osobę faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka;
- 15) pełnoletniej osobie niepełnosprawnej - oznacza to osobę pełnoletnią, legitymującą się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, a także osobę, która ukończyła 75 lat;
- 15a) przepisach o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego - oznacza to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 72) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1);

- 16) rodzinie - oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162 i 972 oraz z 2017 r. poz. 1428); do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko;
- 16a) rodzinie wielodzietnej - oznacza to rodzinę wychowującą troje i więcej dzieci mających prawo do zasiłku rodzinnego;
- 17) (utracił moc);
- 17a) osobie samotnie wychowującej dziecko - oznacza to pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem;
- 18) szkole - oznacza to szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową oraz szkołę artystyczną, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także młodzieżowy ośrodek socjoterapii, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy;
- 19) szkole wyższej - oznacza to uczelnię w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym oraz kolegium pracowników służb społecznych;
- 20) umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - oznacza to:
- a) niepełnosprawność w umiarkowanym stopniu w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
 - b) całkowitą niezdolność do pracy orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
 - c) posiadanie orzeczenia o zaliczeniu do II grupy inwalidów;
- 21) znacznym stopniu niepełnosprawności - oznacza to:
- a) niepełnosprawność w stopniu znacznym w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

- b) całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
 - c) stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji albo trwałą lub okresową całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji, orzeczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w celu uzyskania świadczeń określonych w tych przepisach,
 - d) posiadanie orzeczenia o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
 - e) niezdolność do samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- 22) zatrudnieniu lub innej pracy zarobkowej - oznacza to wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej;
- 23) utracie dochodu - oznacza to utratę dochodu spowodowaną:
- a) uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego,
 - b) utratą zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
 - c) utratą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
 - d) utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej,
 - e) (uchylona),
 - f) wyrejestrowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej lub zawieszeniem jej wykonywania w rozumieniu art. 14a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, 1948, 1997 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 460 i 819),
 - g) (uchylona),
 - h) utratą zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,

- i) utratą zasądzonych świadczeń alimentacyjnych w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do tych świadczeń lub utratą świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych;
 - j) utratą świadczenia rodzicielskiego,
 - k) utratą zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - l) utratą stypendium doktoranckiego określonego w art. 200 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym;
- 24) uzyskaniu dochodu - oznacza to uzyskanie dochodu spowodowane:
- a) zakończeniem urlopu wychowawczego,
 - b) uzyskaniem zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
 - c) uzyskaniem zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
 - d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej,
 - e) (uchylona),
 - f) rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowieniem jej wykonywania po okresie zawieszenia w rozumieniu art. 14a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej,
 - g) (uchylona),
 - h) uzyskaniem zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
 - i) uzyskaniem świadczenia rodzicielskiego,
 - j) uzyskaniem zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - k) uzyskaniem stypendium doktoranckiego określonego w art. 200 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym.

USTAWA z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938, z późn. zm.)

Art. 81.

1. ⁽⁴⁷⁾ Do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, d-i i pkt 3 i 35, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.
2. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski". Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.
- 2a. Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e zatrudnionych jako niania, o której mowa w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157 oraz z 2017 r. poz. 60 i 1428), sprawujących opiekę nad dziećmi na podstawie umowy uaktywniającej stanowi przychód, z zastrzeżeniem, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne opłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków budżetu państwa stanowi kwota nie wyższa niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku kalendarzowym ustalona zgodnie z przepisami o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.
3. ⁽⁴⁸⁾ Podstawę wymiaru składek dla osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5-13, stanowi kwota odpowiadająca uposażeniu tych osób.
4. Podstawę wymiaru składek dla osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 2 i 4, stanowi kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych.
5. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

6. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

[7. Podstawę wymiaru składek dla funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej będących w służbie kandydackiej stanowi kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia.]

<7. Podstawę wymiaru składek dla funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej będących w służbie kandydackiej stanowi kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia.>

8. Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla:

- 1) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 14 i 15, jest kwota odpowiadająca wysokości uposażenia albo wynagrodzenia tych osób;
- 1a) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 15a, jest kwota uzyskiwanej diety;
- 2) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 16, jest kwota emerytury, renty pomniejszona o kwotę spłaty nadpłaty świadczenia, z wyłączeniem dodatków, zasiłków, świadczeń pieniężnych i ryczałtu energetycznego, ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla oraz deputatu węglowego albo kwota uposażenia pobieranego w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego, kwota uposażenia pobieranego po zwolnieniu ze służby lub świadczenia pieniężnego o takim samym charakterze;
- 3) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 17-20, jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;
- 4) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 22 i 23, jest kwota odpowiadająca wysokości pobieranego stypendium;
- 5) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 24, jest kwota odpowiadająca wysokości pobieranego zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium, a w przypadku niepobierania przez bezrobotnego zasiłku lub stypendium - kwota odpowiadająca wysokości zasiłku dla bezrobotnych, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 5a) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 24a, jest kwota odpowiadająca wysokości pobieranego stypendium;

- 6) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 25, jest kwota zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, a w przypadku niepobierania zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego - kwota odpowiadająca wysokości świadczenia przedemerytalnego;
 - 6a) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 37, jest kwota nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego;
 - 7) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 26, jest kwota odpowiadająca wysokości przyznanego zasiłku stałego z pomocy społecznej;
 - 8) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 27, 29 i 30, jest maksymalna kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej;
 - 9) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28 i 31, jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;
 - 9a) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 31a, jest kwota odpowiadająca wysokości renty socjalnej;
 - 9b) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28a, jest kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;
 - 9c) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28b, jest kwota odpowiadająca wysokości zasiłku dla opiekuna przysługującego na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
 - 10) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 32 i 32a, jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;
 - 11) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 33, jest kwota odpowiadająca kwocie faktycznie otrzymanych alimentów, nie wyższa jednak od wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;
 - 12) (uchylony);
 - 13) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 36, jest kwota odpowiadająca wysokości pobieranego stypendium.
9. W przypadku przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury, renty lub zasiłków z ubezpieczenia społecznego albo świadczeń pieniężnych dla cywilnych ofiar wojny za
-

okres, za który ubezpieczony pobierał świadczenie z innego właściwego organu emerytalnego lub rentowego, zasiłek, dodatek szkoleniowy, stypendium lub inne świadczenie pieniężne z tytułu pozostawania bez pracy albo zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne w wysokości uwzględniającej zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych i składkę na ubezpieczenie zdrowotne - Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne odejmuje te kwoty od przyznanego świadczenia.

10. Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. f i pkt 21, z wyłączeniem osób duchownych będących podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych lub zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych, jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych.

11. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne rolników, ich domowników oraz osób pobierających emeryturę lub rentę rolniczą, uwzględniając sposób ustalenia podstaw wymiaru składki w przypadku nieterminowego ustalenia dochodu będącego podstawą wymiaru składki;
- 2) sposób dokonywania wpłat składek na ubezpieczenie zdrowotne przez rolników, uwzględniając konieczność identyfikacji rolnika dokonującego wpłat;
- 3) sposób i tryb ustalania wysokości składki w przypadku zmian mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu, uwzględniając specyfikę działalności prowadzonej w zakresie działów specjalnych.

Art. 85.

1. Za osobę pozostającą w stosunku pracy, w stosunku służbowym albo odbywającą służbę zastępczą składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza pracodawca, a w razie wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych⁽⁴⁹⁾, o których mowa w ustawie z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2002 r. poz. 85, z późn. zm.) - podmiot obowiązany do wypłaty tych świadczeń.
2. Za osobę pobierającą świadczenie szkoleniowe wypłacane po ustaniu zatrudnienia składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza podmiot, który wypłaca to świadczenie.

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

[3. Za funkcjonariuszy, o których mowa w art. 81 ust. 7, składkę oblicza, finansuje ze środków własnych i odprowadza szkoła Państwowej Straży Pożarnej.]

<3. Za funkcjonariuszy, o których mowa w art. 81 ust. 7, składkę oblicza, finansuje ze środków własnych i odprowadza odpowiednio szkoła Państwowej Straży Pożarnej albo uczelnia Służby Więziennej.>

4. Za osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług oraz za osobę z nią współpracującą składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza zamawiający, z zastrzeżeniem art. 86 ust. 1 pkt 13a.
5. Za osobę pobierającą świadczenie socjalne wypłacane w okresie urlopu lub zasiłek socjalny wypłacany na czas przekwalifikowania zawodowego i poszukiwania nowego zatrudnienia, osobę pobierającą wynagrodzenie przysługujące w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie lub w okresie korzystania ze świadczenia górniczego składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza podmiot wypłacający świadczenie, zasiłek lub wynagrodzenie.
6. Za bezrobotnego pobierającego zasiłek lub stypendium składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza właściwy powiatowy urząd pracy.
- 6a. Za osobę, o której mowa w art. 66 ust. 1 pkt 24a, składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza podmiot kierujący (beneficjent) na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych.
7. Za członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz członków ich rodzin składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza spółdzielnia.
8. Za osobę pobierającą uposażenie posła składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza Kancelaria Sejmu, a za osobę pobierającą uposażenie senatora - Kancelaria Senatu.
9. Za osobę pobierającą emeryturę lub rentę składkę jako płatnik oblicza, pobiera z kwoty emerytury lub renty, o której mowa w art. 81 ust. 8 pkt 2 i ust. 9, i odprowadza jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwa do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, inny właściwy organ emerytalny lub rentowy lub instytucja wypłacająca emeryturę lub rentę albo bank dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy.

10. Za osobę pobierającą zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne składkę jako płatnik oblicza, pobiera z kwoty zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego i odprowadza jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.
- 10a. Za osobę pobierającą nauczycielskie świadczenie kompensacyjne składkę jako płatnik oblicza, pobiera z kwoty nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego i odprowadza jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.
11. Za osobę pobierającą uposażenie w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne, uposażenie po zwolnieniu ze służby lub świadczenie pieniężne o takim samym charakterze składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza wypłacający to uposażenie lub świadczenie.
12. Za osobę, o której mowa w art. 66 ust. 1 pkt 22, składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza Krajowa Szkoła Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego.
13. Za osobę, o której mowa w art. 66 ust. 1 pkt 23, składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza podmiot wypłacający stypendium.
14. Za osobę współpracującą z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność składkę oblicza, odprowadza i finansuje ze środków własnych osoba prowadząca pozarolniczą działalność.
15. Za osobę korzystającą z urlopu wychowawczego składkę na ubezpieczenie zdrowotne oblicza pracodawca albo rolnicza spółdzielnia produkcyjna.
- 15a. Za osoby, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 32a, składkę na ubezpieczenie zdrowotne jako płatnik oblicza Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
16. Za członka rady nadzorczej składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza podmiot, w którym działa rada nadzorcza.
17. Za osobę, o której mowa w art. 66 ust. 1 pkt 15a, składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza sąd, w którym ławnik pełni swoją funkcję.
18. Za osobę, o której mowa w art. 66 ust. 1 pkt 36, korzystającą ze świadczenia określonego w art. 41a ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2017 r. poz. 146 i 1139), składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury.

USTAWA z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183 i 2201 oraz z 2018 r. poz. 138 i 398)

Art. 2.

1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) uczelnia - szkołę prowadzącą studia wyższe, utworzoną w sposób określony w ustawie;
- 2) uczelnia publiczna - uczelnię utworzoną przez państwo reprezentowane przez właściwy organ władzy lub administracji publicznej;
- 3) uczelnia niepubliczna - uczelnię utworzoną przez osobę fizyczną albo osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną;
- 4) założyciel uczelni niepublicznej - osobę, o której mowa w pkt 3, która utworzyła uczelnię lub prowadzi uczelnię na podstawie art. 26 ust. 3;
- 5) studia wyższe - studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia;
- 6) (uchylony);
- 7) studia pierwszego stopnia - formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia;
- 8) studia drugiego stopnia - formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- 9) jednolite studia magisterskie - formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończącą się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- 10) studia trzeciego stopnia - studia doktoranckie, prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia;
- 11) studia podyplomowe - formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzoną w uczelni, instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk, instytucie badawczym lub Centrum

Medycznym Kształcenia Podyplomowego, kończące się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych;

- 11a) forma studiów - studia stacjonarne i studia niestacjonarne;
- 12) studia stacjonarne - formę studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
- 13) studia niestacjonarne - formę studiów wyższych, inną niż studia stacjonarne, wskazaną przez senat uczelni;
- 14) kierunek studiów - wyodrębnioną część jednego lub kilku obszarów kształcenia, realizowaną w uczelni w sposób określony przez program kształcenia;
- 14a) obszar kształcenia - zasób wiedzy i umiejętności z zakresu jednego z obszarów wiedzy określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789);
- 14b) program kształcenia - opis określonych przez uczelnię spójnych efektów kształcenia właściwych dla obszaru lub obszarów kształcenia, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, oraz opis procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia tych efektów, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;
- 15) (uchylony);
- 16) (uchylony);
- 17) (uchylony);
- 18) standardy kształcenia - zbiór reguł kształcenia na studiach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela oraz zawodów, dla których wymagania dotyczące procesu kształcenia i jego efektów są określone w przepisach prawa Unii Europejskiej;
- 18a) Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego - ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji, o której mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 986 i 1475);
- 18b) kwalifikacje - efekty kształcenia, poświadczone dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez uprawnioną instytucję potwierdzającym uzyskanie zakładanych efektów kształcenia;

- 18c) efekty kształcenia - zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskiwanych w procesie kształcenia w systemie studiów oraz studiów trzeciego stopnia;
- 18d) punkty ECTS - punkty zdefiniowane w europejskim systemie akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych jako miara średniego nakładu pracy osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia;
- 18e) profil kształcenia - profil praktyczny lub profil ogólnoakademicki;
- 18ea) profil praktyczny - profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia praktyczne kształtujące te umiejętności i kompetencje, w tym umiejętności uzyskiwane na zajęciach warsztatowych, które są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią;
- 18eb) profil ogólnoakademicki - profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć powiązane z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy;
- 18f) kwalifikacje pierwszego stopnia - efekt kształcenia na studiach pierwszego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata, inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- 18g) kwalifikacje drugiego stopnia - efekt kształcenia na studiach drugiego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- 18h) kwalifikacje trzeciego stopnia - uzyskanie, w drodze przewodu doktorskiego przeprowadzonego na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stopnia naukowego doktora w określonej dziedzinie nauki w zakresie dyscypliny nauki lub doktora sztuki określonej dziedziny sztuki w zakresie dyscypliny artystycznej, potwierdzone odpowiednim dyplomem;

- 18i) kwalifikacje podyplomowe - osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na studiach podyplomowych, potwierdzone świadectwem;
- 18j) filia uczelni - zamiejscową jednostkę organizacyjną uczelni, w której skład wchodzi co najmniej dwie podstawowe jednostki organizacyjne uczelni;
- 18k) student - osobę kształcąca się na studiach wyższych;
- 18l) doktorant - uczestnika studiów doktoranckich;
- 18m) słuchacz - uczestnika studiów podyplomowych;
- 18n) efekty uczenia się - zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskiwanych w procesie uczenia się;
- 18o) potwierdzenie efektów uczenia się - formalny proces weryfikacji posiadanych efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie poza systemem studiów oraz uczenia się niezorganizowanego instytucjonalnie, realizowanego w sposób i metodami zwiększającymi zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, nie ma zastosowania do kierunku analityka medyczna/medycyna laboratoryjna;
- 19) immatrykulacja - akt przyjęcia w poczet studentów uczelni;
- 20) (uchylony);
- 21) (uchylony);
- 22) uczelnia akademicka - uczelnię prowadzącą badania naukowe, w której co najmniej jedna jednostka organizacyjna posiada uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora;
- 23) uczelnia zawodowa - uczelnię prowadzącą studia pierwszego lub drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie nieposiadającą uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora;
- 24) uczelnia wojskowa - uczelnię publiczną nadzorowaną przez Ministra Obrony Narodowej;
- [25) uczelnia służb państwowych - uczelnię publiczną nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;]*
- <25) uczelnia służb państwowych – uczelnię publiczną nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo Ministra Sprawiedliwości;>**
- 26) uczelnia artystyczna - uczelnię publiczną nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
- 27) uczelnia medyczna - uczelnię publiczną nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw zdrowia;
-

- 28) uczelnia morska - uczelnię publiczną nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej;
- 29) podstawowa jednostka organizacyjna - wydział lub inną jednostkę organizacyjną uczelni określoną w statucie, prowadzącą co najmniej jeden kierunek studiów, studia doktoranckie lub badania co najmniej w jednej dyscyplinie naukowej;
- 30) nauka i badania naukowe - także odpowiednio - sztukę i twórczość artystyczną;
- 31) stopień naukowy doktora i stopień naukowy doktora habilitowanego - także odpowiednio - stopień doktora sztuki i stopień doktora habilitowanego sztuki;
- 32) tytuł naukowy profesora - także odpowiednio - tytuł profesora sztuki;
- 33) podstawowe miejsce pracy - uczelnię albo jednostkę naukową, w której nauczyciel akademicki lub pracownik naukowy jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, wskazaną w akcie stanowiącym podstawę zatrudnienia jako podstawowe miejsce pracy; w tym samym czasie podstawowe miejsce pracy może być tylko jedno;
- 34) jednostka naukowa - instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy albo międzynarodowy instytut naukowy utworzony na podstawie odrębnych przepisów, działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 35) komercjalizacja bezpośrednia - sprzedaż wyników badań naukowych, prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami albo oddawanie do użytkowania tych wyników lub know-how, w szczególności na podstawie umowy licencyjnej, najmu oraz dzierżawy;
- 36) ⁽¹⁾ komercjalizacja pośrednia - obejmowanie lub nabywanie udziałów lub akcji w spółkach lub obejmowanie warrantów subskrypcyjnych uprawniających do zapisu lub objęcia akcji w spółkach, w celu wdrożenia lub przygotowania do wdrożenia wyników badań naukowych, prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) studiach bez bliższego określenia - rozumie się przez to studia wyższe;
- 2) poziomie kształcenia - rozumie się przez to studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie albo studia trzeciego stopnia;
- 3) związku uczelni, bez bliższego określenia - rozumie się przez to związek uczelni publicznych albo związek uczelni niepublicznych;
- 4) tytule zawodowym - rozumie się przez to tytuł licencjata, inżyniera, magistra, magistra inżyniera lub tytuł równorzędny;

- 5) komercjalizacji, bez bliższego określenia - rozumie się przez to komercjalizację bezpośrednią i pośrednią.
3. W uczelni, w której nie ma podstawowych jednostek organizacyjnych, przepisy ustawy dotyczące takich jednostek stosuje się odpowiednio do całej uczelni.
4. Jeżeli żadna z podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni nie prowadzi:
 - 1) działalności naukowej i studiów doktoranckich albo
 - 2) kierunku studiów- przepisy ustawy dotyczące podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie tej działalności stosuje się odpowiednio do całej uczelni.

Art. 8.

1. Studia w uczelni są prowadzone w ramach kierunku studiów; przyjęcie studenta na określony kierunek studiów następuje nie później niż po upływie pierwszego roku studiów. Kierunek studiów może być prowadzony przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni albo łącznie przez kilka takich jednostek.
2. Uczelnia, która ma co najmniej cztery uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego może organizować indywidualne studia międzyobszarowe, obejmujące co najmniej dwa obszary kształcenia i prowadzące do uzyskania dyplomu na co najmniej jednym kierunku studiów, prowadzonym w danej uczelni przez podstawową jednostkę organizacyjną, mającą uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora w obszarze wiedzy związanym z tym kierunkiem.
3. Senat uczelni publicznej określa, w drodze uchwały, liczbę miejsc na poszczególnych kierunkach studiów stacjonarnych na dany rok akademicki, kierując się zasadą odpowiedzialności za jakość kształcenia oraz możliwościami zapewnienia finansowania ich ze środków publicznych, a także dbając o zgodność struktury kierunków studiów z misją uczelni. Uchwałę senatu przesyła się w terminie miesiąca od dnia jej podjęcia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i właściwemu ministrowi nadzorującemu uczelnię, o którym mowa w art. 33 ust. 2.
4. Zwiększenie ogólnej liczby osób, które uczelnia publiczna może przyjąć na studia stacjonarne na dany rok akademicki, powyżej 2% liczby studentów przyjętych na studia stacjonarne na poprzedni rok akademicki następuje, na wniosek rektora, w drodze decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego albo w drodze decyzji właściwego

ministra nadzorującego uczelnię, o którym mowa w art. 33 ust. 2, podjętej w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, uwzględniającej:

- 1) strukturę kierunków studiów w uczelni i liczbę studentów na poszczególnych kierunkach studiów, w tym kierunkach priorytetowych dla rozwoju kraju;
- 2) osiągnięcia uczelni w określonych dziedzinach nauki i związany z nimi zakres kształcenia;
- 3) oceny jakości kształcenia dokonane przez Polską Komisję Akredytacyjną;
- 4) zasadę dążenia do zapewnienia równomiernego dostępu do studiów nieodpłatnych na obszarze kraju;
- 5) zapotrzebowanie rynku pracy na absolwentów poszczególnych kierunków studiów;
- 6) liczbę studentów przyjętych na studia stacjonarne w poprzednim roku akademickim.

5. (uchylony).

6. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, tryb podejmowania decyzji, o których mowa w ust. 4, termin składania wniosków, o których mowa w ust. 4, i zakres danych zawartych we wnioskach, niezbędnych do podjęcia tych decyzji, w szczególności informacje o możliwości zapewnienia udziału studentów kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim w badaniach naukowych prowadzonych przez podstawową jednostkę organizacyjną oraz informacje o liczbie miejsc przewidzianych dla studentów kierunku studiów o profilu praktycznym biorących udział w obowiązkowych praktykach zawodowych, mając na względzie strukturę kształcenia i zapotrzebowanie rynku pracy na absolwentów poszczególnych kierunków studiów.

7. (uchylony).

8. (uchylony).

9. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, limit przyjęć na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny w poszczególnych uczelniach, uwzględniając zasady określone w ust. 4, możliwości dydaktyczne uczelni oraz zapotrzebowanie na absolwentów tych kierunków.

10. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, limit miejsc na kierunki studiów dla kandydatów na żołnierzy zawodowych w poszczególnych uczelniach wojskowych, uwzględniając możliwości dydaktyczne uczelni oraz zapotrzebowanie na absolwentów tych kierunków.

11. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, limit miejsc na kierunki studiów dla strażaków w służbie kandydackiej oraz dla strażaków w służbie stałej skierowanych na studia przez właściwego przełożonego, uwzględniając możliwości dydaktyczne uczelni oraz zapotrzebowanie na absolwentów tych kierunków.

<12. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, limit miejsc na kierunki studiów dla funkcjonariuszy Służby Więziennej w służbie kandydackiej oraz dla funkcjonariuszy Służby Więziennej w służbie stałej skierowanych na studia przez właściwego przełożonego, uwzględniając możliwości dydaktyczne uczelni oraz zapotrzebowanie na absolwentów tych kierunków.>

Art. 18.

1. Utworzenie publicznej uczelni akademickiej, jej likwidacja oraz połączenie z inną uczelnią publiczną następują w drodze ustawy, z zastrzeżeniem ust. 6.

1a. Zmiana nazwy publicznej uczelni akademickiej następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, z zastrzeżeniem ust. 1b.

1b. Zmiany nazwy publicznej uczelni akademickiej dokonuje, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, w drodze rozporządzenia:

1) Minister Obrony Narodowej - w odniesieniu do uczelni wojskowych;

[2] *minister właściwy do spraw wewnętrznych - w odniesieniu do uczelni służb państwowych;*

<2) minister właściwy do spraw wewnętrznych albo Minister Sprawiedliwości – w odniesieniu do uczelni służb państwowych;>

3) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego - w odniesieniu do uczelni artystycznych;

4) minister właściwy do spraw zdrowia - w odniesieniu do uczelni medycznych;

5) minister właściwy do spraw gospodarki morskiej - w odniesieniu do uczelni morskich.

2. Utworzenie publicznej uczelni zawodowej, jej likwidacja, zmiana nazwy oraz połączenie z inną publiczną uczelnią zawodową następują w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

3. Likwidacja uczelni publicznej, jej połączenie z inną uczelnią publiczną oraz zmiana jej nazwy następują po zasięgnięciu opinii senatu lub senatów uczelni, których te akty dotyczą.

4. Utworzenie publicznej uczelni zawodowej, jej likwidacja, zmiana nazwy albo połączenie z inną publiczną uczelnią zawodową następują:
- 1) na wniosek sejmiku województwa;
 - 2) z inicjatywy:
 - a) Ministra Obrony Narodowej - w przypadku wojskowej uczelni zawodowej,
 - [b) ministra właściwego do spraw wewnętrznych - w przypadku uczelni zawodowej służb państwowych,]*
 - <b)ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo Ministra Sprawiedliwości – w przypadku uczelni zawodowej służb państwowych,>**
 - c) ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego - w przypadku pozostałych publicznych uczelni zawodowych.
- 4a. Likwidacja albo zmiana nazwy publicznej uczelni zawodowej następują także na wniosek rektora tej uczelni, a połączenie publicznej uczelni zawodowej z inną publiczną uczelnią zawodową - na wniosek rektorów tych uczelni.
5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 4, dołącza się akt notarialny zawierający zobowiązanie przeniesienia, z dniem utworzenia publicznej uczelni zawodowej, na jej rzecz własności nieruchomości niezbędnych do prawidłowego działania.
6. Do włączenia uczelni publicznej do innej uczelni publicznej stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 i 3, z tym że włączenie publicznej uczelni zawodowej do publicznej uczelni akademickiej następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego na wniosek rektorów uczelni po zaopiniowaniu przez ich senaty.
7. Uprawnienia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, o których mowa w ust. 2, w przypadku tworzenia lub likwidacji wojskowej uczelni zawodowej, jej połączenia z inną wojskową uczelnią zawodową oraz zmiany jej nazwy wykonuje Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego.
- [8. Uprawnienia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, o których mowa w ust. 2, w przypadku tworzenia lub likwidacji uczelni zawodowej służb państwowych, jej połączenia z inną uczelnią zawodową służb państwowych oraz zmiany jej nazwy wykonuje minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego.]*
- <8. Uprawnienia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, o których mowa w ust. 2, w przypadku tworzenia lub likwidacji uczelni zawodowej służb państwowych, jej połączenia z inną uczelnią zawodową służb państwowych oraz**
-

zmiany jej nazwy wykonuje minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego albo Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego.>

Art. 33.

1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego sprawuje nadzór nad zgodnością działań uczelni z przepisami prawa i statutem oraz z treścią udzielonego pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej, a także nad prawidłowością wydatkowania środków publicznych. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może żądać informacji i wyjaśnień od organów uczelni oraz założyciela uczelni niepublicznej, a także dokonywać kontroli działalności uczelni.
2. Uprawnienia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w zakresie nadzoru, o którym mowa w ust. 1, sprawują odpowiednio:
 - 1) Minister Obrony Narodowej - w odniesieniu do uczelni wojskowych;
 - [2) *minister właściwy do spraw wewnętrznych - w odniesieniu do uczelni służb państwowych;*]
 - <2) minister właściwy do spraw wewnętrznych albo Minister Sprawiedliwości – w odniesieniu do uczelni służb państwowych;>**
 - 3) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego - w odniesieniu do uczelni artystycznych;
 - 4) minister właściwy do spraw zdrowia - w odniesieniu do uczelni medycznych;
 - 5) minister właściwy do spraw gospodarki morskiej - w odniesieniu do uczelni morskich.
3. Publiczne uczelnie teologiczne i wydziały teologiczne uczelni publicznych znajdują się także, w zakresie określonym przez umowę międzynarodową zawartą ze Stolicą Apostolską oraz ustawy regulujące stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami i związkami wyznaniowymi oraz przez statuty tych uczelni, pod nadzorem władz kościołów i związków wyznaniowych.

Art. 40b.

[1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może zlecić uczelni służb państwowych wykonanie zadania związanego z działaniem uczelni jako jednostki organizacyjnej właściwej służby, jeżeli zadanie to jest niezbędne ze względu na potrzeby bezpieczeństwa publicznego, ochronę ludności lub w celu wykonania zobowiązań międzynarodowych.

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

2. *Środki niezbędne do wykonania zadania, o którym mowa w ust. 1, zapewnia minister właściwy do spraw wewnętrznych, chyba że umowa o wykonanie tego zadania stanowi inaczej.]*

<1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych albo Minister Sprawiedliwości może zlecić nadzorowanej uczelni służb państwowych wykonanie zadania związanego z działaniem uczelni jako jednostki organizacyjnej właściwej służby, jeżeli zadanie to jest niezbędne ze względu na potrzeby bezpieczeństwa publicznego, ochronę ludności lub w celu wykonania zobowiązań międzynarodowych.

2. **Środki niezbędne do wykonania zadania, o którym mowa w ust. 1, zapewnia minister właściwy do spraw wewnętrznych albo Minister Sprawiedliwości, chyba że umowa o wykonanie tego zadania stanowi inaczej.>**

3. Zadanie, o którym mowa w ust. 1, wykonują funkcjonariusze służb państwowych.

Art. 41.

[1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrami właściwymi do spraw wewnętrznych, do spraw zdrowia, do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, do spraw nauki oraz do spraw gospodarki morskiej koordynuje współpracę uczelni z zagranicznymi instytucjami naukowymi w ramach umów międzynarodowych zawieranych przez Rzeczpospolitą Polską.]

<1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrami właściwymi do spraw wewnętrznych, do spraw zdrowia, do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, do spraw nauki oraz do spraw gospodarki morskiej koordynuje współpracę uczelni z zagranicznymi instytucjami naukowymi w ramach umów międzynarodowych zawieranych przez Rzeczpospolitą Polską.>

2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego oraz odpowiednio ministrowie wskazani w art. 33 ust. 2 przekazują nadzorowanym przez siebie uczelniom środki finansowe na wykonanie realizowanych przez nie zadań wynikających z umów, o których mowa w ust. 1.

Art. 56.

1. Statut uczelni publicznej uchwała jej senat większością co najmniej dwóch trzecich głosów swojego składu, po zasięgnięciu opinii związków zawodowych działających w uczelni.

- 1a. Związki zawodowe przedstawiają opinię w terminie 30 dni.
- 1b. W przypadku bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 1a, wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.
2. Statut uczelni publicznej wchodzi w życie z dniem określonym w uchwale senatu.
3. (uchylony).
4. (uchylony).
- [5. Statut uczelni wojskowej i uczelni służb państwowych wchodzi w życie z dniem wydania odpowiednio przez Ministra Obrony Narodowej lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych decyzji zatwierdzającej statut, chyba że w statucie został określony termin późniejszy.]*
- <5. Statut uczelni wojskowej i uczelni służb państwowych wchodzi w życie z dniem wydania odpowiednio przez Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo Ministra Sprawiedliwości decyzji zatwierdzającej statut, chyba że w statucie został określony termin późniejszy.>**

Art. 63.

1. W skład konwentu uczelni publicznej wchodzi przedstawiciele:
 - 1) otoczenia społeczno-gospodarczego uczelni i samorządu terytorialnego - stanowiący nie mniej niż połowę składu;
 - 2) uczelni.
- 1a. (uchylony).
2. W skład konwentu publicznej uczelni zawodowej mogą wchodzić przedstawiciele uczelni akademickiej, z którą publiczna uczelnia zawodowa współdziała.
3. Szczegółowy skład konwentu oraz sposób powoływania jego członków określa statut.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, skład konwentu nadzorowanych przez niego uczelni, uwzględniając zadania uczelni jako jednostki wojskowej.
- [5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, skład konwentu nadzorowanych przez niego uczelni zawodowych, uwzględniając zadania uczelni jako jednostki właściwej służby państwowej.]*
- <5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz Minister Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojej właściwości, określają, w drodze rozporządzeń, skład konwentu**

nadzorowanych przez niego uczelni zawodowych, uwzględniając zadania uczelni jako jednostki właściwej służby państwowej.>

Art. 78.

1. Rektor i prorektor uczelni publicznej powołani w drodze wyborów mogą być odwołani przez organ, który dokonał wyboru, a w przypadku rektora i prorektora powołanych w drodze konkursu przez senat uczelni kwalifikowaną większością dwóch trzecich statutowego składu senatu, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6.
2. Wniosek o odwołanie rektora może być zgłoszony przez co najmniej połowę statutowego składu senatu uczelni. Wniosek o odwołanie prorektora może być zgłoszony przez rektora, a pisemny wniosek o odwołanie prorektora właściwego do spraw studenckich może być zgłoszony również przez co najmniej trzy czwarte przedstawicieli studentów i doktorantów wchodzących w skład senatu.
3. Uchwała o odwołaniu rektora jest podejmowana większością co najmniej trzech czwartych głosów w obecności co najmniej dwóch trzecich statutowego składu organu, który dokonał wyboru.
4. Uchwała o odwołaniu prorektora jest podejmowana bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej dwóch trzecich statutowego składu organu, który dokonał wyboru.
5. Rektora uczelni wojskowej i prorektora właściwego do realizacji zadań tej uczelni jako jednostki wojskowej może odwołać Minister Obrony Narodowej w trybie określonym w przepisach o służbie żołnierzy zawodowych.
- [6. Rektora uczelni służb państwowych i prorektora właściwego do spraw realizacji zadań tej uczelni jako jednostki organizacyjnej właściwej służby może odwołać minister właściwy do spraw wewnętrznych w trybie określonym w przepisach o służbie funkcjonariuszy właściwej służby państwowej.]*

<6. Rektora uczelni służb państwowych i prorektora właściwego do spraw realizacji zadań tej uczelni jako jednostki właściwej służby może odwołać odpowiednio minister do spraw wewnętrznych albo Minister Sprawiedliwości w trybie określonym w przepisach o służbie funkcjonariuszy właściwej służby państwowej.>

Art. 94.

1. Z budżetu państwa uczelnia publiczna otrzymuje dotacje na:
 - 1) zadania związane z:

Objaśnienie oznaczeń: *[] kursywa – tekst usunięty przez Sejm*

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

- a) kształceniem studentów studiów stacjonarnych,
 - b) kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich,
 - c) kształceniem kadr naukowych,
 - d) utrzymaniem uczelni, w tym na remonty;
- 2) zadania uczelni wojskowej związane z obroną narodową;
- [3) *zadania uczelni służb państwowych związane z bezpieczeństwem obywateli i ochroną ludności;*]

<3 zadania uczelni służb państwowych związane z bezpieczeństwem obywateli i ochroną ludności oraz związane z zadaniami więziennictwa;>

- 4) zadania uczelni artystycznej związane z działalnością kulturalną w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej;
- 5) zadania uczelni morskiej związane z utrzymaniem statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych dla kadr morskich;
- 6) zadania uczelni kształcącej personel lotniczy dla lotnictwa cywilnego, związane z utrzymaniem powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych;
- 7) zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów w zakresie określonym w art. 173 ust. 1 oraz dla doktorantów w zakresie określonym w art. 199 ust. 1;
- 8) zadania związane ze świadczeniami zdrowotnymi, wykonywanymi w ramach kształcenia studentów studiów stacjonarnych w podstawowej jednostce organizacyjnej uczelni medycznej lub innej uczelni publicznej, w której prowadzone jest kształcenie na kierunkach medycznych pod bezpośrednim nadzorem nauczycieli akademickich posiadających kwalifikacje do wykonywania zawodu medycznego właściwego ze względu na treści kształcenia;
- 9) zadania związane z prowadzeniem podyplomowego kształcenia w celu zdobywania specjalizacji przez lekarzy, lekarzy dentystów, lekarzy weterynarii, farmaceutów, pielęgniarki i położne oraz przez diagnostów laboratoryjnych;
- 10) dofinansowanie lub finansowanie kosztów realizacji inwestycji, w tym służących kształceniu studentów i doktorantów, będących osobami niepełnosprawnymi - realizowanych w szczególności z udziałem środków z budżetu państwa, państwowych funduszy celowych lub środków rozwojowych pochodzących z Unii Europejskiej lub z innych źródeł zagranicznych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o

zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2017 r. poz. 1376 i 1475) oraz ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020;

- 11) zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom, będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia.
2. Uczelnia publiczna w ramach dotacji na pomoc materialną dla studentów i doktorantów, o której mowa w ust. 1 pkt 7, może dofinansować remonty domów oraz stołówek studenckich.
 3. Dotacje, o których mowa w ust. 1, są udzielane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, z tym że dla:
 - 1) uczelni wojskowej dotacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 10, są udzielane z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, z zastrzeżeniem, że dotacja, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w zakresie dotyczącym zadań związanych z kształceniem studentów studiów stacjonarnych oraz uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich obejmuje żołnierzy zawodowych lub kandydatów na żołnierzy zawodowych;
 - [2) uczelni służb państwowych dotacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3, 7, 10 i 11, są udzielane z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych;]*
 - <2) uczelni służb państwowych dotacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3, 7, 10 i 11, są udzielane z części, której dysponentem jest odpowiednio minister właściwy do spraw wewnętrznych albo Minister Sprawiedliwości;>**
 - 3) uczelni artystycznej dotacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4, 7, 10 i 11, są udzielane z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
 - 4) uczelni morskiej dotacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 5, 7, 10 i 11, są udzielane z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw gospodarki morskiej;
 - 5) uczelni kształcącej personel lotniczy dla lotnictwa cywilnego dotacje, o których mowa w ust. 1 pkt 6, są udzielane z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw transportu;
 - 6) uczelni medycznej lub innej uczelni publicznej będącej podmiotem, który utworzył lub prowadzi podmiot leczniczy prowadzący szpital, w części dotyczącej jednostek organizacyjnych tej uczelni prowadzących działalność dydaktyczną i badawczą w

dziedzinie nauk medycznych, dotacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 7-11, są udzielane z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

4. Uczelnia niepubliczna otrzymuje dotację na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów, w zakresie określonym w art. 173 ust. 1 oraz dla doktorantów, w zakresie określonym w art. 199 ust. 1.
- 4a. Uczelnia niepubliczna otrzymuje dotację na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia.
5. (uchylony).
6. Uczelnia może otrzymywać inne środki finansowe z budżetu państwa oraz z budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków, przy czym z budżetów tych jednostek i ich związków może otrzymywać także dotacje celowe na zadania, o których mowa w ust. 1, jeżeli dotowane zadanie jest związane z zadaniami własnymi jednostek samorządu terytorialnego.
7. (uchylony).

Art. 161.

1. Regulamin studiów uchwała senat uczelni co najmniej na pięć miesięcy przed początkiem roku akademickiego.
2. Regulamin studiów wchodzi w życie z początkiem roku akademickiego, po uzgodnieniu z uczelnianym organem uchwałodawczym samorządu studenckiego. Jeżeli w ciągu trzech miesięcy od uchwalenia regulaminu senat uczelni i uczelniany organ uchwałodawczy samorządu studenckiego nie dojdą do porozumienia w sprawie jego treści, regulamin wchodzi w życie na mocy ponownej uchwały senatu uczelni podjętej większością co najmniej dwóch trzecich głosów jego statutowego składu.
- [3. W uczelniach wojskowych oraz w uczelniach służb państwowych regulamin studiów wchodzi w życie po zatwierdzeniu odpowiednio przez Ministra Obrony Narodowej albo ministra właściwego do spraw wewnętrznych.]*
- <3. W uczelniach wojskowych oraz w uczelniach służb państwowych regulamin studiów wchodzi w życie po zatwierdzeniu odpowiednio przez Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo Ministra Sprawiedliwości.>**
4. Do zmiany regulaminu studiów stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1-3.

[Art. 163a.

W uczelni służb państwowych do liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych nie wlicza się strażaków w służbie stałej skierowanych na te studia przez właściwego przełożonego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1-3, 5, 6 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1204, 1321 i 1567).]

<Art. 163a.

W uczelni służb państwowych do liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych nie wlicza się:

- 1) strażaków w służbie stałej skierowanych na te studia przez właściwego przełożonego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1–3, 5, 6 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1204, 1321 i 1567 oraz z 2018 r. poz. 66 i 138);**
- 2) funkcjonariuszy Służby Więziennej w służbie stałej skierowanych na te studia przez właściwe organy Służby Więziennej, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2017 r. poz. 631 i 1321 oraz z 2018 r. poz. 138 i ...).>**

Art. 169.

1. Do odbywania studiów w uczelni może być dopuszczona osoba, która spełnia warunki rekrutacji ustalone przez uczelnię oraz ma:

- 1) świadectwo dojrzałości albo świadectwo dojrzałości i zaświadczenie o wynikach egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty - w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
- 2) tytuł magistra, licencjata, inżyniera lub równorzędny i spełnia warunki określone na podstawie ust. 2 - w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia.

1a. (uchylony).

2. Senat uczelni ustala, w drodze uchwały, warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji, w tym prowadzonej w drodze elektronicznej, dla poszczególnych kierunków studiów. Uchwałę podaje się do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy. W przypadku uruchomienia nowego kierunku studiów lub nowo utworzonej uczelni senat podejmuje uchwałę oraz podaje ją niezwłocznie do wiadomości publicznej.

- 2a. Uchwała, o której mowa w ust. 2, uwzględnia możliwość przeprowadzania rekrutacji uzupełniającej dla absolwentów, którzy ubiegali się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie na danym kierunku studiów na rok akademicki, na który jest przeprowadzana rekrutacja, oraz których wynik egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów został podwyższony w wyniku odwołania, o którym mowa w art. 44zzz ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
3. Podstawę przyjęcia na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie stanowią wyniki egzaminu maturalnego. Senat uczelni ustala w trybie określonym na podstawie ust. 2, jakie wyniki egzaminu maturalnego stanowią podstawę przyjęcia na studia.
4. Uczelnia może przeprowadzić dodatkowe egzaminy wstępne, w trybie określonym na podstawie ust. 2, tylko w przypadku konieczności sprawdzenia uzdolnień artystycznych, sprawności fizycznej lub szczególnych predyspozycji do podejmowania studiów na danym kierunku niesprawdzanych w trybie egzaminu maturalnego, lub gdy osoba ubiegająca się o przyjęcie na studia posiada świadectwo dojrzałości uzyskane za granicą. Egzaminy te nie mogą dotyczyć przedmiotów objętych egzaminem maturalnym.
5. Warunki i tryb rekrutacji w przypadku egzaminów wstępnych, o których mowa w ust. 4, powinny uwzględniać szczególne potrzeby kandydatów na studia, będących osobami niepełnosprawnymi.
6. Jeżeli podstawę przyjęcia na studia stanowią wyniki egzaminu dojrzałości, senat uczelni może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu egzaminów wstępnych, w trybie określonym na podstawie ust. 2.
- 6a. Jeżeli podstawę przyjęcia na studia stanowią wyniki egzaminu dojrzałości i zaświadczenie o wynikach egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów, o którym mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, senat uczelni może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu egzaminów wstępnych, w trybie określonym na podstawie ust. 2, z wyłączeniem przedmiotów wymienionych w zaświadczeniu.
7. Przepisy ust. 3 i 4 dotyczące egzaminu maturalnego oraz jego wyników stosuje się odpowiednio do egzaminu zagranicznego potwierdzonego świadectwem lub innym dokumentem uznanym w Rzeczypospolitej Polskiej za dokument uprawniający do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe zgodnie z art. 93 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, egzaminu zagranicznego, jeżeli wynikające z niego uprawnienie do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe zostało potwierdzone w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 93a tej ustawy, oraz egzaminu zagranicznego

potwierdzonego świadectwem lub innym dokumentem, dyplomem IB lub dyplomem EB, o których mowa w art. 93 ust. 1 tej ustawy, oraz wyników tego egzaminu.

8. Szczegółowe zasady przyjmowania na studia w uczelni publicznej laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego określa senat uczelni na okres co najmniej trzech lat.
9. Senat uczelni może określić szczegółowe zasady przyjmowania na studia laureatów konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich, w tym organizowanych przez uczelnię.
10. Rekrutację przeprowadzają komisje rekrutacyjne powołane przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej lub inny organ wskazany w statucie. Komisja rekrutacyjna podejmuje decyzje w sprawach przyjęcia na studia.
11. Komisji rekrutacyjnej nie powołuje się w przypadku gdy wstęp na studia jest wolny. Decyzje w sprawie przyjęcia na studia podejmuje w takim przypadku kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni lub inny organ wskazany w statucie.
12. Od decyzji komisji rekrutacyjnej służy odwołanie, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji, do uczelnianej komisji rekrutacyjnej, powołanej w trybie określonym w statucie.
13. Od decyzji kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni lub innego organu wskazanego w statucie służy odwołanie do rektora, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji.
14. Podstawą odwołania w przypadkach, o których mowa w ust. 12 i 13, może być jedynie wskazanie naruszenia warunków i trybu rekrutacji na studia, określonych zgodnie z ust. 2.
15. Po rozpatrzeniu odwołania wnoszonego w trybie ust. 12 decyzję podejmuje uczelniana komisja rekrutacyjna, a po rozpatrzeniu odwołania wnoszonego w trybie ust. 13 decyzję podejmuje rektor. Decyzja ta jest ostateczna.
16. Wyniki postępowania rekrutacyjnego są jawne.

[17. W uczelni wojskowej i w uczelni służb państwowych warunki i tryb przyjęcia na studia kandydatów na żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb państwowych ustala, na wniosek senatu, odpowiednio Minister Obrony Narodowej lub minister właściwy do spraw wewnętrznych.]

<17. W uczelni wojskowej i w uczelni służb państwowych warunki i tryb przyjęcia na studia kandydatów na żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb państwowych

ustala, na wniosek senatu, odpowiednio Minister Obrony Narodowej, minister właściwy do spraw wewnętrznych albo Minister Sprawiedliwości.>

USTAWA z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1120 oraz z 2018 r. poz. 106 i 138)

Art. 35.

1. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego uprawniony podejmuje samodzielnie.
2. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionego będącego funkcjonariuszem Służby Więziennej podejmuje:
 - 1) Dyrektor Generalny Służby Więziennej;
 - <1a) Rektor-Komendant uczelni Służby Więziennej;>**
 - 2) właściwy miejscowo dyrektor okręgowy Służby Więziennej;
 - 3) właściwy miejscowo dyrektor zakładu karnego;
 - 4) właściwy miejscowo dyrektor aresztu śledczego;
 - 5) właściwy miejscowo kierownik oddziału podległego podmiotom, o których mowa w pkt 1-4;
 - 6) właściwy miejscowo komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej;
 - 7) właściwy miejscowo komendant ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej;
 - 8) osoba zastępująca podmioty, o których mowa w pkt 1-7;
 - 9) funkcjonariusz Służby Więziennej wyznaczony jako dowodzący - w przypadku wykonywania czynności służbowych poza jednostką organizacyjną Służby Więziennej przez kilku funkcjonariuszy;
 - 10) funkcjonariusz Służby Więziennej - wyłącznie w przypadku usiłowania bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby, usiłowania ucieczki przez osobę pozbawioną wolności, a także w pościgu za nią lub osobą, która dokonała bezpośredniego, bezprawnego zamachu na obiekty zakładu karnego, aresztu śledczego lub innej jednostki organizacyjnej, w której Służba Więzienna zapewnia porządek i bezpieczeństwo.

3. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionego będącego pracownikiem zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich lub młodzieżowego ośrodka wychowawczego podejmuje:
- 1) dyrektor zakładu, schroniska lub ośrodka, w których nieletni jest umieszczony, albo - w razie nieobecności tego dyrektora - zastępujący go pracownik pedagogiczny;
 - 2) inny pracownik zakładu, schroniska lub ośrodka, w których nieletni jest umieszczony - w razie bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby.
4. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3, 4, 6, 8, pkt 12 lit. b-d oraz pkt 14 i 15, podejmują w przypadku:
- 1) Policji:
 - a) kierownik jednostki organizacyjnej Policji albo osoby przez niego upoważnione, a w razie ich nieobecności - dyżurny jednostki,
 - b) podczas konwoju, doprowadzenia lub wykonywania innych zadań służbowych przez grupę funkcjonariuszy - dowódca konwoju lub grupy funkcjonariuszy wykonującej doprowadzenie lub inne zadania służbowe,
 - c) ⁽⁴⁾ wobec użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 8 lub pkt 12 lit. b-d, Komendant Główny Policji, Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji, Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Policji, właściwy miejscowo komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji albo osoby przez nich upoważnione;
 - 2) ⁽⁵⁾ Straży Granicznej - Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej, właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej, komendant dywizjonu Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej albo osoby przez nich upoważnione, a w razie ich nieobecności - dyżurny operacyjny lub kierownik zmiany;
 - 3) ⁽⁶⁾ Służby Ochrony Państwa - szef komórki organizacyjnej albo osoby przez niego upoważnione, a w razie ich nieobecności - oficer operacyjny Biura Ochrony Rządu;
 - 4) Żandarmerii Wojskowej - Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, właściwy miejscowo komendant jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej albo osoby przez nich upoważnione, a w razie ich nieobecności - oficer dyżurny tej jednostki organizacyjnej;

- 5) wojskowych organów porządkowych - właściwy miejscowo dowódca garnizonu, dowódca jednostki wojskowej albo osoby przez nich upoważnione;
 - 6) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego - kierownik właściwej jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo osoby przez niego upoważnione;
 - 7) Służby Kontrwywiadu Wojskowego - kierownik właściwej jednostki organizacyjnej Służby Kontrwywiadu Wojskowego albo osoby przez niego upoważnione, a w razie ich nieobecności - oficer operacyjny Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
 - 8) Straży Marszałkowskiej - Komendant Straży Marszałkowskiej lub zastępca Komendanta Straży Marszałkowskiej, a w razie ich nieobecności - dowódca zmiany Straży Marszałkowskiej;
 - 9) kontroli skarbowej - kierownik właściwej miejscowo wyodrębnionej komórki organizacyjnej kontroli skarbowej, o której mowa w art. 11g ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 720, 1165 i 2261)⁽⁷⁾.
5. Decyzję o użyciu środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 16, podejmuje Komendant Główny Straży Granicznej, właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej, komendant dywizjonu Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, kierownik strzeżonego ośrodka albo osoby przez nich upoważnione, a w razie ich nieobecności - dyżurny operacyjny lub kierownik zmiany.
6. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 lub 4, przez uprawnionego będącego funkcjonariuszem Centralnego Biura Antykorupcyjnego podejmuje funkcjonariusz kierujący działaniami, w trakcie których zachodzi konieczność zastosowania tych środków.

USTAWA z dnia 28 listopada 2014 r. o komisjach lekarskich podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 481)

Art. 5.

1. Zdolność fizyczną i psychiczną kandydata do służby w Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Ochrony Państwa, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym i Służbie Więziennej ustala się przez zaliczenie go do jednej z następujących kategorii zdolności do służby:

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

◊ druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

- 1) kategoria Z - "zdolny", która oznacza, że jego stan zdrowia nie budzi żadnych zastrzeżeń albo że stwierdzone choroby lub ułomności nie stanowią przeszkody do pełnienia służby;
- 2) kategoria N - "niezdolny", która oznacza, że stwierdzone choroby lub ułomności uniemożliwiają mu pełnienie służby.

[2. Przepis ust. 1 dotyczy także funkcjonariusza Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa, który odbył służbę kandydacką i chce pozostać w służbie.]

<2. Przepis ust. 1 dotyczy także funkcjonariusza Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Ochrony Państwa i Służby Więziennej, który odbył służbę kandydacką i chce pozostać w służbie.>

3. (uchylony).
4. (uchylony).
5. (uchylony).

USTAWA z dnia 15 grudnia 2016 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2017–2020” (Dz. U. poz. 2176)

Art. 3.

Zakres Programu obejmuje realizację następujących przedsięwzięć:

- 1) zakup uzbrojenia;
- 2) zakup sprzętu i wyposażenia specjalnego;
- 3) zakup i modernizację urządzeń zabezpieczenia techniczno-ochronnego oraz sprzętu ratowniczo-pożarniczego;
- 4) termomodernizację obiektów budowlanych;
- 5) zapewnienie bezpieczeństwa elektroenergetycznego jednostek penitencjarnych;
- [6) poprawę stanu technicznego infrastruktury budowlanej;]*
- <6) budowę nowych jednostek organizacyjnych Służby Więziennej oraz rozbudowę i poprawę infrastruktury budowlanej;>**
- 7) zakup i wymianę taboru samochodowego;
- 8) modernizację systemów informatycznych i systemów łączności;
- 9) modernizację podmiotów leczniczych dla osób pozbawionych wolności;

- 10) zmianę systemu zatrudniania personelu medycznego w podmiotach, o których mowa w pkt 9;
- 11) wzmocnienie systemu motywacyjnego uposażeń funkcjonariuszy Służby Więziennej przez podwyższenie wskaźników wielokrotności kwoty bazowej stanowiącej przeciętne uposażenie funkcjonariuszy Służby Więziennej;
- 12) wzrost konkurencyjności wynagrodzeń pracowników cywilnych Służby Więziennej.

[ZAŁĄCZNIK Nr 1

*SZCZEGÓŁOWY PODZIAŁ KWOT PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU
NA POSZCZEGÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA W SŁUŻBIE WIĘZIENNEJ W TYSIĄCACH
ZŁOTYCH*

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2017 r.</i>	<i>2018 r.</i>	<i>2019 r.</i>	<i>2020 r.</i>	<i>RAZEM</i>
1	<i>Zakup uzbrojenia</i>	5 220	2 820	2 016	2 016	12 072
2	<i>Zakup sprzętu i wyposażenia specjalnego</i>	2 193	2 193	2 193	2 193	8 772
3	<i>Zakup i modernizacja urządzeń zabezpieczenia techniczno-ochronnego oraz sprzętu ratowniczo-pożarniczego</i>	2 735	6 775	5 425	5 615	20 550
4	<i>Termomodernizacja obiektów budowlanych</i>	10 000	32 985	33 444	40 221	116 650
5	<i>Zapewnienie bezpieczeństwa elektroenergetycznego jednostek penitencjarnych</i>	5 223	1 666	365	200	7 454
6	<i>Poprawa stanu technicznego infrastruktury budowlanej</i>	42 442	169 343	147 516	117 525	476 826
7	<i>Zakup i wymiana taboru samochodowego</i>	14 800	14 060	10 780	14 800	54 440
8	<i>Modernizacja systemów informatycznych i systemów łączności</i>	2 000	22 800	15 000	22 100	61 900

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

◊ druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

9	<i>Modernizacja podmiotów lecniczych dla osób pozbawionych wolności</i>	11 916	34 065	9 514	10 000	65 495
10	<i>Zmiana systemu zatrudniania personelu medycznego</i>	9 600	9 600	9 600	9 600	38 400
11	<i>Wzmocnienie systemu motywacyjnego uposażeń funkcjonariuszy Służby Więziennej, z tego</i>	88 277	95 187	203 081	211 526	598 071
	<i>wzrost wielokrotności kwoty bazowej do poziomu 3,19</i>	83 883	90 793	193 317	201 762	569 755
	<i>wydatki relacjonowane do uposażeń</i>	4 394	4 394	9 764	9 764	28 316
12	<i>Wzrost konkurencyjności wynagrodzeń pracowników cywilnych Służby Więziennej, z tego</i>	6 162	6 686	14 079	14 708	41 635
	<i>wzrost wynagrodzeń</i>	5 140	5 576	11 741	12 265	34 722
	<i>pochodne od wynagrodzeń</i>	1 022	1 110	2 338	2 443	6 913
	<i>Razem</i>	200 568	398 180	453 013	450 504	1 502 265
	<i>w tym</i>					
	<i>Źródła finansowania:</i>					
	<i>Budżet Centralnego Zarządu Służby Więziennej</i>	80 568	123 832	140 885	235 834	581 119
	<i>Rezerwa celowa</i>	120 000	274 348	312 128	214 670	921 146]

Objaśnienie oznaczeń: [i] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

◊ druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

<Załącznik do ustawy
z dnia 22 marca 2018 r.
(poz. ...)

**SZCZEGÓŁOWY PODZIAŁ KWOT PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ
PROGRAMU NA POSZCZEGÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA W SŁUŻBIE
WIĘZIENNEJ W TYSIĄCACH ZŁOTYCH**

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	RAZEM
1	Zakup uzbrojenia	5 220	2 820	2 016	2 016	12 072
2	Zakup sprzętu i wyposażenia specjalnego	2 193	2 193	2 193	2 193	8 772
3	Zakup i modernizacja urządzeń zabezpieczenia techniczno-ochronnego oraz sprzętu ratowniczo-pożarniczego	2 735	6 775	5 425	5 615	20 550
4	Termomodernizacja obiektów budowlanych	10 000	32 985	33 444	40 221	116 650
5	Zapewnienie bezpieczeństwa elektroenergetycznego jednostek penitencjarnych	5 223	1 666	365	200	7 454
6	Budowa nowych jednostek organizacyjnych Służby Więziennej oraz rozbudowa i poprawa infrastruktury budowlanej	42 442	173 343	159 016	139 525	514 326
7	Zakup i wymiana taboru samochodowego	14 800	14 060	7 780	11 800	48 440
8	Modernizacja systemów informatycznych i systemów łączności	2 000	22 800	8 000	7 100	39 900
9	Modernizacja podmiotów leczniczych dla osób pozbawionych wolności	11 916	30 065	8 014	6 000	55 995
10	Zmiana systemu zatrudniania personelu medycznego	9 600	9 600	9 600	9 600	38 400
11	Wzmocnienie systemu motywacyjnego uposażeń funkcjonariuszy Służby Więziennej, z tego	88 277	95 187	203 081	211 526	598 071
	wzrost wielokrotności kwoty bazowej do poziomu 3,19	83 883	90 793	193 317	201 762	569 755
	wydatki relacjonowane do uposażeń	4 394	4 394	9 764	9 764	28 316
12	Wzrost konkurencyjności wynagrodzeń pracowników cywilnych Służby Więziennej, z tego	6 162	6 686	14 079	14 708	41 635
	wzrost wynagrodzeń	5 140	5 576	11 741	12 265	34 722

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

	 pochodne od wynagrodzeń	 1 022	 1 110	 2 338	 2 443	 6 913
	Razem	200 568	398 180	453 013	450 504	1 502 265
	w tym					
	Źródła finansowania:					
	Budżet CZSW	80 568	123 832	140 885	235 834	581 119
	Rezerwa celowa	120 000	274 348	312 128	214 670	921 146>

Objaśnienie oznaczeń: *[] kursywa – tekst usunięty przez Sejm*

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm